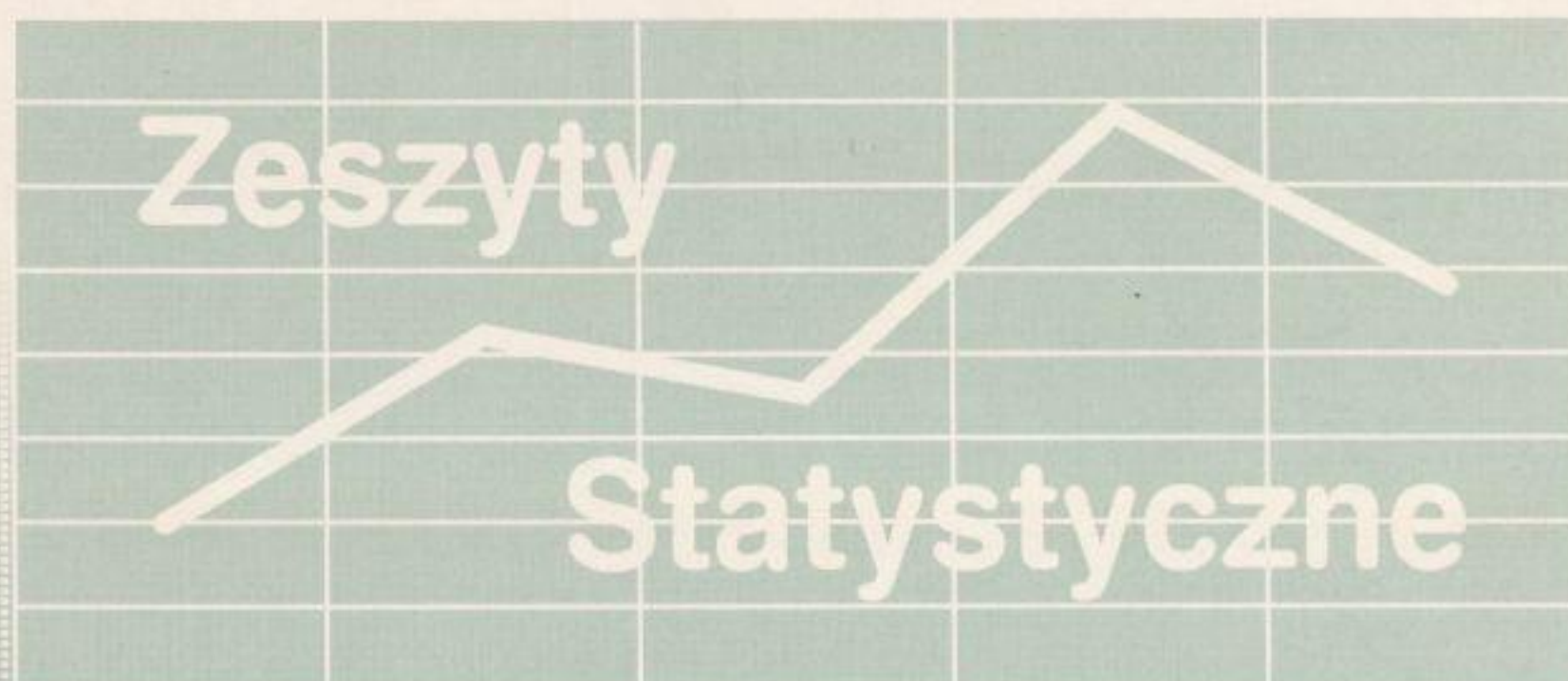

Jerzy Łaciak

**Aktywność turystyczna
dzieci i młodzieży
w 2000 roku**

Warszawa 2001

Instytut Turystyki

Spis treści

Wprowadzenie	11
I. Charakterystyka	13
1. Zakres metodologiczny	13
2. Zasady doboru próby	14
3. Charakterystyka	14
II. Aktywność turystyczna	17
1. Charakterystyka	17
2. Dynamika uczestnictwa w turystyce	18
3. Rodzaje krajowej	20
4. Organizatorzy kolonii letnich i wycieczek	21
5. Czynniki różnicujące aktywność turystyczną dzieci	22
III. Aktywność turystyczna młodzieży	24
1. Dynamika uczestnictwa w turystyce	25
2. Przyczyny uczestniczenia młodzieży w wycieczkach turystycznych	26
IV. Organizacja wyjazdów	27
1. Porozumienie	27
2. Celem wyjazdu	28
3.1. Formy organizacyjne	28
3.2. Terminy wyjazdów	29
3.3. Kierunki wyjazdów	29
3.4. Grupy towarzyszące podczas wyjazdów	30
3.5. Środki transportu	30
3.6. Sposoby spędzania czasu podczas wyjazdów	31
4. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych	32
4.1. Porozumienie	32
4.2. Celem wyjazdu	32

Warszawa 2001

9009

Praca przygotowana w ramach PROGRAMU BADAŃ STATYSTYCZNYCH STATYSTYKI
PUBLICZNEJ NA ROK 2001 poz. 1.30.06(096) w serii: publikacje resortowe

Pozycja finansowana przez Ministerstwo Gospodarki, Departament Turystyki

ISBN 83-88376-35-7

Instytut Turystyki, ul. Merliniego 9a, 02-511 Warszawa
tel. +48 22 8446347

Spis treści

Wprowadzenie.....	11
I. Charakterystyka badań.....	13
1. Założenia metodologiczne	13
2. Zasady doboru próby	14
3. Charakterystyka badanej zbiorowości	14
II. Aktywność turystyczna dzieci.....	17
1. Uczestnictwo dzieci w wyjazdach turystycznych w 2000 roku	17
2. Dynamika uczestnictwa dzieci w wyjazdach turystycznych	18
3. Rodzaje krajowych wyjazdów długookresowych dzieci	20
4. Organizatorzy kolonii letnich i obozów	21
5. Czynniki różnicujące aktywność turystyczną dzieci	22
III. Aktywność turystyczna młodzieży	25
1. Dynamika uczestnictwa w turystyce	25
2. Przyczyny nieuczestniczenia młodzieży w wyjazdach turystycznych	28
3. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych.....	29
3.1. Poziom uczestnictwa.....	29
3.2. Cele wyjazdów	29
3.3. Formy organizacyjne	31
3.4. Rodzaje zakwaterowania.....	33
3.5. Terminy wyjazdów.....	34
3.6. Kierunki wyjazdów	35
3.7. Osoby towarzyszące podczas wyjazdów.....	35
3.8. Środki transportu	36
3.9. Sposoby spędzania czasu podczas podróży długookresowych	37
4. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych.....	38
4.1. Poziom uczestnictwa.....	38
4.2. Cele wyjazdów	38

4.3.	Formy organizacyjne wyjazdów.....	40
4.4.	Rodzaje zakwaterowania.....	41
4.5.	Terminy wyjazdów.....	42
4.6.	Kierunki wyjazdów	43
4.7.	Osoby towarzyszące podczas wyjazdów.....	44
4.8.	Środki transportu.....	45
4.9.	Sposoby spędzania czasu podczas wyjazdów krótkookresowych.....	45
5.	Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych	46
5.1.	Poziom uczestnictwa.....	46
5.2.	Cele wyjazdów	47
5.3.	Formy organizacyjne	48
5.4.	Rodzaje zakwaterowania.....	49
5.5.	Terminy wyjazdów.....	49
5.6.	Kierunki wyjazdów	50
5.7.	Osoby towarzyszące podczas wyjazdów.....	51
5.8.	Środki transportu.....	51
Podsumowanie		53
Aneks tabelaryczny		57

Spis tabel w tekście

Tab. I.	Badani w wieku 15-19 lat według wybranych cech demograficznych i społecznych.....	15
Tab. II.	Gospodarstwa domowe z dziećmi w wieku do 14 lat według wybranych cech	16
Tab. III.	Uczestnictwo dzieci w wieku do 14 lat w wyjazdach turystycznych (%).....	18
Tab. IV.	Liczba dzieci w wieku do 15 lat uczestniczących w wyjazdach turystycznych (mln).....	20
Tab. V.	Uczestnictwo dzieci w krajowych wyjazdach długookresowych według głównych rodzajów wyjazdów (%).....	21
Tab. VI.	Organizatorzy wyjazdów dzieci na kolonie letnie i obozy (%).....	21
Tab. VII.	Gospodarstwa domowe, w których dzieci uczestniczyły w wyjazdach turystycznych, według miejsca zamieszkania (%)	22
Tab. VIII.	Gospodarstwa domowe, w których dzieci uczestniczyły w wyjazdach turystycznych, według własnej oceny sytuacji materialnej respondenta (%).....	22
Tab. IX.	Liczba osób w wieku 15-19 lat uczestniczących w wyjazdach turystycznych (mln).....	28
Tab. X.	Przyczyny nieuczestniczenia młodzieży w długookresowych wyjazdach turystycznych w 2000 r. (%)	28
Tab. XI.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w latach 1996-2000 według głównych rodzajów zakwaterowania (%)	34
Tab. XII.	Sposoby spędzania czasu przez młodzież podczas wyjazdów długookresowych w 2000 r.	37
Tab. XIII.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w latach 1996-2000 według rodzajów zakwaterowania (%).....	42
Tab. XIV.	Sposoby spędzania czasu przez młodzież podczas podróży krótkookresowych w 2000 r.	46

Spis rysunków

Rys. 1.	Uczestnictwo dzieci w wieku do 14 lat w wyjazdach turystycznych (%).....	18
Rys. 2.	Uczestnictwo dzieci w wieku do 14 lat w krajowych wyjazdach długookresowych (%)	19
Rys. 3.	Uczestnictwo dzieci w wieku do 14 lat w krajowych wyjazdach krótkookresowych (%)	19
Rys. 4.	Uczestnictwo młodzieży w wieku 15-19 lat w wyjazdach turystycznych (%)	25
Rys. 5.	Uczestnictwo młodzieży w wieku 15-19 lat w krajowych wyjazdach długookresowych (%)	26
Rys. 6.	Uczestnictwo młodzieży w wieku 15-19 lat w krajowych wyjazdach krótkookresowych (%)	27
Rys. 7.	Uczestnictwo młodzieży w wieku 15-19 lat w wyjazdach zagranicznych (%).....	27
Rys. 8.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w 2000 r. według głównych celów (%)	30
Rys. 9.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w latach 1996-2000 według głównych celów (%).....	30
Rys. 10.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w 2000 roku według form organizacyjnych (%).....	31
Rys. 11.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych według form organizacyjnych w latach 1996-2000 (%)	32
Rys. 12.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w 2000 roku według rodzajów zakwaterowania (%)	33
Rys. 13.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w 2000 roku według terminów wyjazdu (%).....	35
Rys. 14.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w 2000 roku według kierunków wyjazdu (%)	35
Rys. 15.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w 2000 r. według osób towarzyszących w % (z kim wyjechał?)	36
Rys. 16.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w 2000 r. według środków transportu (%)	36
Rys. 17.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w 2000 r. według głównych celów (%).....	39
Rys. 18.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w latach 1996-2000 według głównych celów (%).....	39
Rys. 19.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w 2000 r. według form organizacyjnych (%).....	40
Rys. 20.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w latach 1996-2000 według form organizacyjnych (%).....	41

Rys. 21.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w 2000 r. według rodzajów zakwaterowania (%).....	41
Rys. 22.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w 2000 r. według terminu wyjazdów (%).....	43
Rys. 23.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w 2000 r. według kierunków wyjazdów (%)	44
Rys. 24.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w 2000 r. według osób towarzyszących w % (z kim wyjechał?).....	44
Rys. 25.	Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w 2000 r. według środków transportu (%).....	45
Rys. 26.	Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych w 2000 r. według głównych celów (%).....	47
Rys. 27.	Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych według głównych celów w latach 1996-2000 (%).....	47
Rys. 28.	Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych w 2000 r. według form organizacyjnych (%).....	48
Rys. 29.	Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych według form organizacyjnych w latach 1996-2000 (%).....	48
Rys. 30.	Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych w 2000 r. według rodzajów zakwaterowania (%)	49
Rys. 31.	Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych w 2000 r. według terminów wyjazdu (%).....	49
Rys. 32.	Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych w 2000 r. według odwiedzanych krajów (%).....	50
Rys. 33.	Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych w 2000 r. według osób towarzyszących w % (z kim wyjechał?)	51
Rys. 34.	Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych w 2000 r. według środków transportu (%).....	51

Aneks tabelaryczny 57

I.	Uczestnictwo w turystycznych wyjazdach krajowych i zagranicznych według rodzajów wyjazdu i wybranych cech osób badanych (%).....	58
Tab. 1.	Uczestnictwo w turystycznych wyjazdach krajowych i zagranicznych według płci	58
Tab. 2.	Uczestnictwo w turystycznych wyjazdach krajowych i zagranicznych według wieku	58
Tab. 3.	Uczestnictwo w turystycznych wyjazdach krajowych i zagranicznych według miejsca zamieszkania	59
Tab. 4.	Uczestnictwo w turystycznych wyjazdach krajowych i zagranicznych według własnej oceny sytuacji materialnej	59
II.	Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych i krótkookresowych według wybranych cech osób badanych (%)	60
Tab. 5.	Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych i krótkookresowych według płci	60
Tab. 6.	Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych i krótkookresowych według wieku.....	60
Tab. 7.	Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych i krótkookresowych według miejsca zamieszkania.....	61
Tab. 8.	Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych i krótkookresowych według własnej oceny sytuacji materialnej.....	61
III.	Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych według celów i wybranych cech osób badanych (%)	62
Tab. 9.	Cele wyjazdów według płci	62
Tab. 10.	Cele wyjazdów według wieku.....	62
Tab. 11.	Cele wyjazdów według miejsca zamieszkania.....	63
Tab. 12.	Cele wyjazdów według własnej oceny sytuacji materialnej.....	63
IV.	Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych według form organizacyjnych i wybranych cech osób badanych (%)	64
Tab. 13.	Organizacja wyjazdów według płci	64
Tab. 14.	Organizacja wyjazdów według wieku.....	64
Tab. 15.	Organizacja wyjazdów według miejsca zamieszkania.....	65
Tab. 16.	Organizacja wyjazdów według własnej oceny sytuacji materialnej.....	65
V.	Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych według rodzajów zakwaterowania i wybranych cech osób badanych (%)	66
Tab. 17.	Rodzaje zakwaterowania według płci	66
Tab. 18.	Rodzaje zakwaterowania według wieku	66
Tab. 19.	Rodzaje zakwaterowania według stałego miejsca zamieszkania osób badanych	67
Tab. 20.	Rodzaje zakwaterowania według własnej oceny sytuacji materialnej ..	67
VI.	Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych według terminów wyjazdu i wybranych cech osób badanych (%)	68
Tab. 21.	Termin wyjazdu według płci.....	68
Tab. 22.	Termin wyjazdu według wieku	68

Tab. 23.	Termin wyjazdu według miejsca zamieszkania	69
Tab. 24.	Termin wyjazdu według sytuacji materialnej.....	69
VII.	Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych według kierunków wyjazdu i wybranych cech osób badanych (%)	70
Tab. 25.	Kierunki wyjazdu według płci	70
Tab. 26.	Kierunki wyjazdu według wieku.....	70
Tab. 27.	Kierunki wyjazdu według miejsca zamieszkania.....	71
Tab. 28.	Kierunki wyjazdu według sytuacji materialnej	71
VIII.	Uczestnictwo w krajowych wyjazdach krótkookresowych według celów i wybranych cech osób badanych (%)	72
Tab. 29.	Cele wyjazdów według płci	72
Tab. 30.	Cele wyjazdów według wieku.....	72
Tab. 31.	Cele wyjazdów według miejsca zamieszkania.....	73
Tab. 32.	Cele wyjazdów według własnej oceny sytuacji materialnej.....	73
IX.	Uczestnictwo w krajowych wyjazdach krótkookresowych według form organizacyjnych i wybranych cech osób badanych (%)	74
Tab. 33.	Organizacja wyjazdów według płci	74
Tab. 34.	Organizacja wyjazdów według wieku.....	74
Tab. 35.	Organizacja wyjazdów według miejsca zamieszkania.....	75
Tab. 36.	Organizacja wyjazdów według własnej oceny sytuacji materialnej.....	75
X.	Uczestnictwo w krajowych wyjazdach krótkookresowych według rodzajów zakwaterowania i wybranych cech osób badanych (%)	76
Tab. 37.	Rodzaje zakwaterowania według płci	76
Tab. 38.	Rodzaje zakwaterowania według wieku	76
Tab. 39.	Rodzaje zakwaterowania według stałego miejsca zamieszkania osób badanych	77
Tab. 40.	Rodzaje zakwaterowania według oceny własnej sytuacji materialnej ..	77
XI.	Uczestnictwo w krajowych wyjazdach krótkookresowych według terminów wyjazdu i wybranych cech osób badanych (%)	78
Tab. 41.	Termin wyjazdu według płci.....	78
Tab. 42.	Termin wyjazdu według wieku	78
Tab. 43.	Termin wyjazdu według miejsca zamieszkania	79
Tab. 44.	Termin wyjazdu według własnej oceny sytuacji materialnej	79
XII.	Uczestnictwo w krajowych wyjazdach krótkookresowych według kierunków wyjazdu i wybranych cech osób badanych (%)	80
Tab. 45.	Kierunki wyjazdu według płci	80
Tab. 46.	Kierunki wyjazdu według wieku.....	80
Tab. 47.	Kierunki wyjazdu według miejsca zamieszkania.....	81
Tab. 48.	Kierunki wyjazdu według własnej oceny sytuacji materialnej.....	81

Wprowadzenie

W niniejszej publikacji aktywność turystyczną dzieci i młodzieży w 2000 roku scharakteryzowano na podstawie badań uczestnictwa Polaków w wyjazdach turystycznych zrealizowanych na zlecenie Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Turystyki. Badania przeprowadzono na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie mieszkańców Polski w wieku 15 i więcej lat. Aktywność turystyczną dzieci i młodzieży przedstawiono na podstawie wyników badań obejmujących osoby w wieku 15-19 lat wchodzące w skład reprezentatywnej próby mieszkańców Polski oraz dzieci w wieku do 14 lat wchodzące w skład gospodarstw domowych osób badanych. Oznacza to, że analizowane badania nie były prowadzone na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie dzieci ani na reprezentatywnej próbie młodzieży. Niemniej, zgodnie z założeniami zawartymi w „Programie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2001”, uznano za celowe scharakteryzowanie wyjazdów turystycznych dzieci i młodzieży na podstawie tak określonej próby. Obok charakterystyki wyjazdów w 2000 roku, dla umożliwienia porównań przedstawiono niektóre wyniki analogicznych badań prowadzonych przez Instytut Turystyki w poprzednich latach.

Badaniami objęto krótko- i długookresowe wyjazdy krajowe oraz wyjazdy zagraniczne, a w odniesieniu do wyjazdów młodzieży również ich cele, organizatorów, korzystanie z miejsc noclegowych, środków transportu, a także sezonowość i kierunki wyjazdów.

Badaniami objęto trzy rodzaje podróży. Krótkie podróże na terenach kraju (2-4 dniowe), połączone co najmniej z jednym noclegiem poza domem, ale nie wyjeżdżając poza granice państwa, oraz długookresowe, trwające co najmniej 5 dni, a więc obejmujące przynajmniej z częścią podróży poza granicami państwa, przekraczanie. Podróże zagraniczne były połączone co najmniej z jednym noclegiem zagranicą poza granicami kraju.

I. Charakterystyka badań

1. Założenia metodologiczne

Zgodnie z obowiązującą międzynarodową definicją turystyki¹, ankietowe badania uczestnictwa w turystyce dotyczyły wszystkich wyjazdów turystycznych, to znaczy wyjazdów połączonych co najmniej z jednym noclegiem poza miejscem zamieszkania - zarówno w celu wypoczynkowym, rekreacyjnym, poznawczym, jak zawodowym (delegacja, załatwianie interesów), religijnym, rodzinnym, leczniczym (pobyt w sanatorium). Wzorem podobnych badań prowadzonych w innych krajach (między innymi przez European Travel Monitor Center) przyjęto, że czas trwania podróży nie przekracza 90 dni, a powrót nastąpił między 1 stycznia a 31 grudnia 2000 r. Za wyjazd krajowy uznano zatem każde dobrowolne opuszczenie miejscowości stałego zamieszkania, któremu towarzyszył co najmniej jeden nocleg poza tą miejscowością, a przy wyjazdach zagranicznych – co najmniej jeden nocleg w obcym kraju.

Pominięto wyjazdy, które wiązały się ze stałą pracą lub nauką poza miejscem zamieszkania (np. dojazdy ucznia lub studenta do szkoły, internatu, domu akademickiego lub osoby pracującej stale w innej miejscowości). Do wyjazdów turystycznych nie zaliczono także wyjazdów osób wykonujących zawody, które łączą się z częstymi podróżami (załogi statków, obsługa pociągów), jeśli nie korzystały podczas nich z publicznych ani prywatnych miejsc zakwaterowania, a także wyjazdów na kontakty zagraniczne.

Badaniami objęto trzy rodzaje podróży. Krajowe podzielono na krótkookresowe (2-4 dniowe), połączone co najmniej z jednym noclegiem poza domem, ale nie więcej niż trzema, oraz długookresowe, trwające co najmniej 5 dni, a więc połączone przynajmniej z czterema noclegami poza miejscem stałego zamieszkania. Podróże zagraniczne były połączone co najmniej z jednym noclegiem spędzonym poza granicami kraju.

¹ Terminologia turystyczna. Zalecenia WTO. Warszawa, ONZ-WTO, 1995.

2. Zasady doboru próby

Badaniami objęto mieszkańców Polski w wieku 15 i więcej lat. Jako metodę badawczą zastosowano sondaż w miejscu zamieszkania respondentów przy użyciu kwestionariusza ankiety. Badania przeprowadzono na reprezentatywnej ogólnopolskiej próbie TNS OBOP. Doboru próby dokonano przez losowanie warstwowo-proporcjonalne ze zbioru adresów GUS. Podstawą było 98 warstw, które utworzono na bazie 49 byłych województw w taki sposób, że każde województwo było reprezentowane przez dwie warstwy: miejską i wiejską. Warstwy utworzono według poprzednich województw, w celu zapewnienia bardziej równomiernego rozkładu terytorialnego wylosowanej próby, niż miałyby to miejsce w przypadku obecnych województw. Liczba wylosowanych mieszkań z danej warstwy była proporcjonalna do liczby mieszkań w warstwie. Ze względu na różnice w strukturze zaludnienia gmin miejskich i wiejskich zastosowano odmienne metody losowania w obu rodzajach warstw. W pierwszym etapie ze wszystkich warstw wylosowano odpowiednią liczbę gmin. Następnie w gminach wiejskich wybrano losowo jeden rejon spisowy, a w nim jeden obwód spisowy oraz pięć mieszkań w tym obwodzie. W gminach miejskich wybrano losowo pięć rejonów spisowych, a następnie w każdym z nich jeden obwód spisowy oraz jedno mieszkanie w tym obwodzie. Po dokonaniu losowania z 98 warstw, uzyskana próba adresowa została odniesiona do aktualnych danych statystycznych dotyczących struktury ludności w obecnych województwach.

Założona wielkość próby wynosiła 5000 osób. Badania przeprowadził TNS OBOP w dniach 5-21 stycznia 2001 roku. Zrealizowano 3996 ankiet – stopień realizacji próby wyniósł 79,9%. Maksymalny statystyczny błąd pomiaru wynosi 1,6%, przy wiarygodności 0,95.

3. Charakterystyka badanej zbiorowości

Wśród 3996 osób objętych badaniami było 430 (10,8%) w wieku 15-19 lat, które uwzględniono przy charakterystyce aktywności turystycznej młodzieży. Porównując próbę młodzieży z populacją Polaków w wieku 15-19 lat stwierdzamy, że udział mężczyzn w próbie jest dokładnie taki, jak w całej populacji (51%), udział zaś mieszkańców wsi – nieco większy (39%) niż w całej populacji (37,4%).

Wśród badanych 90,9% stanowiły osoby uczące się, 2,9% – pracujące zawodowo, 5,9% – bezrobotni. Najwięcej respondentów pochodziło z województw mazowieckiego (12,6%) i śląskiego (11,1%), najmniej z podlaskiego (1,6%) i lubuskiego (1,9%).

Wśród 3996 osób objętych badaniami, które tworzyły próbę ogólnopolską, znalazło się 1670 respondentów (41,8%), w których gospodarstwach domowych były dzieci w wieku do 14 lat. W 1670 gospodarstwach domowych było łącznie 2840 dzieci. Według GUS wiejskie gospodarstwa domowe, w których skład wchodzi dzieci, stanowią w Polsce 37,1%. W uzyskanej próbie są nadreprezentowane – stanowią 42,6%. Najwięcej pochodzi z województw: śląskiego (12,8%), mazowieckiego (11,5%), wielkopolskiego (10,1%) i małopolskiego (9,1%), najmniej z: opolskiego (2,9%), lubuskiego (3,0%), świętokrzyskiego (3,4%) i warmińsko-mazurskiego (3,5%).

Tab. I. Badani w wieku 15-19 lat według wybranych cech demograficznych i społecznych

		N = 430 %
Płeć	mężczyzna	51,0
	kobieta	49,0
Wiek	15 – 17 lat ²	47,4
	18 – 19 lat ³	52,6
Status społeczno-zawodowy	uczeń (student)	90,9
	pracujący zawodowo	2,9
	bezrobotny	5,9
	brak danych	0,3
Miejsce zamieszkania	wieś	39,0
	miasto do 20 tys. mieszkańców	13,2
	miasto od 21 do 100 tys. mieszkańców	20,7
	miasto od 101 do 500 tys. mieszkańców	17,7
	miasto liczące ponad 500 tys. mieszkańców	9,4
Ocena własnej (swojej rodziny) sytuacji materialnej	powodzi mi się bardzo dobrze	1,5
	powodzi mi się raczej dobrze	27,2
	powodzi mi się znośnie, średnio	55,6
	powodzi mi się raczej źle	11,1
	powodzi mi się bardzo źle, jestem w ciężkiej sytuacji materialnej	4,6
Województwo, w którym mieszka respondent	dolnośląskie	6,3
	kujawsko-pomorskie	5,0
	lubelskie	9,8
	lubuskie	1,9
	łódzkie	7,7
	małopolskie	8,4
	mazowieckie	12,6
	opolskie	4,0
	podkarpackie	8,4
	podlaskie	1,6
	pomorskie	3,5
	śląskie	11,1
	świętokrzyskie	3,5
	warmińsko-mazurskie	3,4
	wielkopolskie	9,8
	zachodniopomorskie	3,1

² Osoby urodzone w latach 1984-86.³ Osoby urodzone w latach 1982-83.

Tab. II. Gospodarstwa domowe z dziećmi w wieku do 14 lat według wybranych cech

		N = 1670 %
Liczba dzieci w wieku do 14 lat	jedno	51,0
	dwoje	34,8
	troje	9,4
	czworo	2,8
	pięcioro i więcej	2,0
Miejsce zamieszkania	wieś	42,6
	miasto do 20 tys. mieszkańców	13,1
	miasto od 21 do 100 tys. mieszkańców	20,8
	miasto od 101 do 500 tys. mieszkańców	16,4
	miasto liczące ponad 500 tys. mieszkańców	7,1
Ocena własnej (swojej rodziny) sytuacji materialnej	powodzi mi się bardzo dobrze	0,4
	powodzi mi się raczej dobrze	12,5
	powodzi mi się znośnie, średnio	57,7
	powodzi mi się raczej źle	20,9
	powodzi mi się bardzo źle, jestem w ciężkiej sytuacji materialnej	8,3
	brak danych	0,2
Liczba osób w gospodarstwie domowym	dwie	2,2
	trzy	17,8
	cztery	32,5
	pięć	20,2
	sześć	14,5
	siedem i więcej	12,8
Województwo, w którym mieszka respondent	dolnośląskie	7,5
	kujawsko-pomorskie	4,2
	lubelskie	6,6
	lubuskie	3,0
	łódzkie	6,6
	małopolskie	9,1
	mazowieckie	11,5
	opolskie	2,9
	podkarpackie	6,4
	podlaskie	3,0
	pomorskie	5,7
	śląskie	12,8
	świętokrzyskie	3,4
	warmińsko-mazurskie	3,5
	wielkopolskie	10,1
	zachodniopomorskie	3,6

II. Aktywność turystyczna dzieci

1. Uczestnictwo dzieci w wyjazdach turystycznych w 2000 roku

W 2000 roku w wyjazdach turystycznych uczestniczyło 55% dzieci w wieku do 14 lat, czyli o trzy punkty procentowe mniej niż w 1999 roku. Mniejszy odsetek dzieci uczestniczył zarówno w krajowych wyjazdach długookresowych, jak i krótkookresowych. Natomiast o jeden punkt procentowy (do 6%) wzrosło uczestnictwo dzieci w wyjazdach zagranicznych.

Na 5 i więcej dni w kraju wyjechało 38% dzieci, o 3 punkty procentowe mniej niż w roku poprzednim. Na jedno dziecko przypadało średnio 1,6 podróży (w 1999 r. – 1,7). Podróż długookresowa obejmowała średnio 11,2 noclegu (w 1999 r. – 10,2). Odnosząc wyniki badań do liczby dzieci w wieku do 14 lat (7,4 mln) można oszacować, że w wyjazdach na co najmniej 5 dni uczestniczyło 2,8 mln dzieci. Odbyły one 4,4 mln podróży, podczas których skorzystały z 49,2 mln noclegów⁴.

W 2000 roku w krajowych wyjazdach krótkookresowych wzięło udział 28% dzieci, o 5 punktów procentowych mniej niż w roku poprzednim. Wyjechało więc 2,1 mln dzieci, każde z nich średnio 3,6 razy (w 1999 r. – 4,0). Wyjazd obejmował średnio 1,7 noclegu (w 1999 r. – 1,6). Łączna liczba wszystkich podróży trwających 2-4 dni, w których uczestniczyły dzieci, wyniosła 7,6 mln, a liczba noclegów – 13,1 mln.

Za granicę wyjechało 6% dzieci, czyli 470 tys. osób. Na jedno dziecko przypadło średnio 1,5 podróży, tak więc dzieci odbyły łącznie 680 tys. podróży zagranicznych.

⁴ Dane w tekście przedstawiono w zaokrągleniu do jednego miejsca po przecinku, kolejne obliczenia były dokonywane bez zaokrągleń.

2. Dynamika uczestnictwa dzieci w wyjazdach turystycznych

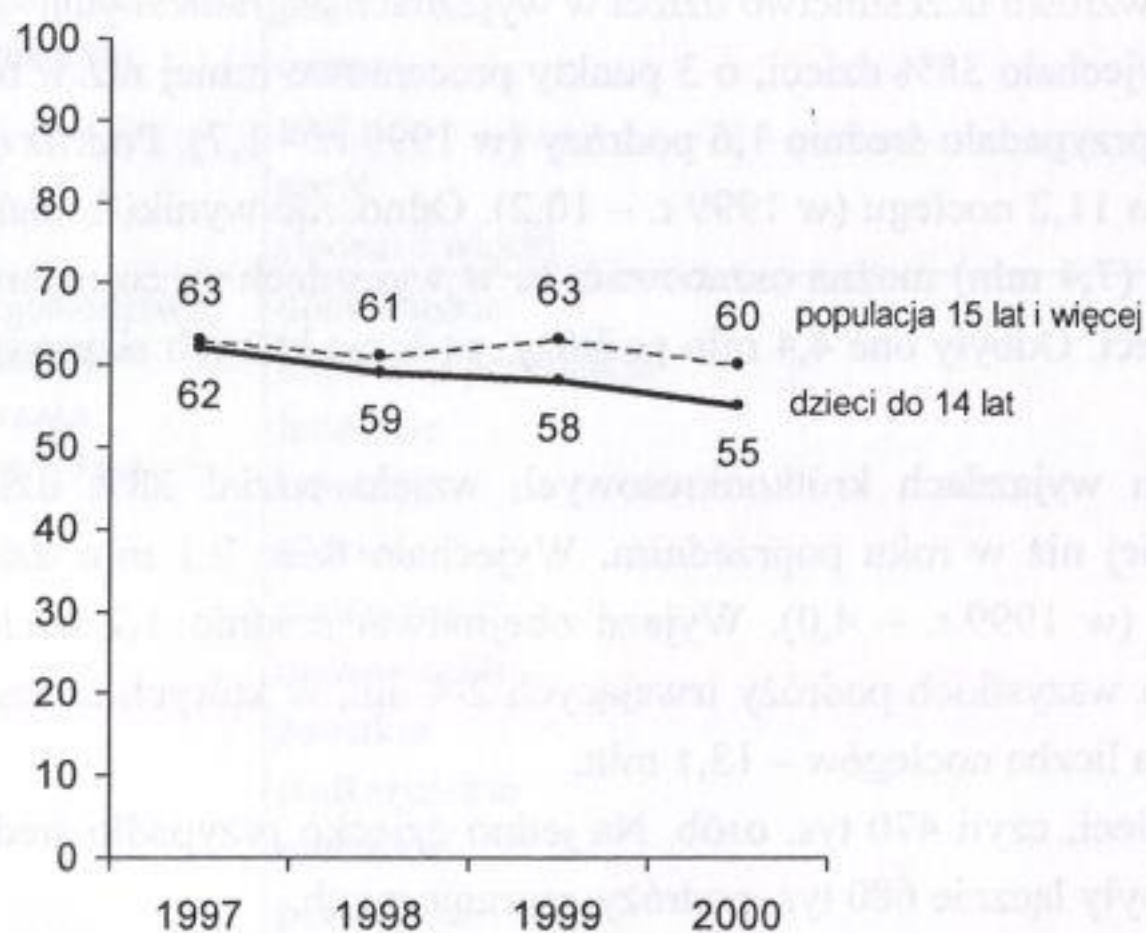
W okresie ostatnich czterech lat obserwujemy spadek uczestnictwa dzieci w wieku do 14 lat w krajowych wyjazdach turystycznych, zwłaszcza długookresowych (na 5 i więcej dni). W 2000 roku również na krótki okres (2-4 dni) wyjechał mniejszy odsetek dzieci niż trzy lata wcześniej i w roku poprzednim.

Tab. III. Uczestnictwo dzieci w wieku do 14 lat w wyjazdach turystycznych (%)

	1997	1998	1999	2000
Wyjazdy ogółem	62	59	58	55
Krajowe wyjazdy długookresowe	45	40	41	38
Krajowe wyjazdy krótkookresowe	34	28	33	28
Wyjazdy zagraniczne	5	5	5	6

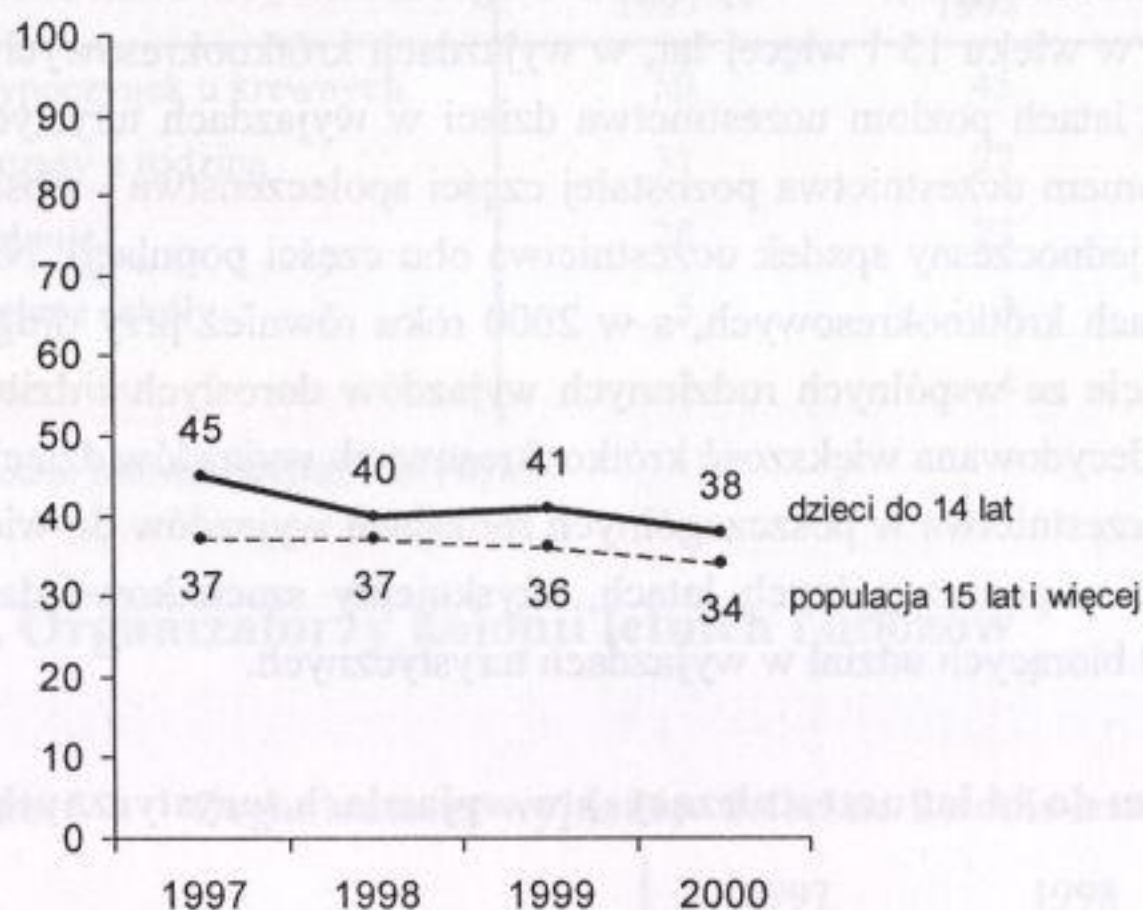
Źródło: badania Instytutu Turystyki

Rys. 1. Uczestnictwo dzieci w wieku do 14 lat w wyjazdach turystycznych (%)

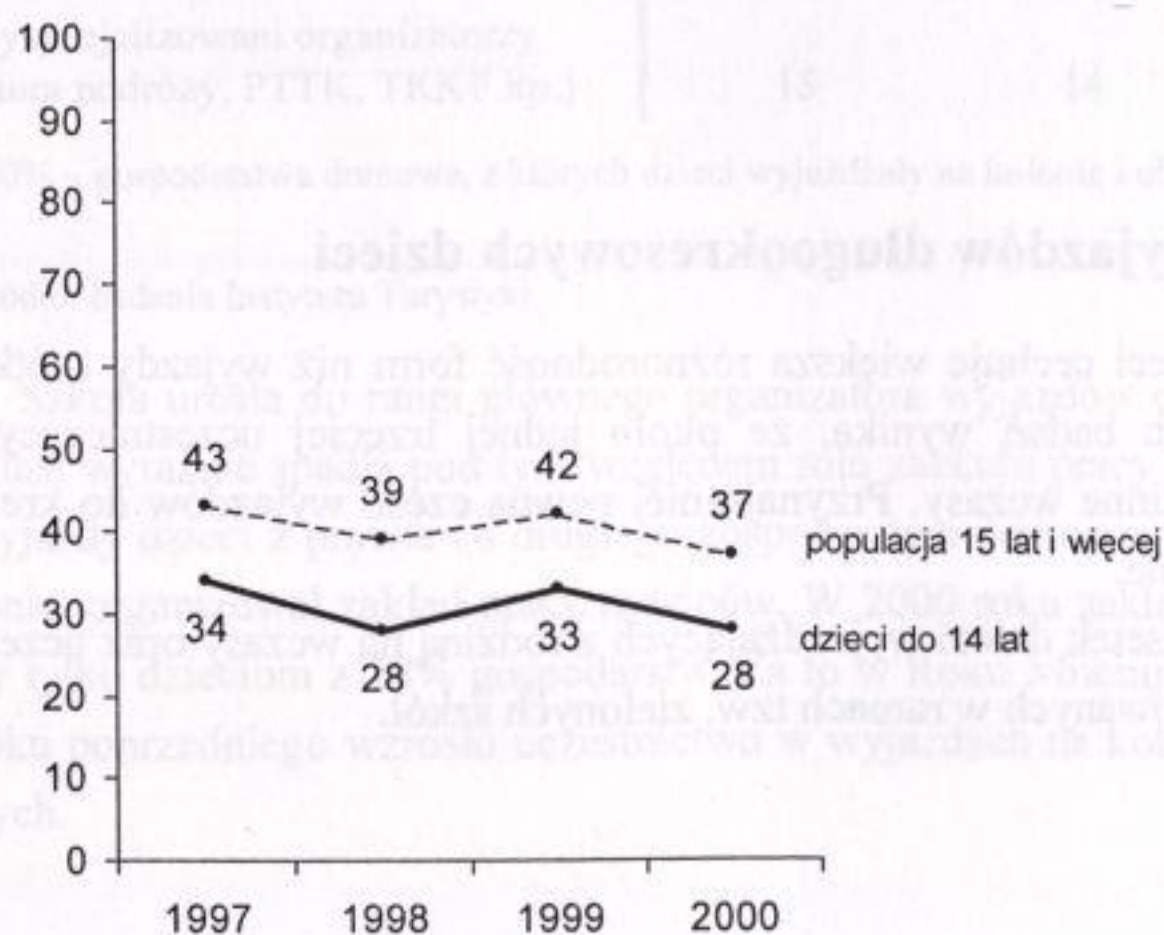
Źródło: badania Instytutu Turystyki

**Rys. 2. Uczestnictwo dzieci w wieku do 14 lat
w krajowych wyjazdach długookresowych (%)**

Źródło: badania Instytutu Turystyki

**Rys. 3. Uczestnictwo dzieci w wieku do 14 lat
w krajowych wyjazdach krótkookresowych (%)**

Źródło: badania Instytutu Turystyki

W ostatnich dwóch latach poziom uczestnictwa dzieci w wieku do 14 lat w wyjazdach turystycznych był o 5 punktów procentowych niższy niż osób od 15 lat wzwyż (w latach 1997-98 różnica ta była znacznie mniejsza). W wyjazdach długookresowych uczestniczył większy odsetek dzieci niż osób w wieku 15 i więcej lat, w wyjazdach krótkookresowych – mniejszy odsetek. W niektórych latach poziom uczestnictwa dzieci w wyjazdach turystycznych był ściśle związany z poziomem uczestnictwa pozostałej części społeczeństwa – obserwujemy jednoczesny wzrost lub jednoczesny spadek uczestnictwa obu części populacji. Najwyraźniej widać to przy wyjazdach krótkookresowych, a w 2000 roku również przy długookresowych. Wynika to oczywiście ze wspólnych rodzinnych wyjazdów dorosłych i dzieci. Taki charakter ma z pewnością zdecydowana większość krótkookresowych wyjazdów dzieci.

Po odniesieniu wskaźników uczestnictwa w poszczególnych rodzajach wyjazdów do wielkości populacji dzieci w Polsce w poszczególnych latach, uzyskujemy szacunkowe dane o liczbie dzieci w wieku do 14 lat biorących udział w wyjazdach turystycznych.

Tab. IV. Liczba dzieci w wieku do 14 lat uczestniczących w wyjazdach turystycznych (mln)

	1997	1998	1999	2000
Wyjazdy turystyczne ogółem	5,0	4,6	4,4	4,1
Krajowe wyjazdy długookresowe	3,6	3,2	3,1	2,8
Krajowe wyjazdy krótkookresowe	2,7	2,2	2,6	2,1
Wyjazdy zagraniczne	0,42	0,39	0,41	0,47

3. Rodzaje krajowych wyjazdów długookresowych dzieci

Długookresowe wyjazdy dzieci cechuje większa różnorodność form niż wyjazdy krótkookresowe. Z przeprowadzonych badań wynika, że około jednej trzeciej uczestniczących w nich dzieci wyjeżdża na rodzinne wczasy. Przynajmniej pewna część wyjazdów do krewnych to również wyjazdy rodzinne.

W ostatnich latach wzrósł odsetek dzieci wyjeżdżających z rodziną na wczasy oraz uczestniczących w wyjazdach organizowanych w ramach tzw. zielonych szkół.

Tab. V. Uczestnictwo dzieci w krajowych wyjazdach długookresowych według głównych rodzajów wyjazdów (%)

	1997	1998	1999	2000
Wypoczynek u krewnych	50	45	52	48
Wczasy z rodziną	31	27	33	33
Kolonie	28	23	20	24
Zielone szkoły	5	3	5	6
Zimowiska	3	4	4	3

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4. Organizatorzy kolonii letnich i obozów

Tab. VI. Organizatorzy wyjazdów dzieci na kolonie letnie i obozy (%)

	1997	1998	1999	2000
Szkoła	24	25	30	31
Zakład pracy (zw. zawodowe itp. organizacje) rodziców (opiekunów)	47	41	31	28
Organizacje młodzieżowe	10	14	16	14
Organizacje religijne	8	7	6	12
Wyspecjalizowani organizatorzy (biura podróży, PTTK, TKKF itp.)	15	14	17	15

100% – gospodarstwa domowe, z których dzieci wyjeżdżały na kolonie i obozy.

Źródło: badania Instytutu Turystyki

Szkoła urosła do rangi głównego organizatora wyjazdów dzieci na kolonie i obozy, natomiast wyraźnie spadła pod tym względem rola zakładu pracy rodziców. Jeszcze w 1997 roku wyjazdy dzieci z prawie co drugiego gospodarstwa domowego, z którego wyjeżdżano na kolonie, organizował zakład pracy rodziców. W 2000 roku zakłady pracy zorganizowały wyjazdy tylko dzieciom z 28% gospodarstw. Za to w Roku Milenijnym dwukrotnie w stosunku do roku poprzedniego wzrosło uczestnictwo w wyjazdach na kolonie i obozy organizacji religijnych.

5. Czynniki różnicujące aktywność turystyczną dzieci

Tab. VII. Gospodarstwa domowe, w których dzieci uczestniczyły w wyjazdach turystycznych, według miejsca zamieszkania (%)

	Ogółem	Miejsce zamieszkania		
		wieś	miasto do 100 tys. mieszkańców	miasto powyżej 100 tys. mieszkańców
N =	1670	712	564	394
Wyjazdy turystyczne ogółem	63,2	47,9	64,7	80,8
Krajowe wyjazdy turystyczne	60,4	50,9	60,4	77,8
Wyjazdy zagraniczne	8,5	3,7	9,1	16,5
Krajowe wyjazdy długookresowe	45,1	30,0	48,4	67,9
Krajowe wyjazdy krótkookresowe	32,1	31,0	31,6	34,9
Krajowe wyjazdy na kolonie i obozy	12,4	9,1	11,5	19,6

Źródło: badania Instytutu Turystyki

Tab. VIII. Gospodarstwa domowe, w których dzieci uczestniczyły w wyjazdach turystycznych, według własnej oceny sytuacji materialnej respondenta (%)

	Ogółem	Sytuacja materialna		
		dobra	średnia	zła
N =	1670	215	966	489
Wyjazdy turystyczne ogółem	63,2	74,7	65,6	53,0
Krajowe wyjazdy turystyczne	60,4	71,0	62,9	51,1
Wyjazdy zagraniczne	8,5	14,2	9,2	4,9
Krajowe wyjazdy długookresowe	45,1	62,0	47,6	32,7
Krajowe wyjazdy krótkookresowe	32,1	32,8	33,9	27,9
Krajowe wyjazdy na kolonie i obozy	12,4	12,9	13,3	10,3

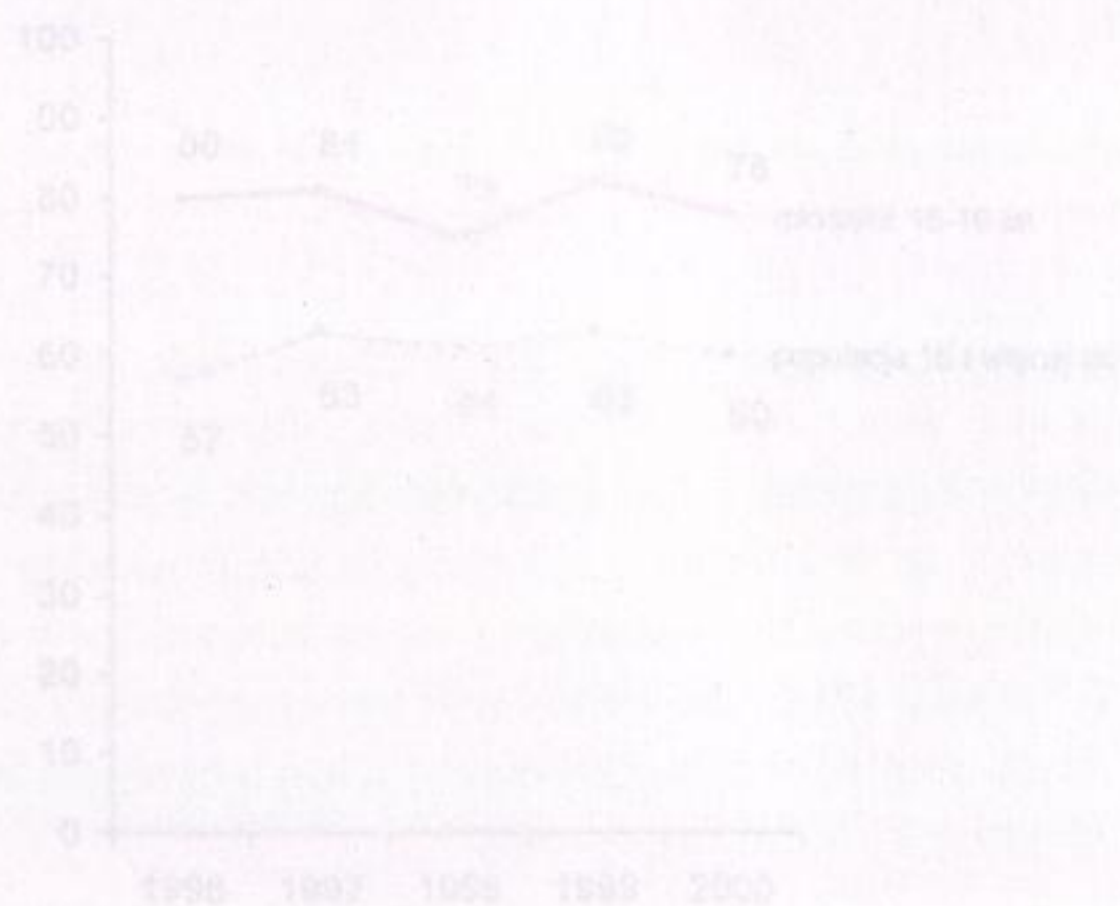
Źródło: badania Instytutu Turystyki

Zbadano, w jaki sposób dwa czynniki: miejsce zamieszkania i sytuacja materialna różnicują uczestnictwo dzieci w wyjazdach turystycznych. Podstawową jednostką analizy było gospodarstwo domowe, w którego skład wchodziły dzieci w wieku do 14 lat. W tabelach VII i VIII przedstawiono odsetki gospodarstw domowych, z których przynajmniej jedno dziecko uczestniczyło w poszczególnych rodzajach wyjazdów. Oba czynniki w bardzo dużym stopniu

różnicują poziom uczestnictwa dzieci w wyjazdach turystycznych: im większa miejscowość zamieszkania i im lepsza sytuacja materialna, tym wyższy poziom uczestnictwa w wyjazdach turystycznych. W najmniejszym stopniu oba czynniki różnicują uczestnictwo w wyjazdach krótkookresowych, chociaż i tutaj osiąga ono wyższy poziom w gospodarstwach domowych z dużych miast oraz będących w dobrej i średniej sytuacji materialnej niż gospodarstw wiejskich i będących w złej sytuacji materialnej. Dzieci wyjeżdżały za granicę z ponad czterokrotnie większego odsetka gospodarstw domowych z dużych miast niż ze wsi; z ponad dwukrotnie większego odsetka gospodarstw wyjeżdżały w kraju na 5 i więcej dni. Dzieci z rodzin, którym dobrze się powodzi, prawie trzykrotnie częściej uczestniczyły w wyjazdach zagranicznych i prawie dwukrotnie częściej wyjeżdżały w kraju na co najmniej 5 dni niż dzieci z rodzin będących w nienajlepszej sytuacji materialnej. Natomiast sytuacja materialna tylko nieznacznie różnicuje uczestnictwo dzieci w wyjazdach na kolonie letnie i obozy.

Młodzież w wieku 15-19 lat jest najmniej widoczną, lecz dynamicznie się rozwijającą grupą uczestników w wyjazdach turystycznych. W latach 1996-2000 odsetek uczestników podróży z co najmniej jedną noclegiem w populacji Polaków mieszka w granicach 57%, wśród młodzieży zaś – w granicach 80%. W 1999 roku zanotowano najwyższy w drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych poziom uczestnictwa młodzieży w turystyce (względnie najwyższe notacje wyjazdów), najwyższy, a zarazem znacznie wyższy niż w poprzednich latach poziom uczestnictwa w wyjazdach zagranicznych oraz dwukrotnie niższy – w krajowych wyjazdach długookresowych. W roku 2000 obserwujemy kolejny wzrost uczestnictwa w tych ostatnich i zauważamy, że będzie wysoki poziom udziału także w wyjazdach zagranicznych.

Ryc. 4. Uczestnictwo młodzieży w wieku 15-19 lat w wyjazdach turystycznych (%)

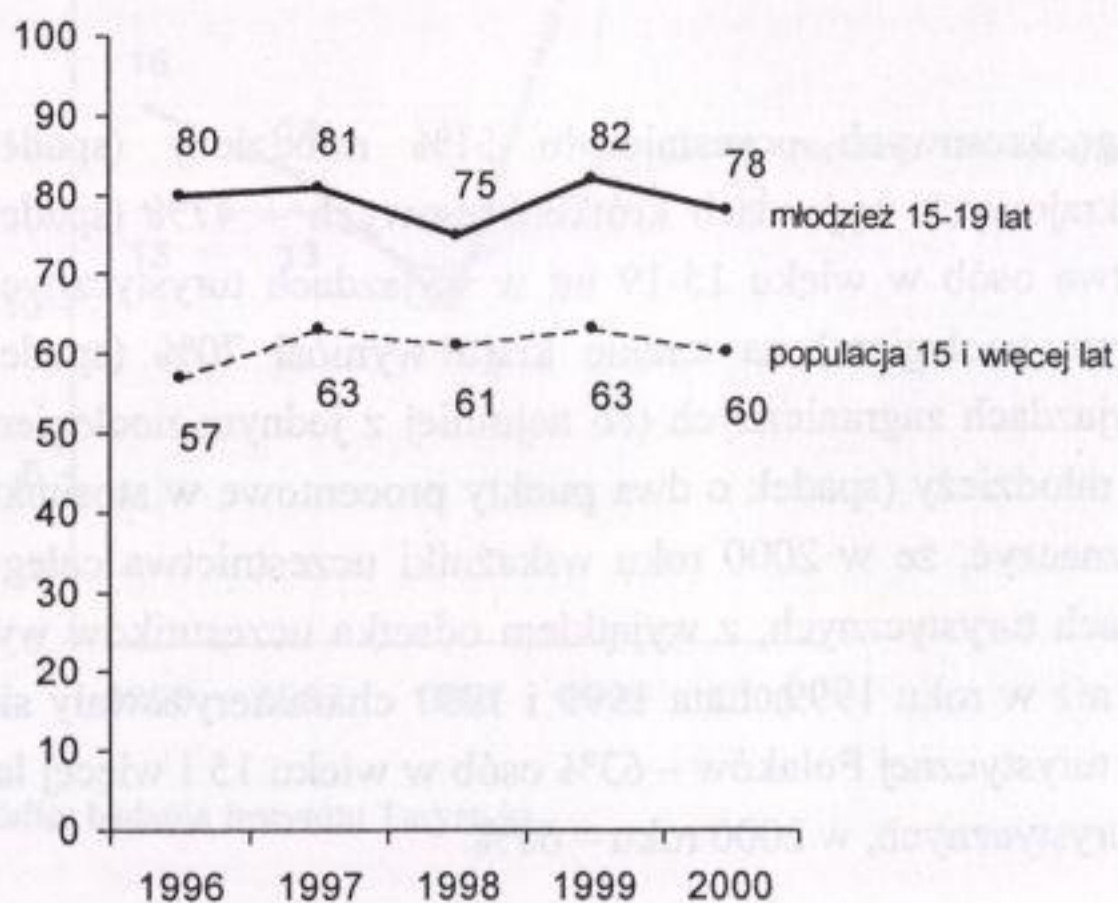

III. Aktywność turystyczna młodzieży

1. Dynamika uczestnictwa w turystyce

Młodzież w wieku 15-19 lat jest kategorią wiekową, która charakteryzuje się najwyższymi wskaźnikami uczestnictwa w wyjazdach turystycznych. W latach 1996-2000 odsetek uczestników podróży z co najmniej jednym noclegiem w populacji Polaków oscylował w granicach 60%, wśród młodzieży zaś – w granicach 80%. W 1999 roku zanotowano najwyższy w drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych poziom uczestnictwa młodzieży w turystyce (uwzględniając wszystkie rodzaje wyjazdów), najwyższy, a zarazem znacznie wyższy niż w poprzednich latach poziom uczestnictwa w wyjazdach zagranicznych oraz stosunkowo niski – w krajowych wyjazdach długookresowych. W roku 2000 obserwujemy dalszy spadek uczestnictwa w tych ostatnich i utrzymujący się bardzo wysoki poziom uczestnictwa w wyjazdach zagranicznych.

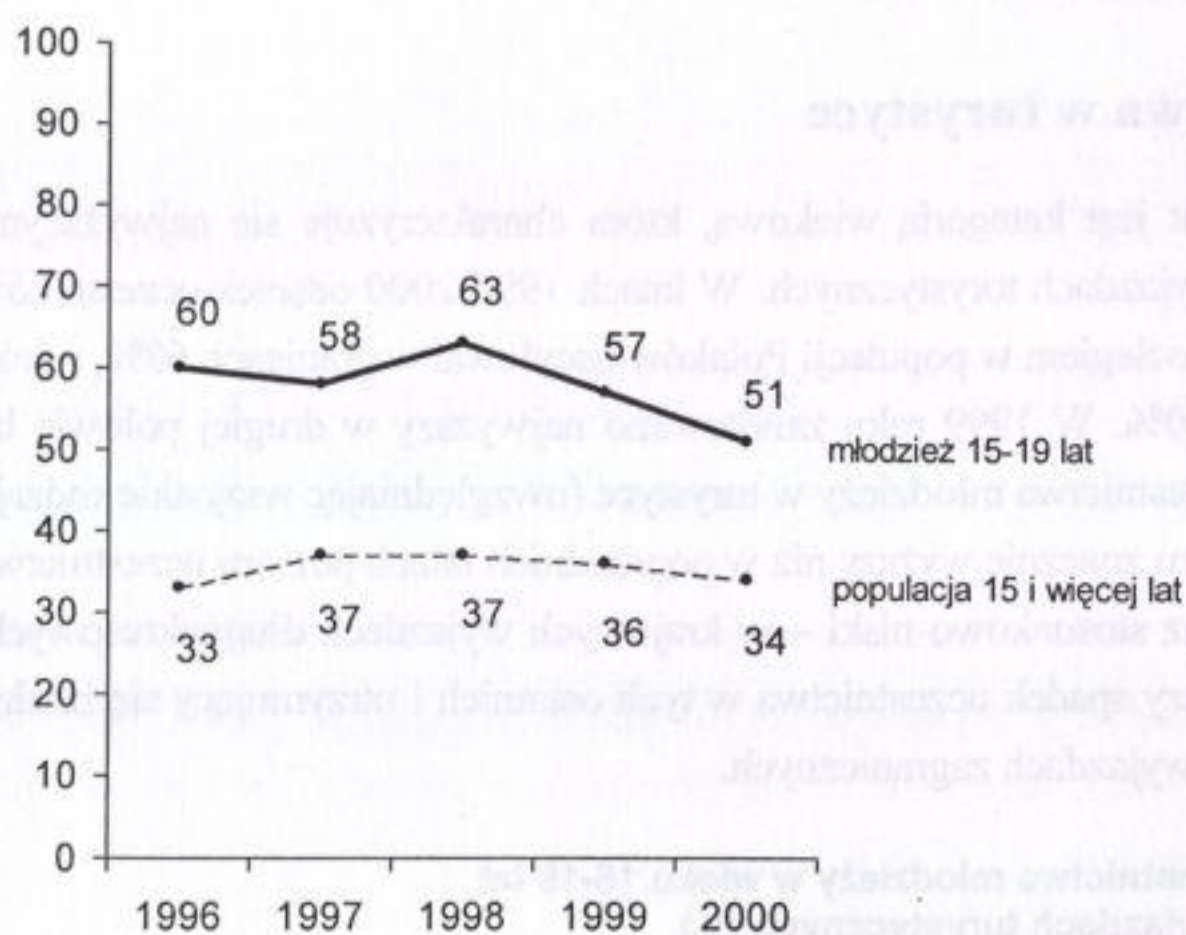
Rys. 4. Uczestnictwo młodzieży w wieku 15-19 lat w wyjazdach turystycznych (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

W 2000 roku uczestnictwo młodzieży w wyjazdach turystycznych wynosiło 78%, co oznacza, że 78% osób w wieku 15-19 lat co najmniej raz wyjechało poza miejsce stałego zamieszkania, korzystając podczas podróży co najmniej z jednego noclegu. Oznacza to również, że ponad jedna piąta młodzieży (22%) nie wyjechała nigdzie na dłużej niż jeden dzień. Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach turystycznych w 2000 roku było o 4 punkty procentowe niższe niż w roku 1999, kiedy osiągnęło najwyższy poziom (82%) w okresie ostatnich lat. Niższe było również uczestnictwo we wszystkich trzech wyróżnionych rodzajach podróży.

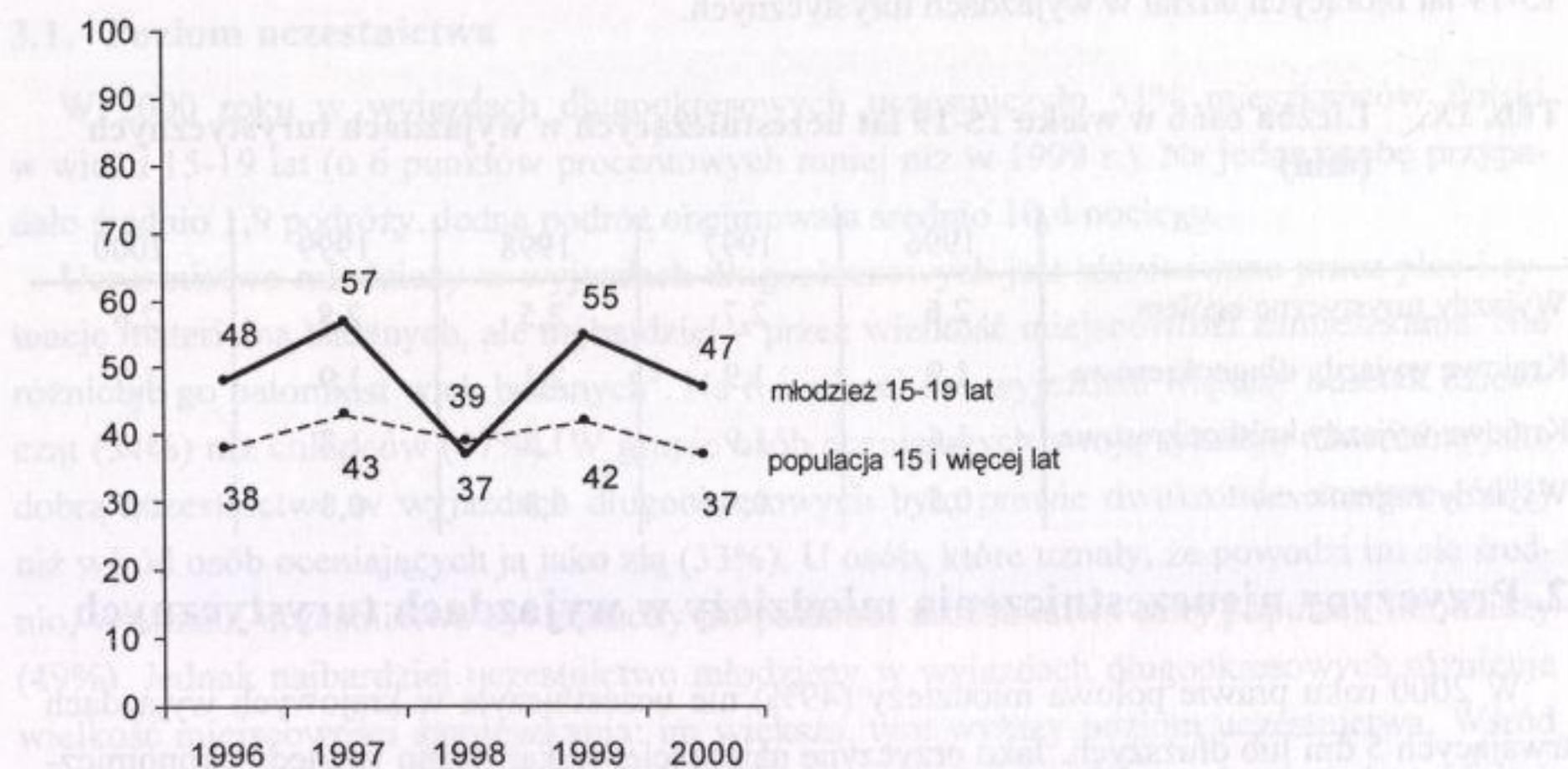
Rys. 5. Uczestnictwo młodzieży w wieku 15-19 lat w krajowych wyjazdach długookresowych (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

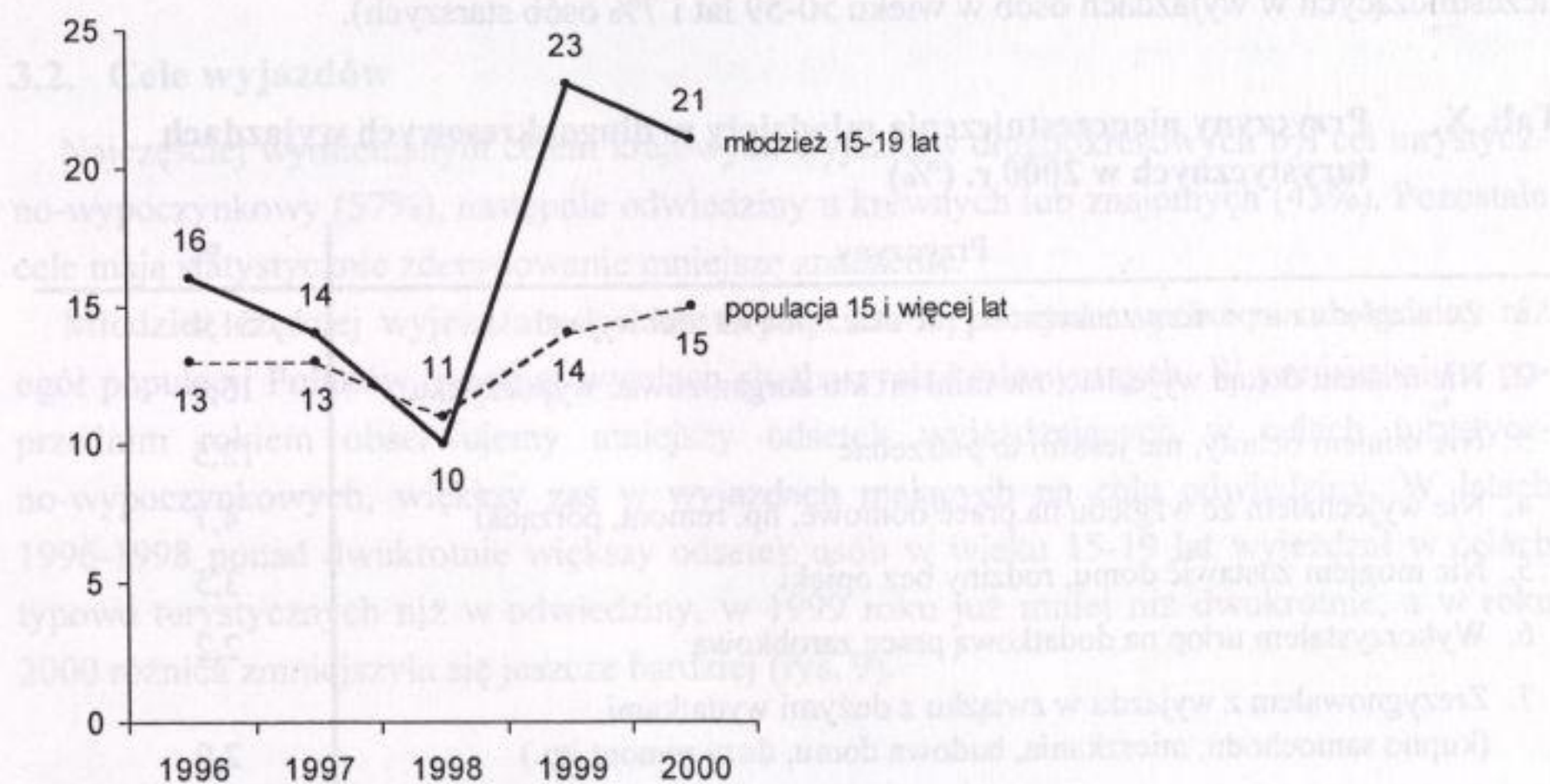
W krajowych wyjazdach długookresowych uczestniczyło 51% młodzieży (spadek o 6 punktów procentowych), a w krajowych wyjazdach krótkookresowych – 47% (spadek o 8 punktów). Wskaźnik uczestnictwa osób w wieku 15-19 lat w wyjazdach turystycznych (połączonych co najmniej z jednym noclegiem) na terenie kraju wyniósł 70% (spadek o 6 punktów procentowych). W wyjazdach zagranicznych (co najmniej z jednym noclegiem w innym kraju) uczestniczyło 21% młodzieży (spadek o dwa punkty procentowe w stosunku do poprzedniego roku). Należy zaznaczyć, że w 2000 roku wskaźniki uczestnictwa całego społeczeństwa polskiego w wyjazdach turystycznych, z wyjątkiem odsetka uczestników wyjazdów zagranicznych, były niższe niż w roku 1999. Lata 1999 i 1997 charakteryzowały się najwyższym poziomem aktywności turystycznej Polaków – 63% osób w wieku 15 i więcej lat uczestniczyło wtedy w wyjazdach turystycznych, w 2000 roku – 60%.

Rys. 6. Uczestnictwo młodzieży w wieku 15-19 lat w krajowych wyjazdach krótkookresowych (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

Rys. 7. Uczestnictwo młodzieży w wieku 15-19 lat w wyjazdach zagranicznych (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

Po odniesieniu wskaźników uczestnictwa w poszczególnych rodzajach wyjazdów do wielkości populacji młodzieży w Polsce uzyskujemy szacunkowe dane o liczbie osób w wieku 15-19 lat biorących udział w wyjazdach turystycznych.

Tab. IX. Liczba osób w wieku 15-19 lat uczestniczących w wyjazdach turystycznych (mln)

	1996	1997	1998	1999	2000
Wyjazdy turystyczne ogółem	2,6	2,7	2,5	2,8	2,6
Krajowe wyjazdy długookresowe	1,9	1,9	2,1	1,9	1,7
Krajowe wyjazdy krótkookresowe	1,6	1,9	1,2	1,8	1,6
Wyjazdy zagraniczne	0,5	0,4	0,3	0,8	0,7

2. Przyczyny nieuczestniczenia młodzieży w wyjazdach turystycznych

W 2000 roku prawie połowa młodzieży (49%) nie uczestniczyła w krajowych wyjazdach trwających 5 dni lub dłuższych. Jako przyczynę najczęściej wskazywano względy ekonomiczne (51%). Często młodzież twierdziła, że nie miała dotąd wyjechać, nie miał jej kto zorganizować wypoczynku (15%). Jednak najbardziej zwraca uwagę trzecia kolejna przyczyna. 13% respondentów w wieku 15-19 lat, którzy nie wyjeżdżali stwierdziło, że było tak dlatego, że nie mieli ochoty, nie jest im to potrzebne. Jest to najwyższy odsetek takich odpowiedzi spośród wszystkich wyróżnionych w badaniach kategorii wiekowych (wskazało ją również 10% nie uczestniczących w wyjazdach osób w wieku 50-59 lat i 7% osób starszych).

Tab. X. Przyczyny nieuczestniczenia młodzieży w długookresowych wyjazdach turystycznych w 2000 r. (%)

Przyczyny	%
1. Ze względu na poziom zamożności nie stać mnie na taki wyjazd	51,4
2. Nie miałem dokąd wyjechać, nie miał mi kto zorganizować wypoczynku	15,0
3. Nie miałem ochoty, nie jest mi to potrzebne	12,5
4. Nie wyjechałem ze względu na prace domowe, np. remont, porządki	4,7
5. Nie mogłem zostawić domu, rodziny bez opieki	3,5
6. Wykorzystałem urlop na dodatkową pracę zarobkową	2,2
7. Zrezygnowałem z wyjazdu w związku z dużymi wydatkami (kupno samochodu, mieszkania, budowa domu, duży remont itp.)	2,0
8. Inna przyczyna	3,2

3. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych

3.1. Poziom uczestnictwa

W 2000 roku w wyjazdach długookresowych uczestniczyło 51% mieszkańców Polski w wieku 15-19 lat (o 6 punktów procentowych mniej niż w 1999 r.). Na jedną osobę przypadało średnio 1,9 podróży. Jedna podróż obejmowała średnio 10,4 noclegu.

Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach długookresowych jest różnicowane przez płeć i sytuację materialną badanych, ale najbardziej – przez wielkość miejscowości zamieszkania. Nie różnicuje go natomiast wiek badanych⁵. Na 5 i więcej dni wyjeżdżał większy odsetek dziewcząt (54%) niż chłopców (47%). W grupie osób oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą uczestnictwo w wyjazdach długookresowych było prawie dwukrotnie częstsze (64%) niż wśród osób oceniających ją jako złą (33%). U osób, które uznały, że powodzi im się średnio, wskaźnik uczestnictwa był zbliżony do poziomu uczestnictwa całej populacji młodzieży (49%). Jednak najbardziej uczestnictwo młodzieży w wyjazdach długookresowych różnicuje wielkość miejscowości zamieszkania: im większa, tym wyższy poziom uczestnictwa. Wśród młodzieży zamieszkałej w dużych miastach (liczących ponad 100 tys. mieszkańców) odsetek wyjeżdżających był ponad dwukrotnie większy (71%) niż wśród mieszkańców wsi (35%); dla małych i średnich miast wynosił 53%⁶. Nie stwierdzono natomiast różnic pod względem uczestnictwa w wyjazdach długookresowych między osobami urodzonymi w latach 1982-1983 (czyli liczącymi 18-19 lat) a młodszymi – urodzonymi w latach 1984-1986 (15-17 lat).

3.2. Cele wyjazdów

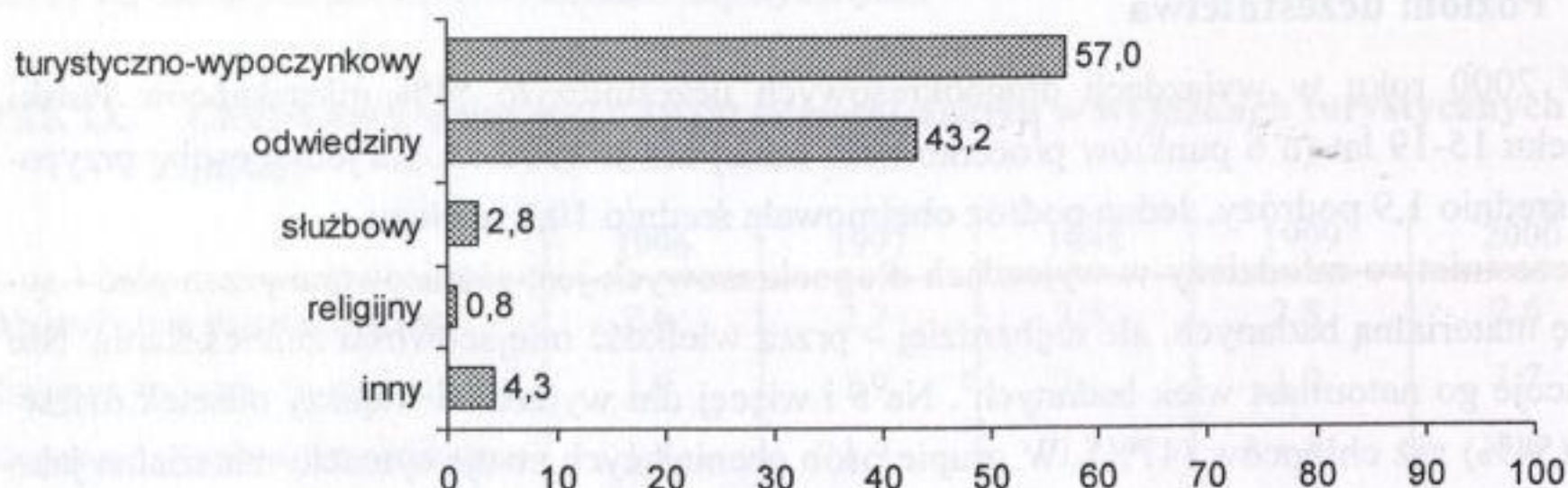
Najczęściej wymienianym celem krajowych wyjazdów długookresowych był cel turystyczno-wypoczynkowy (57%), następnie odwiedziny u krewnych lub znajomych (43%). Pozostałe cele mają statystycznie zdecydowanie mniejsze znaczenie.

Młodzież częściej wyjeżdża w celach turystyczno-wypoczynkowych i w odwiedziny niż ogół populacji Polaków, rzadziej w celach służbowych i zdrowotnych. W porównaniu z poprzednim rokiem obserwujemy mniejszy odsetek wyjeżdżających w celach turystyczno-wypoczynkowych, większy zaś w wyjazdach mających na celu odwiedziny. W latach 1996-1998 ponad dwukrotnie większy odsetek osób w wieku 15-19 lat wyjeżdżał w celach typowo turystycznych niż w odwiedziny, w 1999 roku już mniej niż dwukrotnie, a w roku 2000 różnica zmniejszyła się jeszcze bardziej (rys. 9).

⁵ Odpowiednie tabele zawiera *Aneks tabelaryczny* zamieszczony na końcu opracowania. W tekście odsetki zaokrąglono do liczb całkowitych.

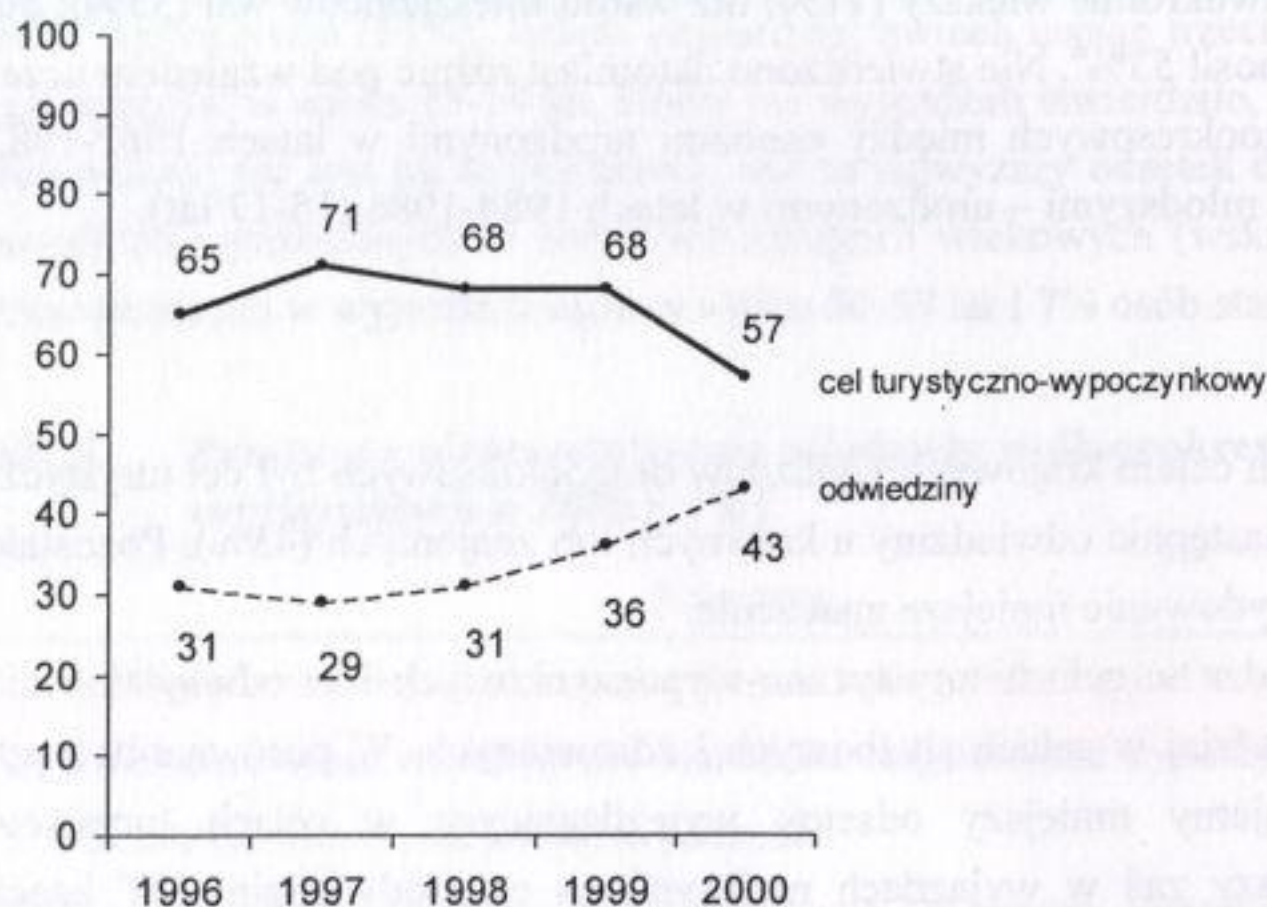
⁶ Dla najmniejszych miast (do 20 tys. mieszkańców) wynosił 40%, dla średnich (20-100 tys.) – 61%, dla większych (100-500 tys.) – 67%, dla największych (powyżej 500 tys.) – 78%.

Rys. 8. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w 2000 r. według głównych celów (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

Rys. 9. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w latach 1996-2000 według głównych celów (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

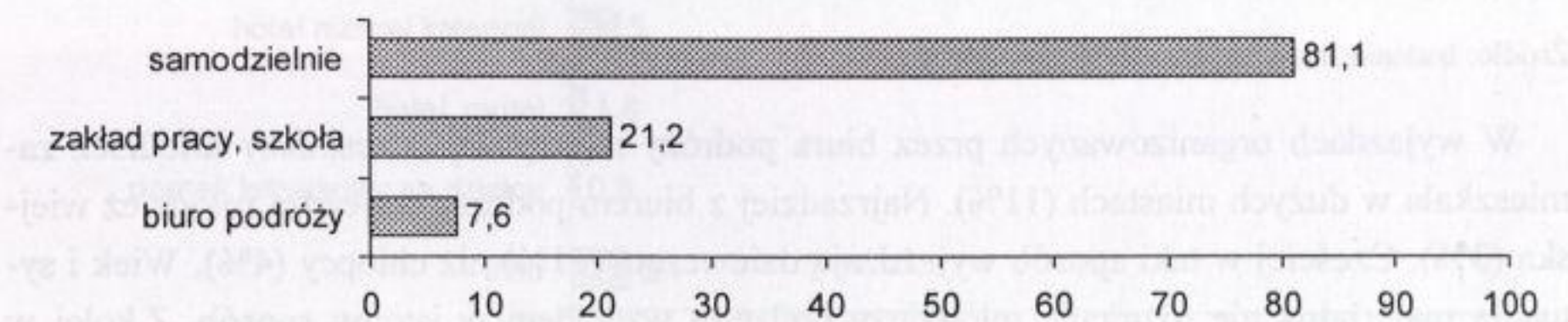
Turystyczno-wypoczynkowy cel wyjazdów najczęściej był wymieniany przez młodzież zamieszkałą w największych miastach (84%) i określającą swoją sytuację materialną jako dobrą (75%), najrzadziej przez młodzież wiejską (40%) oraz określającą swoją sytuację jako złą (47%) i średnią (48%). Dziewczęta (62%) częściej uczestniczyły w wyjazdach turystyczno-wypoczynkowych niż chłopcy (52%), częściej starsza część młodzieży, w wieku 18-19 lat (60%) niż młodsza (54%). Z kolei odwiedziny u krewnych lub znajomych jako główny cel

wyjazdów długookresowych najczęściej wymieniały osoby w złej sytuacji materialnej (69%), zamieszkałe na wsi (54%), te, którym powodzi się średnio (48%) i osoby młodsze z analizowanej grupy (47%). Obserwujemy związek między oceną własnej sytuacji materialnej a uczestnictwem w wyjazdach do rodziny lub znajomych: im gorsza sytuacja, tym młodzież częściej uczestniczy w takich wyjazdach. Spośród osób określających swoją sytuację materialną jako złą wyjechało 69%; spośród określających swoją sytuację jako dobrą – 28%.

3.3. Formy organizacyjne

Młodzież wyjeżdżająca na co najmniej 5 dni najczęściej uczestniczy w wyjazdach organizowanych samodzielnie (81%). W ciągu ostatniego roku odsetek wyjeżdżających w ten sposób wzrósł o 2 punkty procentowe. Również nieco częściej (wzrost o 1 punkt) korzystano z usług biur podróży (8%). Rzadziej natomiast wyjeżdżano na wczasy i inne imprezy turystyczne organizowane przez zakłady pracy, szkoły, organizacje społeczne – 21% (spadek o 8 punktów procentowych).

Rys. 10. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w 2000 roku według form organizacyjnych (%)

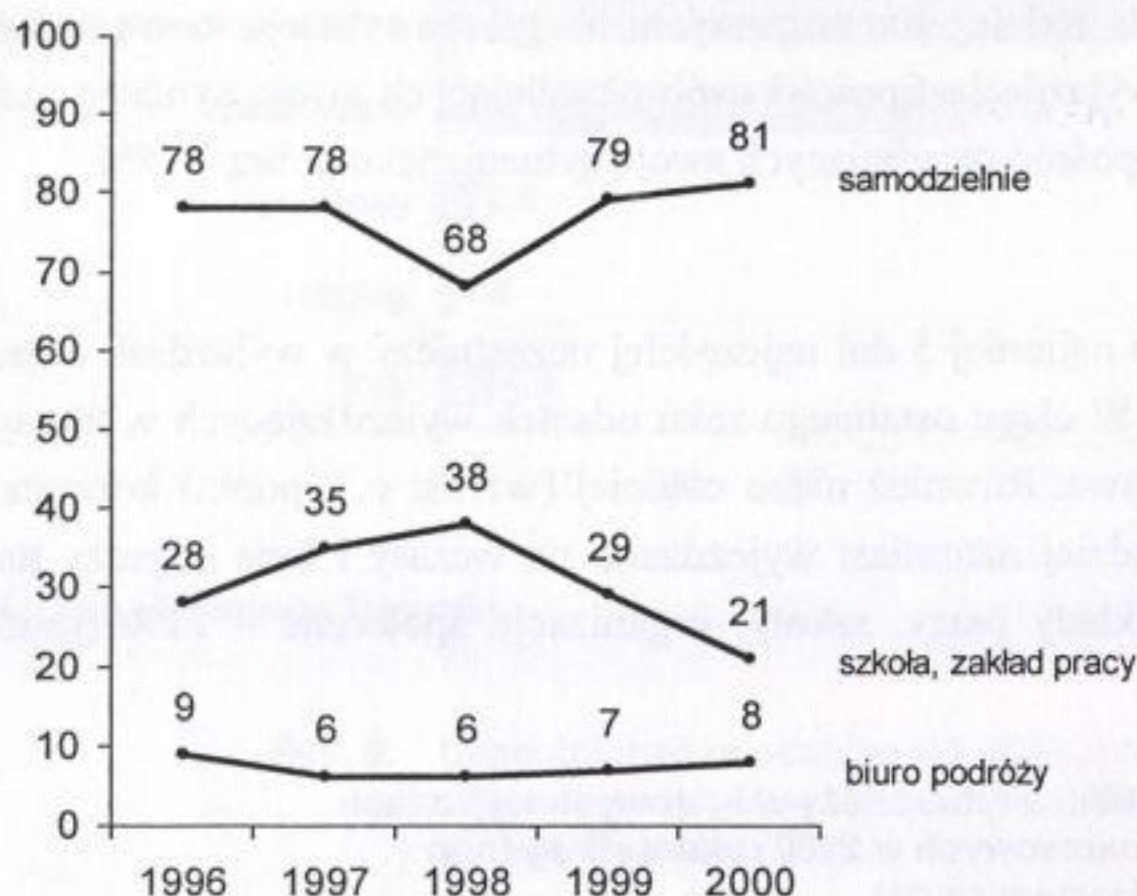
Źródło: badania Instytutu Turystyki

Od 1998 roku obserwujemy wyraźny spadek uczestnictwa młodzieży w zorganizowanych formach wyjazdów, oprócz organizowanych przez biura podróży: z 38% do 21%, i wzrost uczestnictwa w wyjazdach organizowanych bez udziału pośredników: z 68% do 81%. Podobną tendencję obserwujemy w całej populacji Polaków, ale zmiany te nie są tak duże jak w odniesieniu do młodzieży.

W porównaniu z całą populacją Polaków młodzież częściej wyjeżdża w formach zorganizowanych, ale różnice są niewielkie (odsetek wyjeżdżających z biurem podróży większy o 2 punkty procentowe, odsetek korzystających z innych form wyjazdów zorganizowanych – o 4 punkty) i rzadziej uczestniczy w wyjazdach organizowanych samodzielnie (odsetek wyjeżdżających bez udziału pośredników mniejszy o 2 punkty procentowe).

Rys. 11. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych według form organizacyjnych w latach 1996-2000 (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

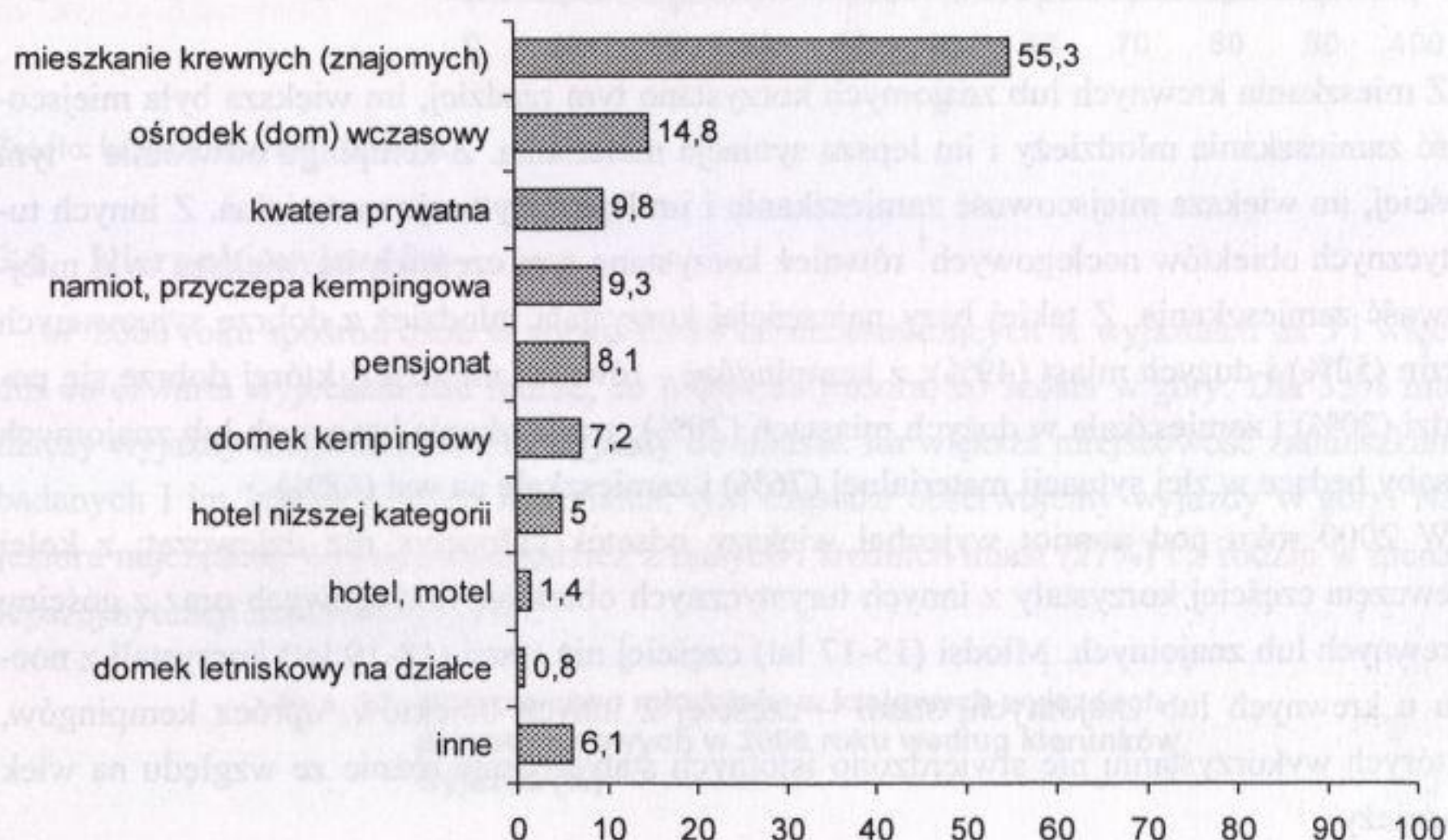
W wyjazdach organizowanych przez biura podróży najczęściej uczestniczy młodzież zamieszkała w dużych miastach (11%). Najrzadziej z biurem podróży wyjeżdża młodzież wiejska (3%). Częściej w taki sposób wyjeżdżają dziewczęta (11%) niż chłopcy (4%). Wiek i sytuacja materialna nie różnicuje młodzieży pod tym względem w istotny sposób. Z kolei w wyjazdach organizowanych przez zakłady pracy, szkoły i organizacje społeczne najczęściej uczestniczyła młodzież z małych i średnich miast, tzn. liczących do 100 tys. mieszkańców (28%), oraz osoby, którym powodzi się średnio (25%). W tego typu wyjazdach częściej uczestniczą chłopcy (28%) niż dziewczęta (15%), częściej osoby młodsze (25%) niż starsze (18%). Najmniej uczestników takich wyjazdów było wśród osób będących w złej sytuacji materialnej (7%) i mieszkańców dużych miast (17%).

W wyjazdach organizowanych samodzielnie uczestniczyły wszystkie osoby w wieku 15-19 lat wyjeżdżające na co najmniej 5 dni, które były w złej sytuacji materialnej. Duży wskaźnik uczestnictwa w takich wyjazdach zanotowano również wśród młodzieży z miast liczących powyżej 100 tys. mieszkańców (85%) i pochodzącej z dobrze sytuowanych rodzin (85%), najmniejszy zaś wśród osób średnio zamożnych (75%) i zamieszkałych w miastach do 100 tys. mieszkańców (77%); częściej wyjeżdżały dziewczęta (83%) niż chłopcy oraz starsza młodzież (83%) niż młodsza.

3.4. Rodzaje zakwaterowania

Podczas wyjazdów długookresowych ponad połowa młodzieży korzystała z noclegów u krewnych lub znajomych (55%), w tym 29% u rodziny lub znajomych na wsi i również 29% – w mieście (część była zarówno na wsi, jak i w mieście). Z typowej bazy turystycznej najczęściej wykorzystywane były ośrodki i domy wczasowe (15%) oraz kwatery prywatne (10%).

Rys. 12. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w 2000 roku według rodzajów zakwaterowania (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

Młodzież częściej niż ogół Polaków korzystała w 2000 roku z noclegów u krewnych lub znajomych i w ośrodkach wczasowych (dla całej populacji Polaków odpowiednie odsetki wynosiły 47% i 11%), rzadziej zaś z kwater prywatnych (korzystało 13% Polaków).

Istotne zmiany zanotowane w stosunku do roku poprzedniego dotyczą znacznie większego odsetka korzystających z gościny krewnych lub znajomych (wzrost o 17 punktów procentowych) oraz mniejszych odsetków korzystających z namiotu (o 6 punktów) i taniej bazy, takiej jak hotele niższej kategorii, domy wycieczkowe i schroniska (o 4 punkty). W 2000 roku odsetek zatrzymujących się u rodziny lub znajomych był największy w ostatnim pięcioleciu, natomiast odsetki korzystających z kwater prywatnych, namiotu i wcześniej określonej taniej bazy były najmniejsze z całego tego okresu.

Tab. XI. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w latach 1996-2000 według głównych rodzajów zakwaterowania (%)

Rodzaj zakwaterowania	1996	1997	1998	1999	2000
Mieszkanie krewnych lub znajomych	45	35	48	38	55
Ośrodek (dom) wczasowy	12	20	15	17	15
Kwatera prywatna	13	15	12	13	10
Namiot, przyczepa kempingowa	25	14	15	15	9
Hotel niższej kategorii, dom wycieczkowy, schronisko	13	12	15	9	5

Z mieszkania krewnych lub znajomych korzystano tym rzadziej, im większa była miejscowość zamieszkania młodzieży i im lepsza sytuacja materialna. Z kempingu odwrotnie – tym częściej, im większa miejscowość zamieszkania i im lepsza sytuacja materialna. Z innych turystycznych obiektów noclegowych⁷ również korzystano tym częściej, im większa była miejscowość zamieszkania. Z takiej bazy najczęściej korzystała młodzież z dobrze sytuowanych rodzin (52%) i dużych miast (49%); z kempingów – również młodzież, której dobrze się powodzi (20%) i zamieszkała w dużych miastach (20%); z mieszkania krewnych lub znajomych – osoby będące w złej sytuacji materialnej (76%) i zamieszkałe na wsi (68%).

W 2000 roku pod namiot wyjechał większy odsetek chłopców niż dziewcząt; z kolei dziewczęta częściej korzystały z innych turystycznych obiektów noclegowych oraz z gościny u krewnych lub znajomych. Młodszy (15-17 lat) częściej niż starsi (18-19 lat) korzystali z noclegu u krewnych lub znajomych; starsi – częściej z innych obiektów, oprócz kempingów, w których wykorzystaniu nie stwierdzono istotnych statystycznie różnic ze względu na wiek młodzieży.

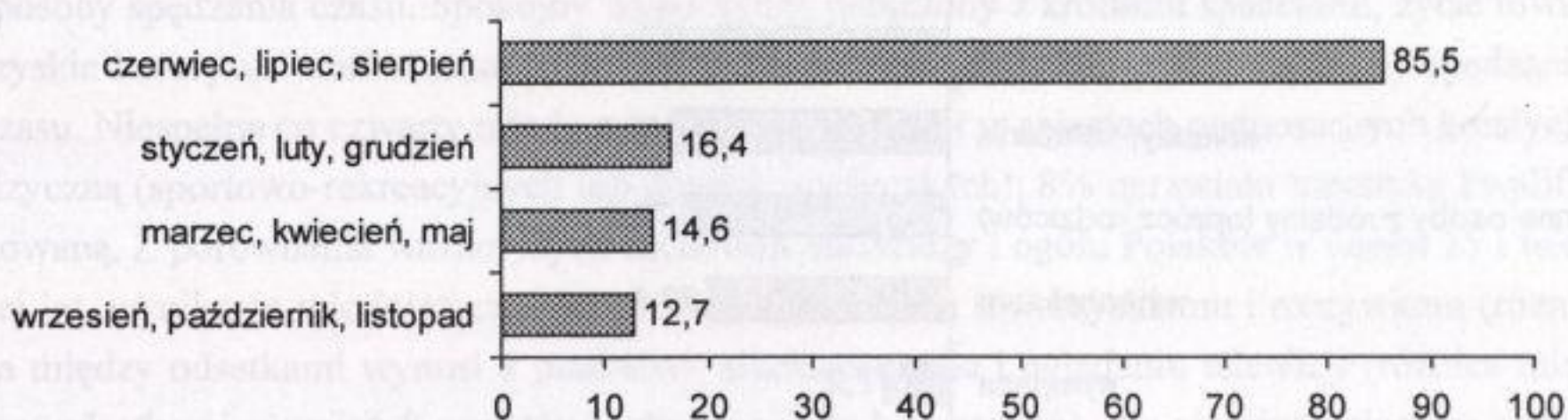
3.5. Terminy wyjazdów

W 2000 roku 86% uczestników krajowych wyjazdów długookresowych w wieku 15-19 lat wyjechało w lecie. W każdej innej porze roku wyjeżdżał podobny, kilkunastoprocentowy odsetek młodzieży.

Osoby młodsze spośród młodzieży (15-17 lat) częściej niż starsze wyjeżdżały w lecie, a więc zgodnie z tradycyjnymi nawykami. Osoby starsze częściej w pozostałych porach roku, ich wyjazdy były bardziej zróżnicowane pod względem terminów. Chłopcy częściej niż dziewczęta uczestniczyli w wyjazdach długookresowych we wszystkich porach roku. Zimą i wiosną zdecydowanie częściej wyjeżdżała młodzież zamieszkała w miastach, niż młodzież wiejska; młodzież z dużych miast częściej niż z małych i średnich.

⁷ Wszystkie turystyczne obiekty noclegowe oprócz kempingów i pól biwakowych, tzn. hotele, motele, pensjonaty, domy wycieczkowe, schroniska, ośrodki wczasowe, kwatery prywatne.

Rys. 13. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w 2000 roku według terminów wyjazdu (%)

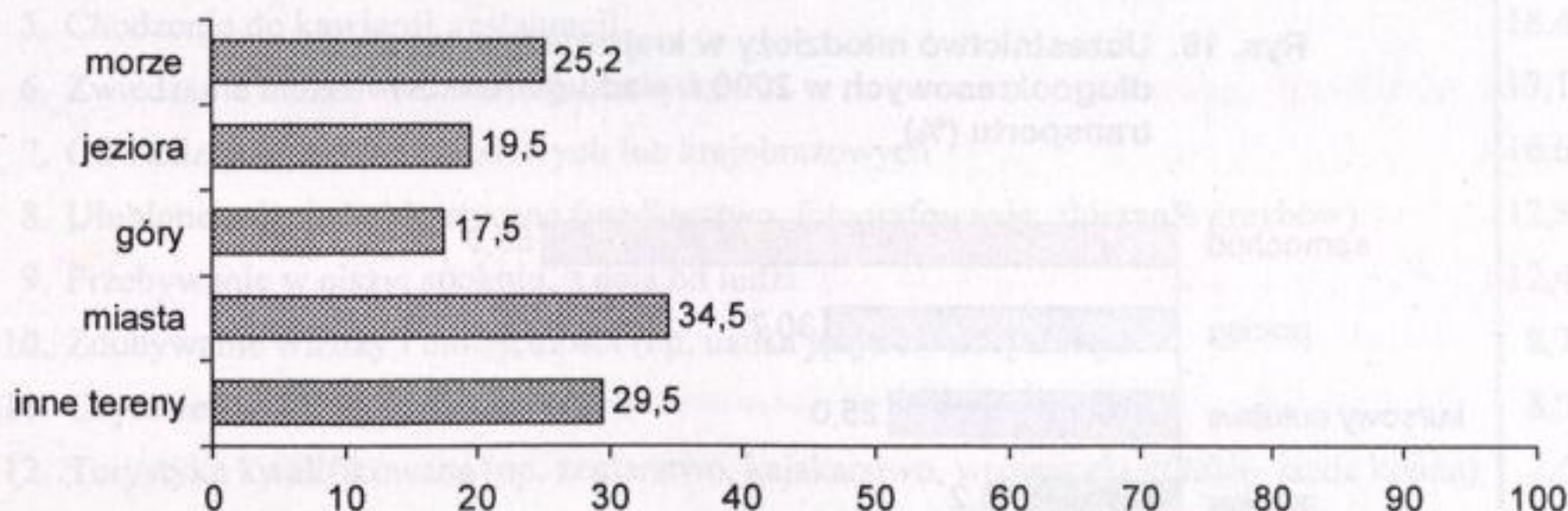

Źródło: badania Instytutu Turystyki

3.6. Kierunki wyjazdów

W 2000 roku spośród osób w wieku 15-19 lat uczestniczących w wyjazdach na 5 i więcej dni co czwarta wyjechała nad morze, co piąta nad jeziora, co szósta w góry. Dla 35% młodzieży wyjazdy długookresowe to wyjazdy do miasta. Im większa miejscowość zamieszkania badanych i im lepsza sytuacja materialna, tym częstsze obserwujemy wyjazdy w góry. Nad jeziora najczęściej wyjeżdżała młodzież z małych i średnich miast (27%) i z rodzin w nienajlepszej sytuacji materialnej (39%).

Rys. 14. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w 2000 roku według kierunków wyjazdu (%)

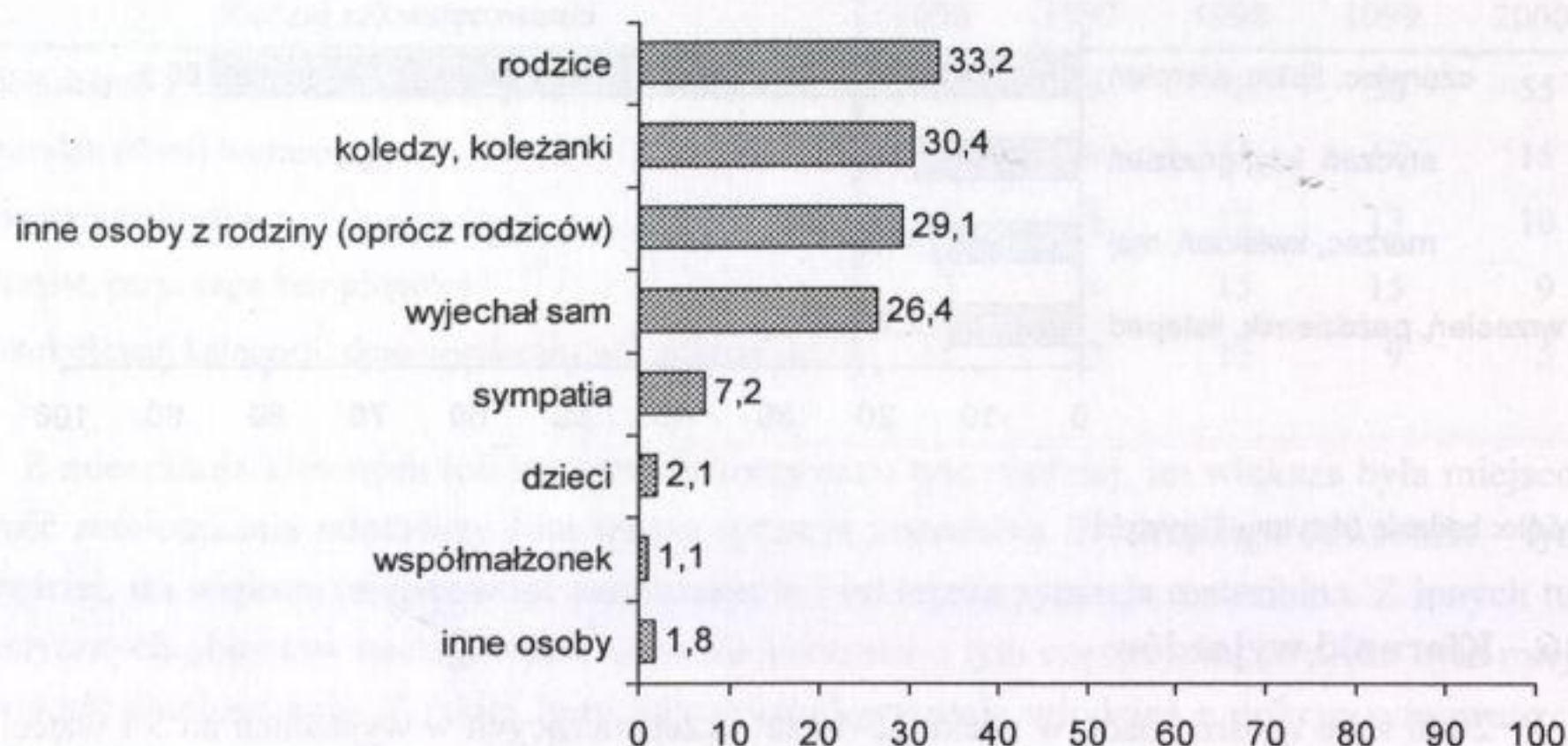

Źródło: badania Instytut Turystyki

3.7. Osoby towarzyszące podczas wyjazdów

Na 5 lub więcej dni młodzież najczęściej wyjeżdżała z rodzicami (33%), często także z innymi osobami z rodziny (29%). Z rówieśnikami wyjechało 30% młodzieży, bez osób towarzyszących – 26%.

Rys. 15. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w 2000 r. według osób towarzyszących w % (z kim wyjechał?)

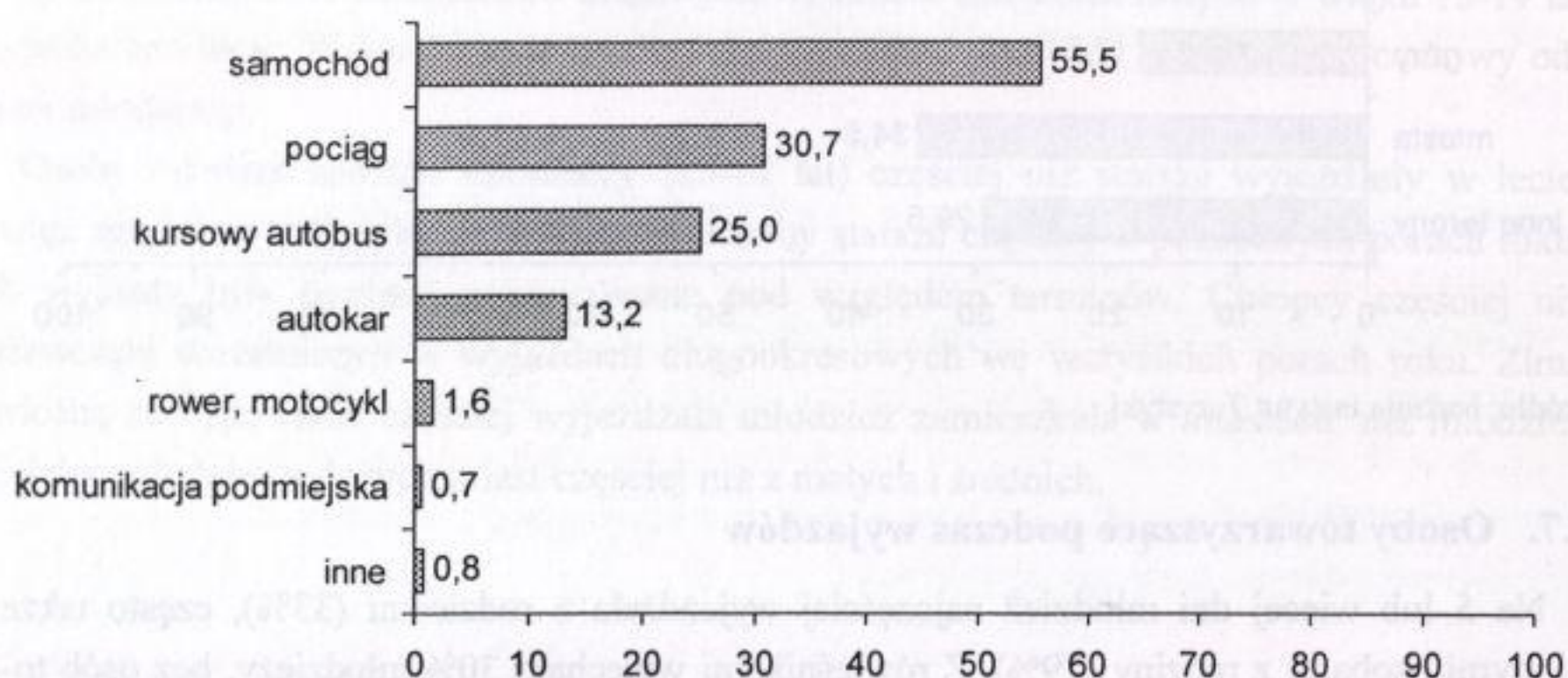

Źródło: badania Instytutu Turystyki

3.8. Środki transportu

Podobnie jak ogół Polaków w wieku 15 i więcej lat (63%), podczas wyjazdów długookresowych młodzież najczęściej podróżowała samochodem (56%). Częściej niż ogół Polaków korzystała z pociągu (31% – o 3 punkty procentowe więcej), kursowego autobusu (25% – o 9 punktów więcej) i autokaru (13% – o 7 punktów więcej).

Rys. 16. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach długookresowych w 2000 r. według środków transportu (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

3.9. Sposoby spędzania czasu podczas podróży długookresowych

Wyniki badań pokazują, że podczas podróży długookresowych młodzież preferuje bierne sposoby spędzania czasu. Spokojny wypoczynek połączony z krótkimi spacerami, życie towarzyskie i rozrywki oraz słuchanie radia i oglądanie telewizji to najczęstsze sposoby spędzania czasu. Niespełna co czwarty młody człowiek uczestniczył w zajęciach podnoszących kondycję fizyczną (sportowo-rekreacyjnych lub długich wycieczkach); 8% uprawiało turystykę kwalifikowaną. Z porównania wakacyjnych zachowań młodzieży i ogółu Polaków w wieku 15 i więcej lat, wynika że młodzież częściej poświęca czas życiu towarzyskiemu i rozrywkom (różnica między odsetkami wynosi 8 punktów), słuchaniu radia i oglądaniu telewizji (różnica między odsetkami również 8 punktów), chodzeniu do kawiarni (6), ale również zajęciom służącym poprawie kondycji fizycznej (5), zwiedzaniu zabytków (4), odwiedzaniu atrakcji przyrodniczych (4), zdobywaniu wiedzy i umiejętności (4). Zdecydowanie rzadziej niż starsza część populacji Polaków młodzież preferuje przebywanie w ciszy, spokoju, z dala od ludzi.

Tab. XII. Sposoby spędzania czasu przez młodzież podczas wyjazdów długookresowych w 2000 r.

Sposoby spędzania czasu	%
1. Spokojny wypoczynek, krótkie spacery	57,2
2. Poświęcanie czasu życiu towarzyskiemu i rozrywkom	43,4
3. Słuchanie radia, oglądanie telewizji	25,9
4. Poprawa kondycji fizycznej: gimnastyka, zajęcia fitness, dłuższe spacery i wycieczki, pływanie, gry sportowe	23,5
5. Chodzenie do kawiarni, restauracji	18,4
6. Zwiedzanie muzeów, skansenów, zabytków	17,1
7. Odwiedzanie parków narodowych lub krajobrazowych	16,6
8. Ulubione zajęcia hobbystyczne (wędkarstwo, fotografowanie, zbieranie grzybów)	12,8
9. Przebywanie w ciszy, spokoju, z dala od ludzi	12,4
10. Zdobywanie wiedzy i umiejętności (np. nauka języków obcych itp.)	8,7
11. Czytanie	8,0
12. Turystyka kwalifikowana (np. żeglarstwo, kajakarstwo, wspinaczki górskie, jazda konna)	7,6
13. Udział w przedstawieniach teatralnych, koncertach, seansach filmowych	4,6
14. Odwiedzanie miejsc kultu religijnego	2,4
15. Narciarstwo	1,4
16. Zabiegi lecznicze, sanatoryjne, kuracja klimatyczna	0,9
17. Specjalistyczne zabiegi rehabilitacyjne związane z inwalidztwem	0,9
18. Inne	19,0

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych

4.1. Poziom uczestnictwa

W 2000 roku w wyjazdach krótkookresowych uczestniczyła niecała połowa młodzieży – 47%, czyli o 8 punktów procentowych mniej niż w poprzednim roku. Na jedną osobę przypadało średnio 2,3 podróży. Jedna podróż obejmowała średnio 2 noclegi.

Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach krótkookresowych, podobnie jak w poprzednich latach, było niższe niż w długookresowych. U ogółu Polaków w ostatnich latach było odwrotnie.

Uczestnictwo osób w wieku 15-19 lat w wyjazdach krótkookresowych jest mniej zróżnicowane przez cechy społeczno-demograficzne niż uczestnictwo w wyjazdach długookresowych. Podobnie jak w przypadku wyjazdów na 5 i więcej dni, uczestnictwo w wyjazdach na 2-4 dni najbardziej różnicują: miejsce zamieszkania i sytuacja materialna. Częściej wyjeżdżała młodzież zamieszkała w dużych miastach, liczących powyżej 100 tys. mieszkańców (57%) niż na wsi (43%) i w mniejszych miastach (44%); częściej wyjeżdżały osoby określające swoją sytuację materialną w sposób skrajny czyli jako dobrą (54%) i złą (54%) niż określającą ją jako średnią (42%). Osoby w dobrej sytuacji materialnej w ogóle są aktywne turystycznie, charakteryzują się również wysokim wskaźnikiem uczestnictwa w wyjazdach długookresowych. Natomiast osoby w złej sytuacji materialnej rzadziej uczestniczą w wyjazdach na 5 i więcej dni, więc stosunkowo często wyjeżdżają na krótko.

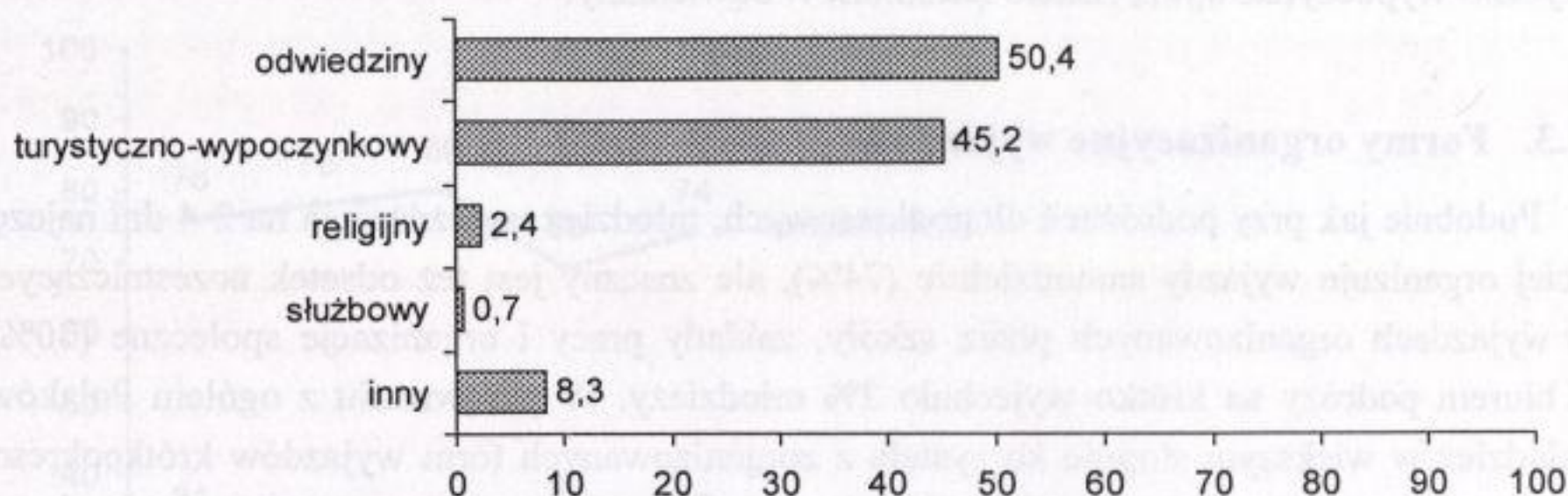
4.2. Cele wyjazdów

W odróżnieniu od wyjazdów długookresowych, najczęściej o charakterze typowo turystycznym, głównym celem wyjazdów na 2-4 dni są odwiedziny u krewnych lub znajomych. Połowa młodzieży uczestniczących w takich wyjazdach podała je jako główny lub jeden z głównych celów wyjazdów. W celach turystyczno-wypoczynkowych wyjeżdża 45% osób. W porównaniu z całą populacją Polaków, w celach turystyczno-wypoczynkowych wyjeżdża większy odsetek młodzieży, mniejsze zaś odsetki w pozostałych celach.

W 2000 roku odsetek wyjeżdżających w odwiedziny był podobny jak w poprzednim roku, odsetek zaś wyjeżdżających w celach turystyczno-wypoczynkowych był podobny jak w ciągu ostatnich trzech lat i mniejszy niż w 1996 roku, kiedy więcej osób wyjeżdżało w celach turystycznych niż do rodziny lub znajomych.

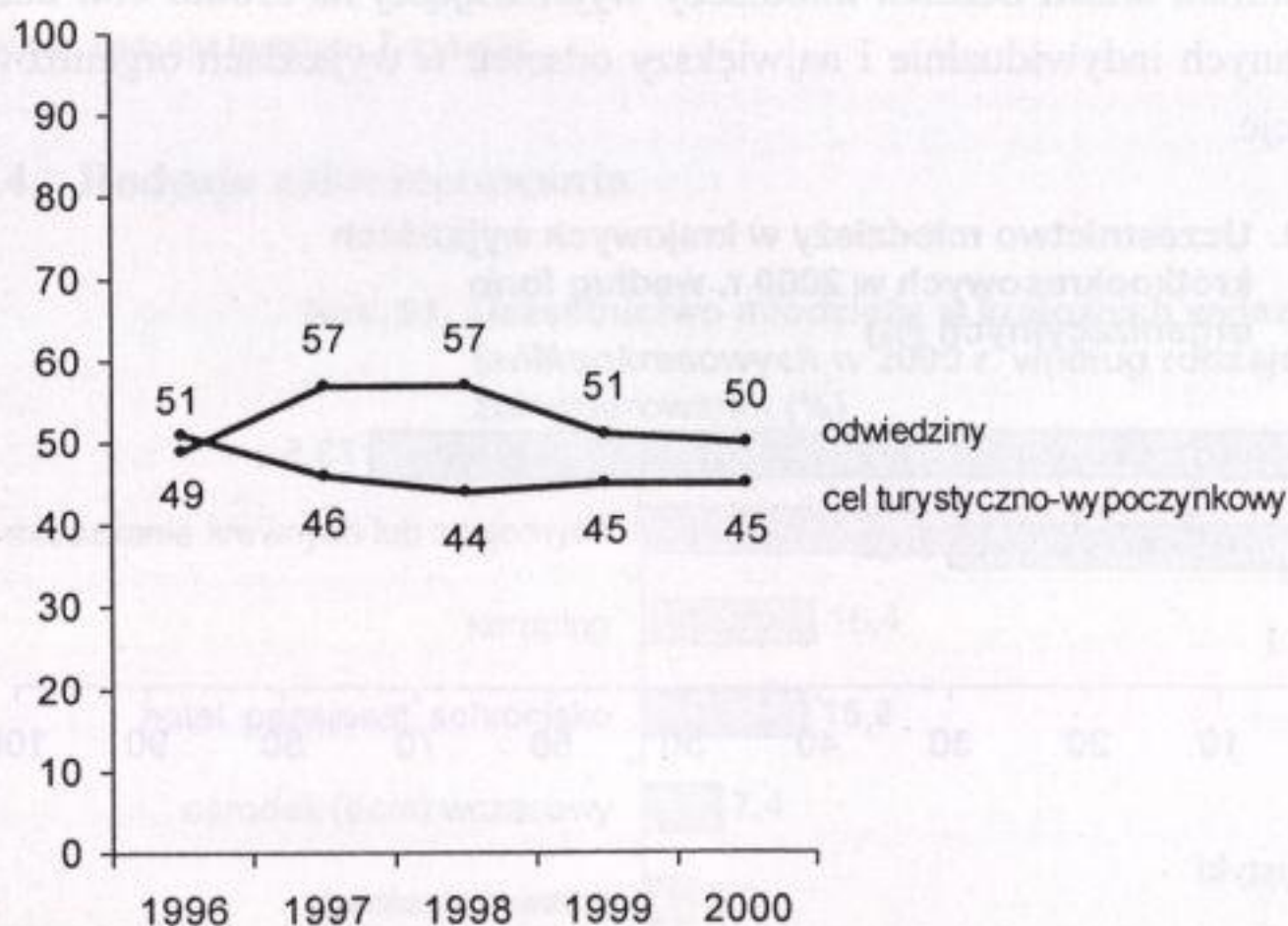
W odwiedziny na krótko najczęściej wyjeżdża młodzież zamieszkała w dużych miastach (55%) i na wsi (53%) oraz określająca swoją sytuację materialną jako średnią (54%). Nieco częściej dziewczęta niż chłopcy oraz młodsi niż starsi. W celach turystyczno-wypoczynkowych najczęściej wyjeżdżają osoby będące w złej sytuacji materialnej (61%) oraz zamieszkałe w małych i średnich miastach (55%), najrzadziej zaś młodzież wiejska (36%).

Rys. 17. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w 2000 r. według głównych celów (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

Rys. 18. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w latach 1996-2000 według głównych celów (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

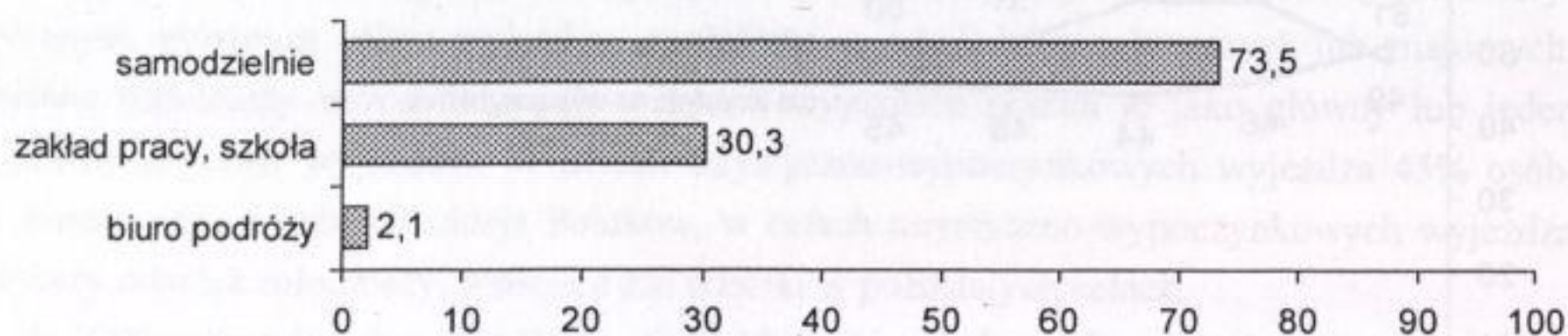
Zwraca uwagę, że młodzież wiejska rzadko wyjeżdża na krótkie pobyty w celach turystyczno-wypoczynkowych, często zaś w odwiedziny do krewnych lub znajomych czyli podobnie, jak przy wyjazdach długookresowych. Młodzież z dużych miast, dla której częstym celem wyjazdów długookresowych jest typowa turystyka i wypoczynek, na krótkie pobyty często wyjeżdża w odwiedziny do krewnych lub znajomych. Z kolei osoby określające swoją

sytuacje materialną jako złą, które na 5 i więcej dni rzadko wyjeżdżają w celach turystyczno-wypoczynkowych, często zaś w odwiedziny, na 2-4 dni często wyjeżdżają w celach turystyczno-wypoczynkowych, rzadko natomiast w odwiedziny.

4.3. Formy organizacyjne wyjazdów

Podobnie jak przy podróżach długookresowych, młodzież wyjeżdżająca na 2-4 dni najczęściej organizuje wyjazdy samodzielnie (74%), ale znaczny jest też odsetek uczestniczących w wyjazdach organizowanych przez szkoły, zakłady pracy i organizacje społeczne (30%). Z biurem podróży na krótko wyjechało 2% młodzieży. W porównaniu z ogółem Polaków, młodzież w większym stopniu korzystała z zorganizowanych form wyjazdów krótkookresowych (ponad dwukrotnie większy odsetek uczestniczących w wyjazdach organizowanych przez szkoły, zakłady pracy i organizacje społeczne) i rzadziej brała udział w wyjazdach organizowanych samodzielnie (odsetek wyjeżdżających bez udziału pośredników mniejszy o 14%). W 2000 roku w porównaniu z rokiem poprzednim obserwujemy, że młodzież nieco częściej uczestniczyła w krótkookresowych wyjazdach samodzielnie organizowanych, częściej zaś w formach zorganizowanych instytucjonalnie. Należy jednak zaznaczyć, że w 1999 roku, najmniejszy w ostatnich latach odsetek młodzieży wyjeżdżającej na krótko brał udział w wyjazdach organizowanych indywidualnie i największy odsetek w wyjazdach organizowanych przez różne instytucje.

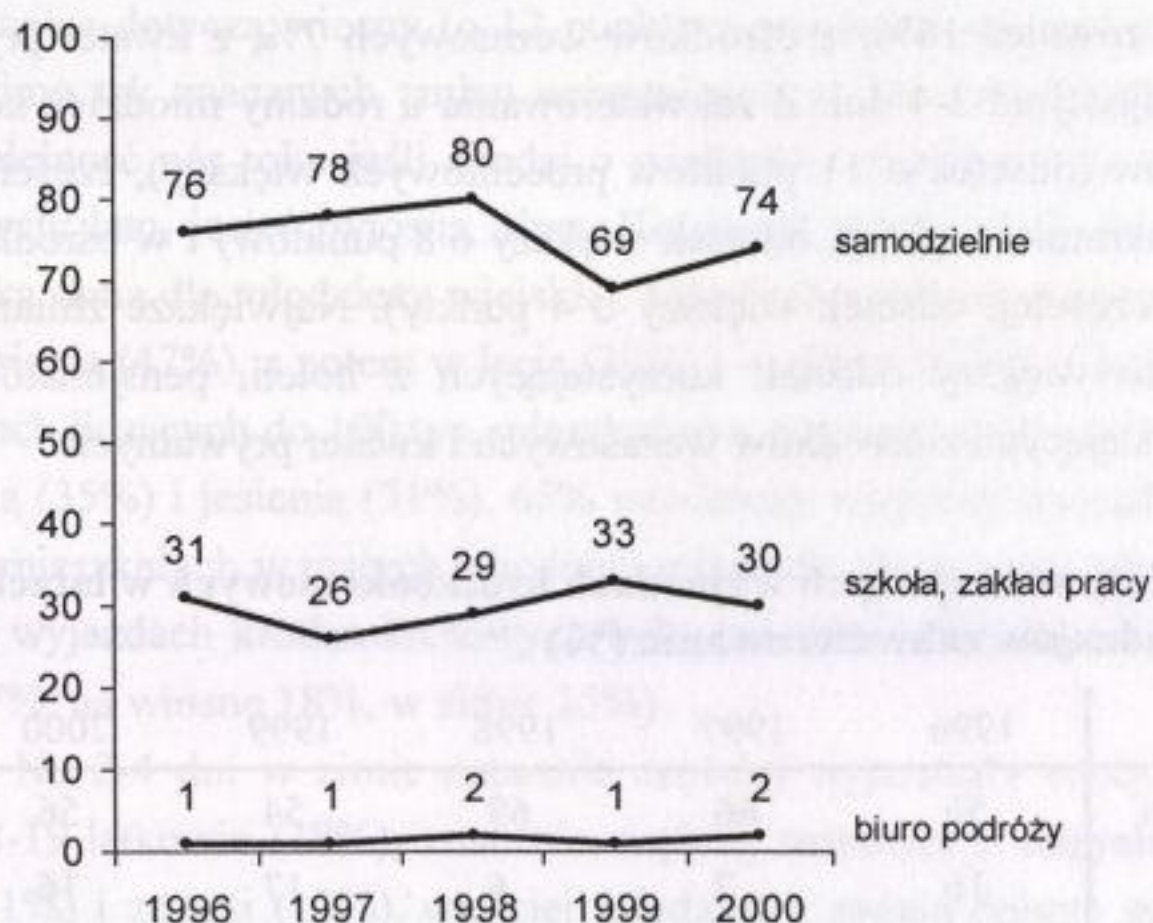
Rys. 19. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w 2000 r. według form organizacyjnych (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

W 2000 roku na 2-4 dni z biurem podróży wyjeżdżała młodzież z dużych miast (7%) oraz będąca w dobrej (4%) i średniej sytuacji materialnej (2%). W wyjazdach zorganizowanych przez inne instytucje najczęściej uczestniczyły osoby z miast liczących do 100 tys. mieszkańców (40%) i osoby gorzej sytuowane (39%), najrzadziej mieszkańcy wsi (22%) i określający swoją sytuację materialną jako średnią (25%). Obserwujemy jednocześnie sytuację odwrotną – te kategorie młodzieży, które najczęściej i najrzadziej uczestniczyły w wyjazdach organizowanych przez szkoły, zakłady pracy itp., odpowiednio najrzadziej i najczęściej uczestniczyły w wyjazdach organizowanych samodzielnie.

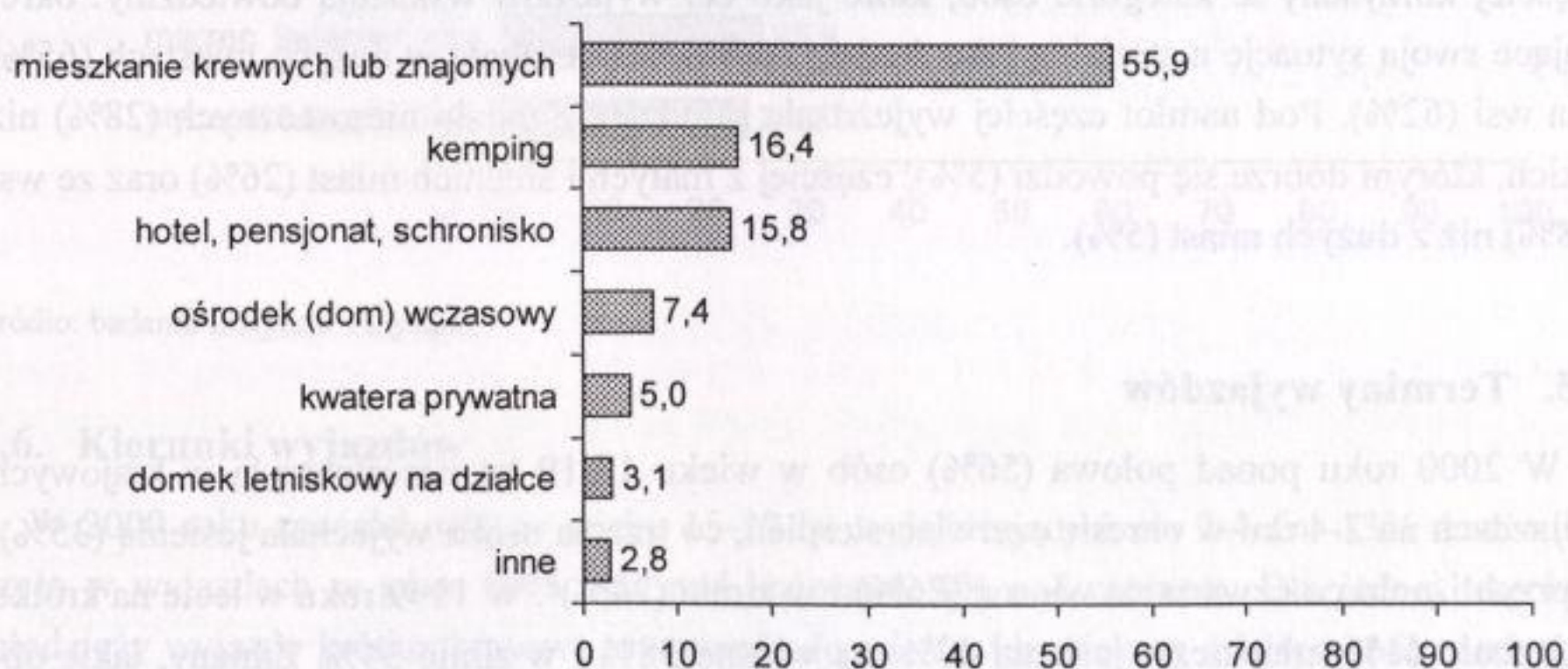
Rys. 20. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w latach 1996-2000 według form organizacyjnych (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4.4. Rodzaje zakwaterowania

Rys. 21. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w 2000 r. według rodzajów zakwaterowania (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

Młodzież w podobnym stopniu jak podczas wyjazdów długookresowych wyjeżdżając na krótki okres korzysta z noclegu u krewnych lub znajomych (56%). Bardzo popularną formą są wyjazdy pod namiot (16%). Z różnego rodzaju bazy hotelowej (zarówno o wysokim, jak o niskim standardzie) korzystało również 16%, z ośrodków wczasowych 7%, z kwater prywatnych 5% młodzieży wyjeżdżającej na 2-4 dni. Z zakwaterowania u rodziny młodzież korzystała rzadziej niż ogół Polaków (odsetek o 11 punktów procentowych większy), częściej zaś z noclegu na kempingu (dwukrotnie częściej, odsetek większy o 8 punktów) i w ośrodku wczasowym (ponad dwukrotnie częściej, odsetek większy o 4 punkty). Największe zmiany w porównaniu z 1999 rokiem to większy odsetek korzystających z hoteli, pensjonatów i schronisk oraz mniejszy – korzystających z ośrodków wczasowych i kwater prywatnych.

Tab. XIII. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w latach 1996-2000 według rodzajów zakwaterowania (%)

Rodzaj zakwaterowania	1996	1997	1998	1999	2000
Mieszkanie krewnych lub znajomych	56	66	69	54	56
Kemping	16	7	6	17	16
Hotel, pensjonat, schronisko	13	13	19	11	16
Ośrodek wczasowy	9	9	10	15	7
Kwatera prywatna	9	10	2	9	5
Domek letniskowy na działce	9	3	9	4	3

Źródło: badania Instytutu Turystyki

Z zakwaterowania u krewnych lub znajomych podczas wyjazdów krótkookresowych najczęściej korzystały te kategorie osób, które jako cel wyjazdów wskazują odwiedziny: określające swoją sytuację materialną jako średnią (66%), zamieszkałe w dużych miastach (65%) i na wsi (62%). Pod namiot częściej wyjeżdżała młodzież z rodzin niezamożnych (28%) niż takich, którym dobrze się powodzi (5%), częściej z małych i średnich miast (26%) oraz ze wsi (18%) niż z dużych miast (5%).

4.5. Terminy wyjazdów

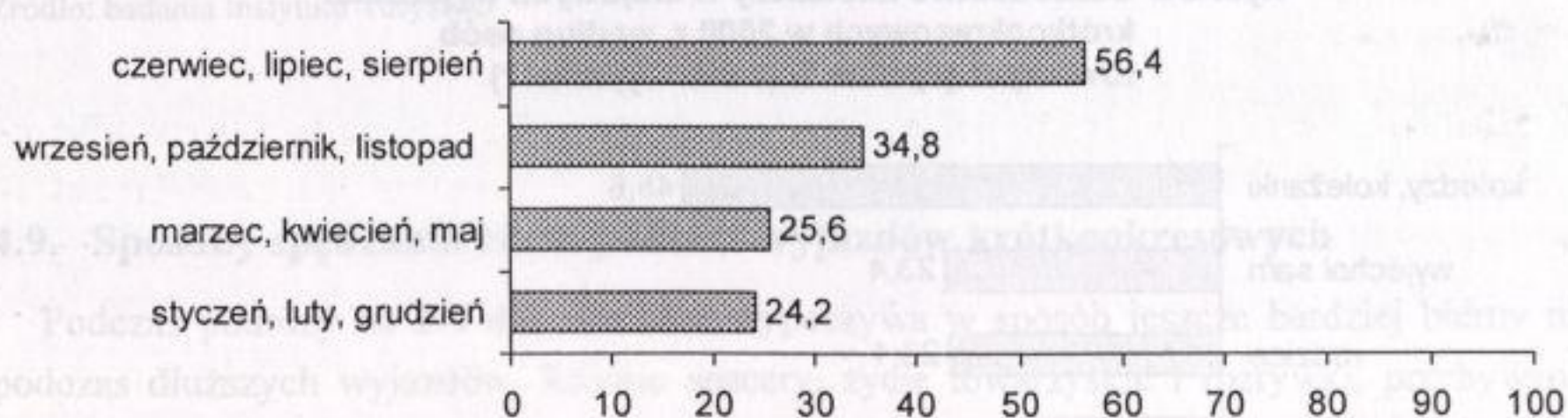
W 2000 roku ponad połowa (56%) osób w wieku 15-19 lat uczestniczyła w krajowych wyjazdach na 2-4 dni w okresie czerwiec-sierpień, co trzecia osoba wyjechała jesienią (35%), w przybliżeniu co czwarta na wiosnę (26%) i w zimie (24%)⁸. W 1999 roku w lecie na krótko wyjechało 61% młodzieży, jesienią 40%, na wiosnę 38% i w zimie 34%. Zmiany, jakie obserwujemy w 2000 roku, wynikają z mniejszego uczestnictwa młodzieży w wyjazdach krót-

⁸ Przyjęto, że zima obejmuje styczeń, luty i grudzień, wiosna – marzec, kwiecień i maj, lato – czerwiec, lipiec i sierpień, jesień – wrzesień, październik i listopad.

kookresowych (mniej osób wyjechało) i z mniejszej liczby podróży, które młodzież odbyła (mniejsza była średnia liczba wyjazdów na osobę w ciągu roku). W rezultacie w 2000 roku zdecydowanie mniej osób wyjeżdżało w różnych porach roku niż rok wcześniej. Największe różnice dotyczą wiosny (o 12 punktów procentowych mniej) i zimy (o 10 punktów mniej). Mimo tak znacznych zmian uczestnictwa w poszczególnych porach roku, nie zmieniła się kolejność pór roku jeśli chodzi o wielkości odsetków uczestników wyjazdów krótkookresowych: lato, jesień, wiosna, zima. Kolejność ta odnosi się do całej populacji młodzieży i jest taka sama dla młodzieży wiejskiej. Młodzież z dużych miast na krótko najczęściej wyjeżdżała jesienią (47%), a potem w lecie (39%) i w zimie (37%). Z kolei młodzież zamieszkała w miastach liczących do 100 tys. mieszkańców najczęściej wyjeżdżała w lecie (65%), a potem wiosną (35%) i jesienią (31%). 65% młodzieży wiejskiej wyjeżdżało w lecie, podobnie jak osób zamieszkałych w małych i średnich miastach, ale w pozostałych porach roku ich uczestnictwo w wyjazdach krótkookresowych było znacznie mniejsze niż młodzieży miejskiej (na jesieni 27%, na wiosnę 18%, w zimie 15%).

Na 2-4 dni w zimie znacznie częściej wyjeżdżały osoby w wieku 15-17 lat (31%) niż 18-19-latkowie (18%), znacznie częściej młodzież z dużych miast (37%) niż z mniejszych (21%) i ze wsi (13%), częściej młodzież z rodzin dobrze sytuowanych (24%) i średnio zamożnych (26%) niż z tych, którym powodzi się nienajlepiej (20%).

Rys. 22. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w 2000 r. według terminu wyjazdów (%)

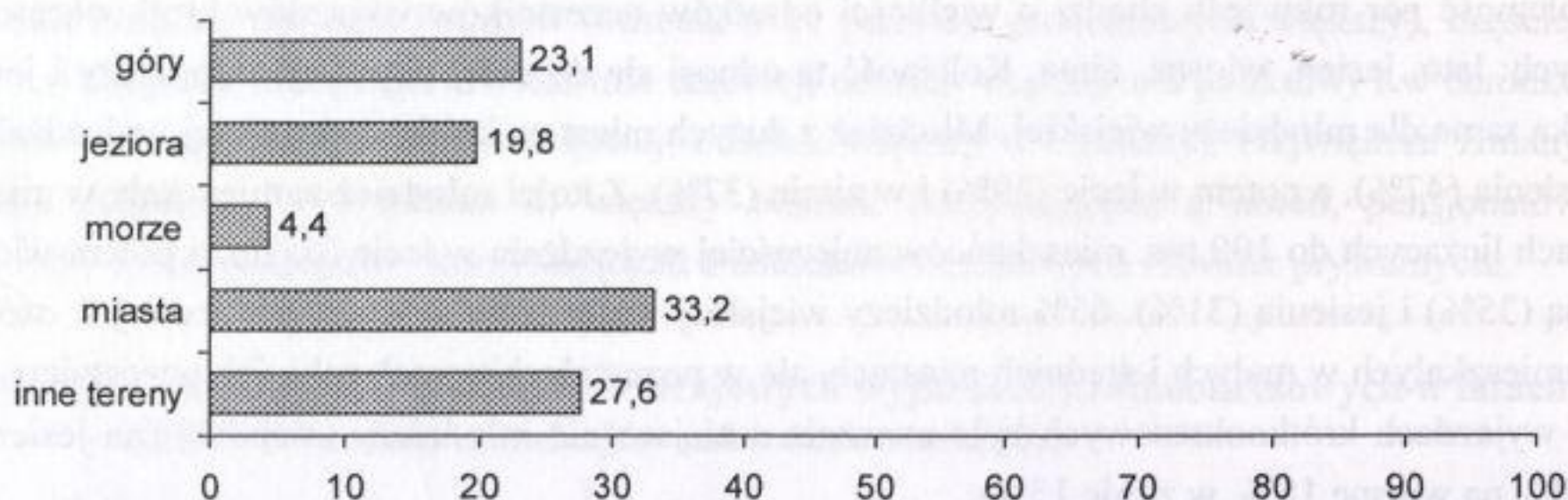
Źródło: badania Instytutu Turystyki

4.6. Kierunki wyjazdów

W 2000 roku spośród osób w wieku 15-19 lat wyjeżdżających na 2-4 dni 23% uczestniczyło w wyjazdach w góry, 20% było nad jeziorami, 4% nad morzem. Dla jednej trzeciej młodzieży wyjazdy krótkookresowe to wyjazdy do miasta. Im większa miejscowość zamieszkania, tym częstsze wyjazdy w góry (37% młodzieży z dużych miast i 13% młodzieży wiejskiej). Nad jeziora najczęściej wyjeżdżała młodzież z małych i średnich miast (29%), najrzadziej z dużych (13%). Obserwujemy również, że osoby określające swoją sytuację materialną

jako złą zdecydowanie częściej wyjeżdżają nad jeziora (60%) niż będące w dobrej sytuacji materialnej (12%).

Rys. 23. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w 2000 r. według kierunków wyjazdów (%)

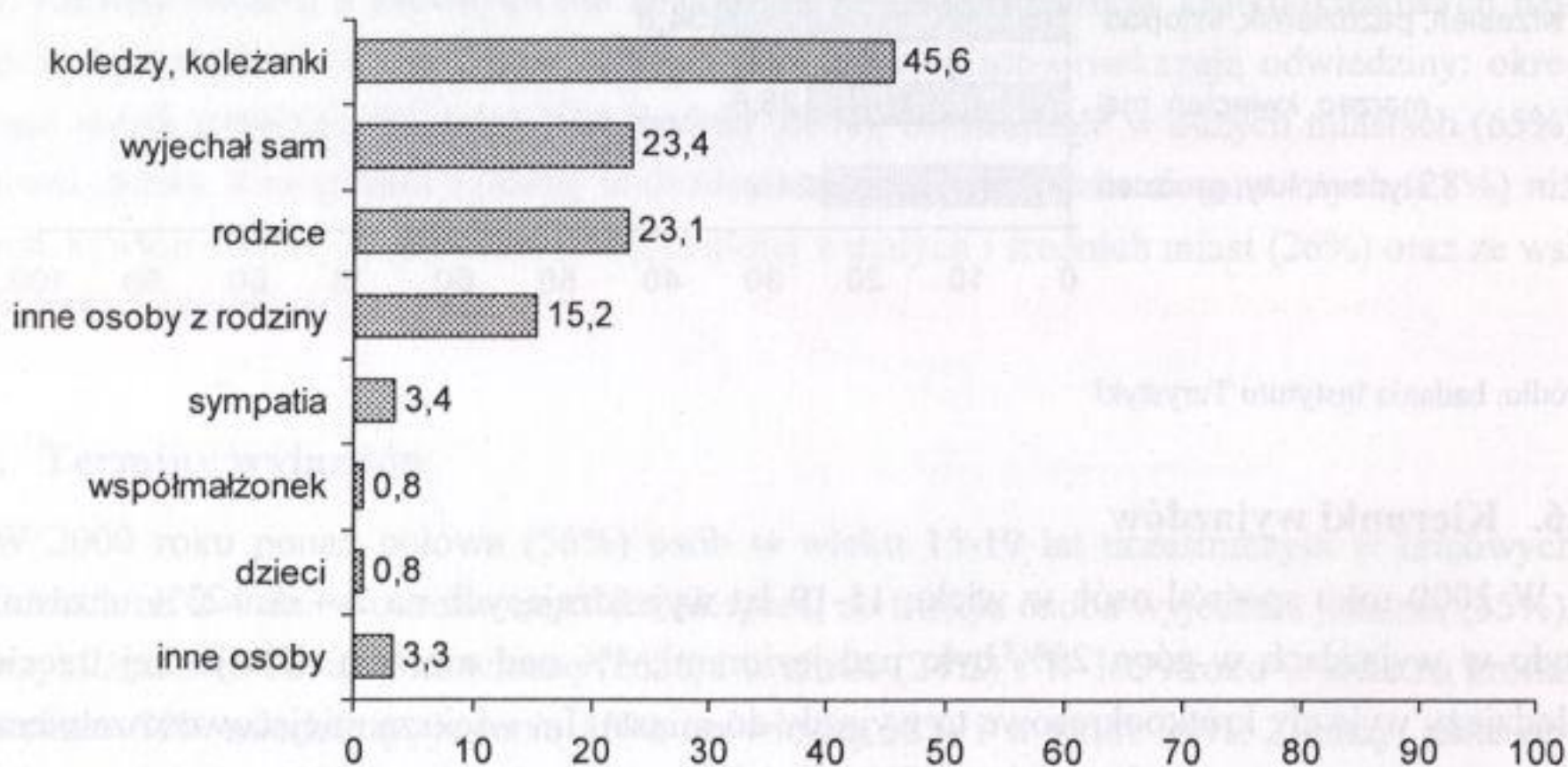

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4.7. Osoby towarzyszące podczas wyjazdów

Na 2-4 dni młodzież najczęściej wyjeżdża z rówieśnikami (46%) lub bez osób towarzyszących (23%), rzadziej z rodziną (23% wyjeżdżało z rodzicami, 15% z innymi osobami z rodziny).

Rys. 24. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w 2000 r. według osób towarzyszących w % (z kim wyjechał?)

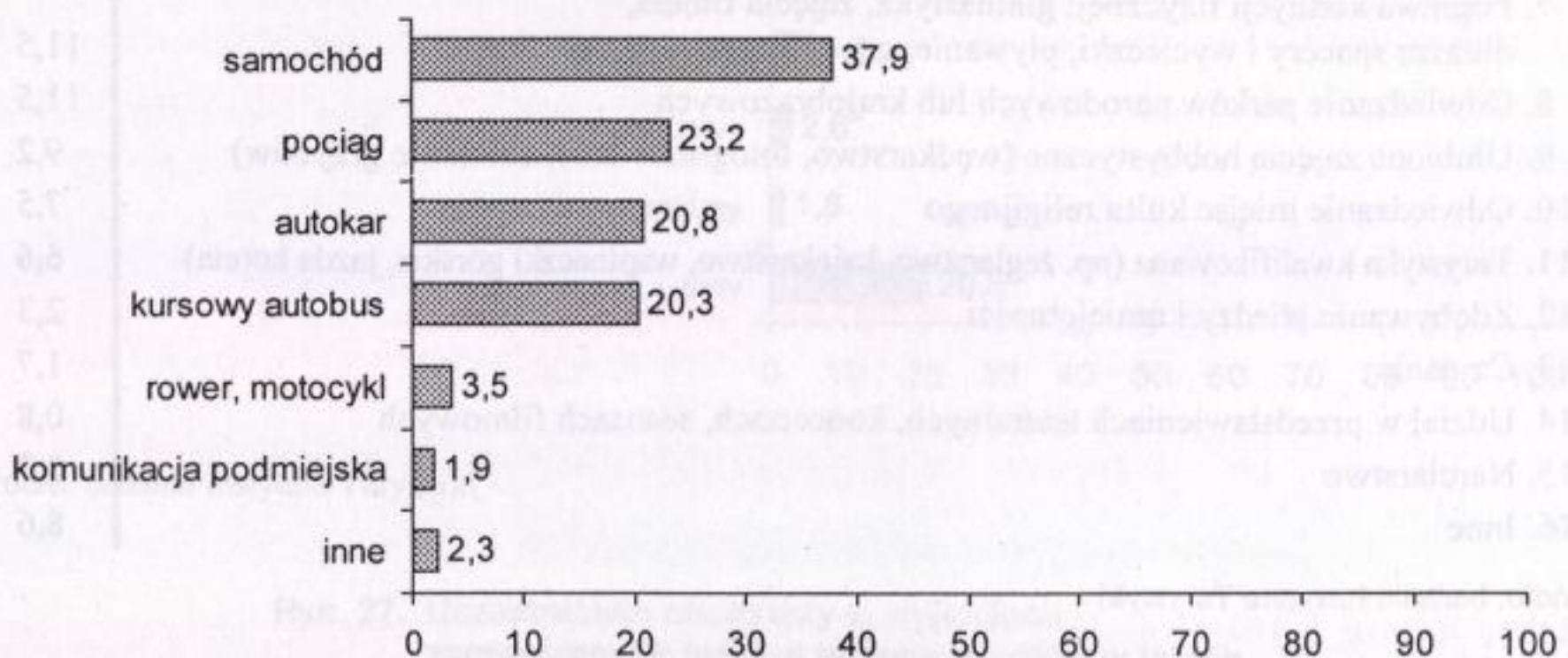

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4.8. Środki transportu

Podczas wyjazdów na 2-4 dni młodzież najczęściej podróżowała samochodem (38%), ale zdecydowanie rzadziej niż ogół Polaków w wieku od 15 lat wzwyż (59%). Częściej natomiast korzystała z pociągu (23% – o 2 punkty procentowe więcej), z kursowego autobusu (20% – o 2 punkty więcej), a zwłaszcza z autokaru (21% – o 13 punktów więcej).

Rys. 25. Uczestnictwo młodzieży w krajowych wyjazdach krótkookresowych w 2000 r. według środków transportu (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4.9. Sposoby spędzania czasu podczas wyjazdów krótkookresowych

Podczas podróży na 2-4 dni młodzież wypoczywa w sposób jeszcze bardziej bierny niż podczas dłuższych wyjazdów. Krótkie spacery, życie towarzyskie i rozrywki, przebywanie w kawiarni, słuchanie radia i oglądanie telewizji to częstsze formy spędzania czasu, niż zwiedzanie zabytków, przebywanie wśród przyrody czy zajęcia sportowo-rekreacyjne i długie wycieczki. W porównaniu z całą populacją mieszkańców Polski w wieku 15 i więcej lat młodzież podczas wyjazdów krótkookresowych częściej uczęszcza do kawiarni (różnica między odsetkami wynosi 11 punktów) i na krótkie spacery (różnica 6 punktów) oraz spędza czas na słuchaniu radia i oglądaniu telewizji (5). Częściej również odwiedza atrakcje przyrodnicze (6) i historyczne (5). Częściej spędza też czas na zajęciach sportowych i rekreacyjnych (5) oraz uprawia turystykę kwalifikowaną (4), rzadziej natomiast podczas wyjazdów podnosi swoje kwalifikacje (różnica między odsetkami wynosi 4 punkty).

Tab. XIV. Sposoby spędzania czasu przez młodzież podczas podróży krótkookresowych w 2000 r.

Sposoby spędzania czasu	%
1. Spokojny wypoczynek, krótkie spacery	46,9
2. Poświęcenie czasu życia towarzyskiemu, rozrywkom	46,1
3. Chodzenie do kawiarni, restauracji	19,9
4. Słuchanie radia, oglądanie telewizji	18,0
5. Przebywanie w ciszy, spokoju, z dala od ludzi	13,6
6. Zwiedzanie muzeów, skansenów, zabytków	13,3
7. Poprawa kondycji fizycznej: gimnastyka, zajęcia fitness, dłuższe spacery i wycieczki, pływanie, gry sportowe	11,5
8. Odwiedzanie parków narodowych lub krajobrazowych	11,5
9. Ulubione zajęcia hobbystyczne (wędkarstwo, fotografowanie, zbieranie grzybów)	9,2
10. Odwiedzanie miejsc kultu religijnego	7,5
11. Turystyka kwalifikowana (np. żeglarstwo, kajakarstwo, wspinaczki górskie, jazda konna)	6,6
12. Zdobywanie wiedzy i umiejętności	2,3
13. Czytanie	1,7
14. Udział w przedstawieniach teatralnych, koncertach, seansach filmowych	0,8
15. Narciarstwo	0,7
16. Inne	8,6

Źródło: badania Instytutu Turystyki

5. Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych

5.1. Poziom uczestnictwa

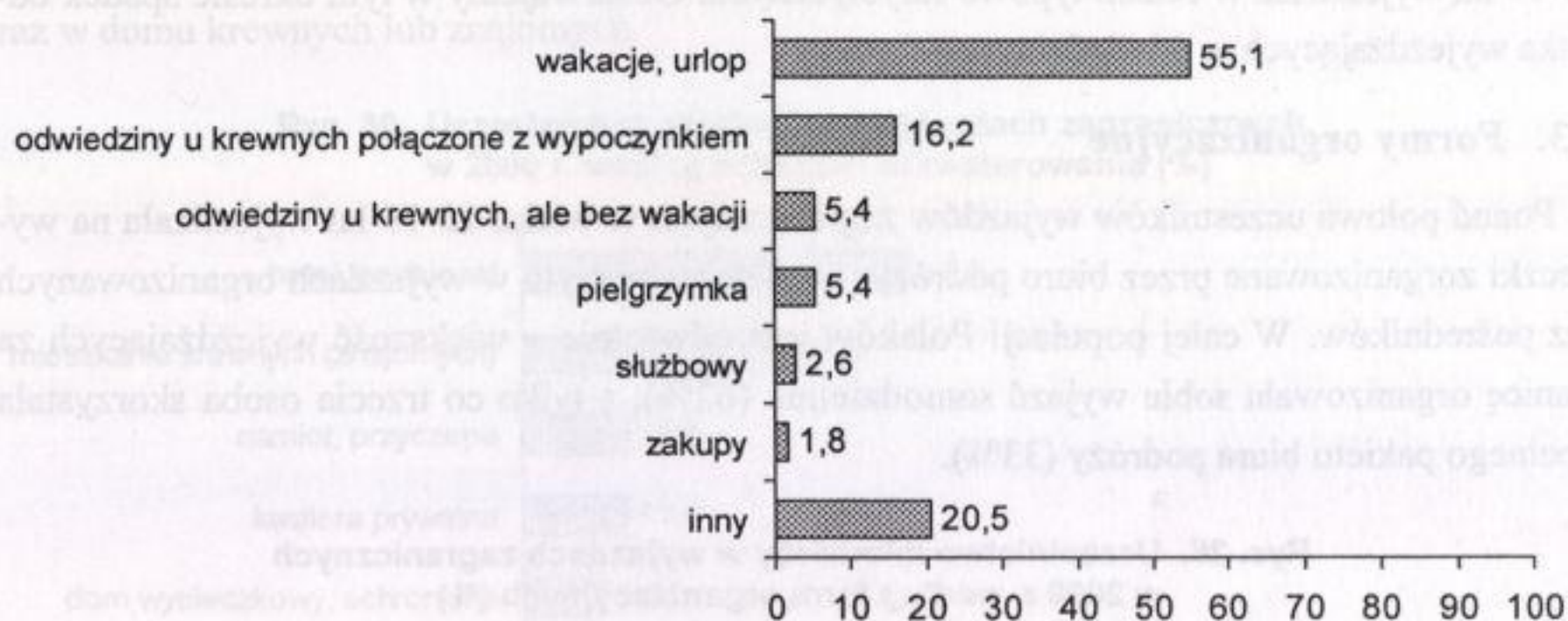
W 2000 roku w zagranicznych wyjazdach turystycznych (tzn. co najmniej z jednym noclegiem) uczestniczyło 21% młodzieży w wieku 15-19 lat, czyli o dwa punkty procentowe mniej, niż w 1999 roku. Na jedną osobę przypadało średnio 1,2 podróży. Jedna podróż obejmowała średnio 11,6 noclegu. Średnia liczba podróży na osobę była znacznie mniejsza niż dla ogółu wyjeżdżających Polaków (1,9), średnia zaś długość pobytu podobna (dla całej populacji – 11,5 noclegu). Szacuje się, że w 2000 roku wyjechało przynajmniej raz za granicę na więcej niż jeden dzień 700 tys. osób w wieku 15-19 lat. Odbyli oni 830 tys. podróży zagranicznych.

Za granicę częściej wyjeżdżały dziewczęta (24%) niż chłopcy (18%), częściej 18 i 19-latkowie (26%), niż osoby młodsze (16%). W wyjeździe zagranicznym co najmniej z jednym noclegiem uczestniczył co trzeci młody człowiek w wieku 15-19 lat, zamieszkały w mieście liczącym powyżej 100 tys. mieszkańców, co czwarty mieszkający w mniejszym mieście i co dziesiąty – na wsi. Spośród osób oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą, za granicę wyjechało 36%; o połowę mniej – spośród oceniających swoją sytuację jako średnią i 5% spośród będących w złej sytuacji materialnej.⁹

⁹ Analiza jest ograniczona małą liczbą osób w próbie, które wyjechały za granicę (N=90).

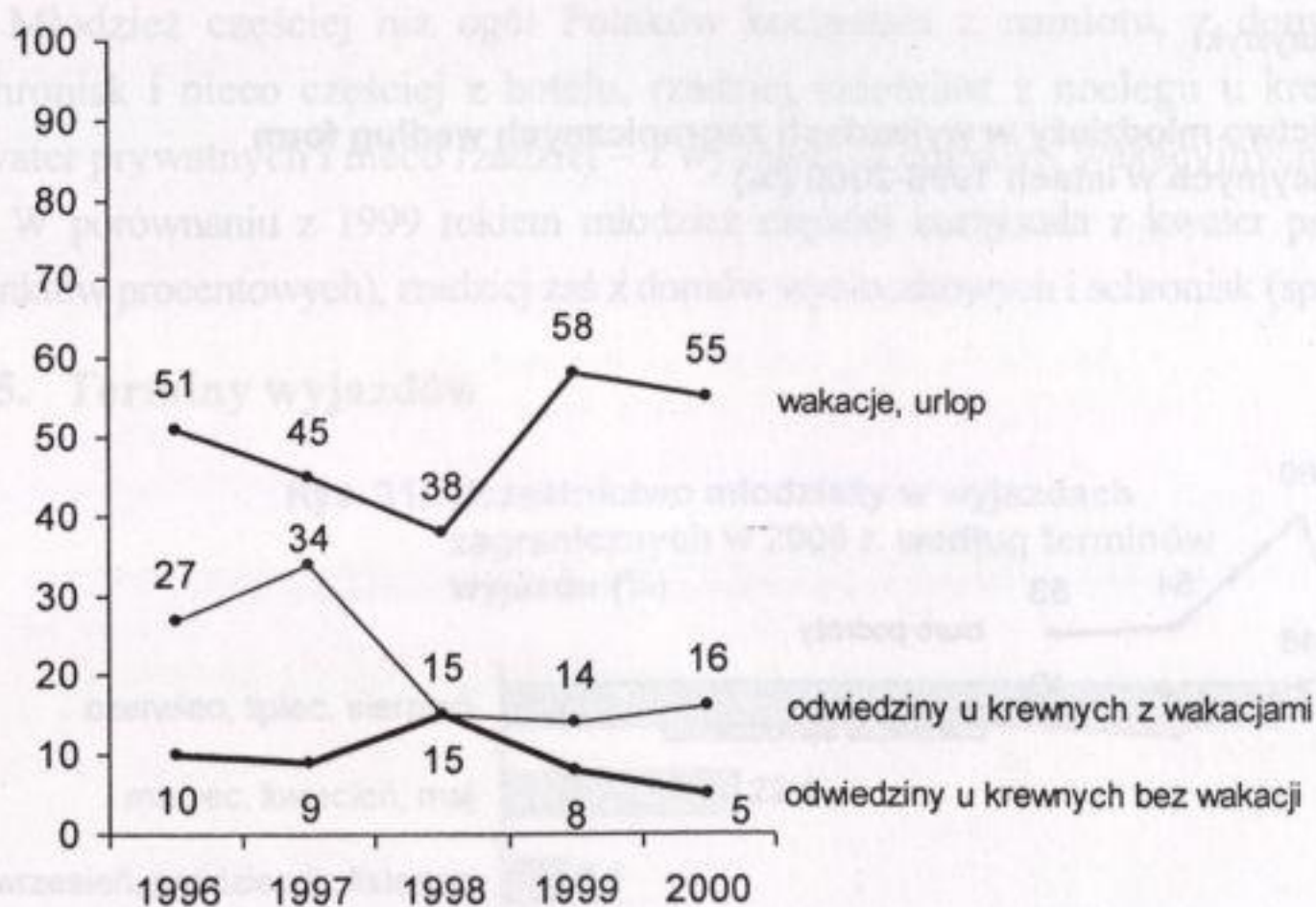
5.2. Cele wyjazdów

Rys. 26. Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych w 2000 r. według głównych celów (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

Rys. 27. Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych według głównych celów w latach 1996-2000 (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

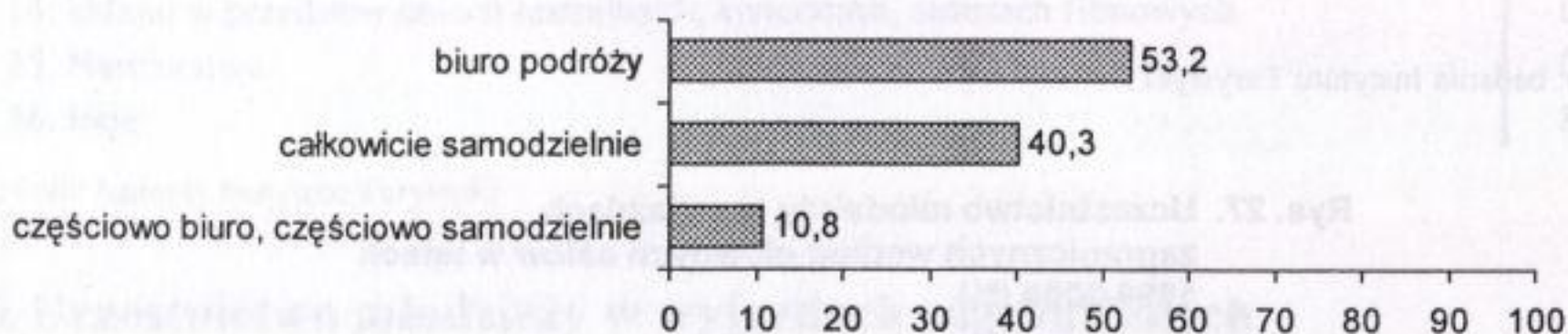
Ponad połowa młodzieży wyjeżdżającej za granicę wskazała cele typowo turystyczne (55%). Dla 5% wyjazd miał charakter pielgrzymki. Młodzież częściej niż ogół Polaków wyjeżdżała w celach typowo turystycznych, rzadziej w celach służbowych i w odwiedziny.

Przez ostatnie dwa lata ponad połowa uczestników wyjazdów zagranicznych w wieku 15-19 lat wyjeżdżała w celach typowo turystycznych. Obserwujemy w tym okresie spadek odsetka wyjeżdżających w odwiedziny.

5.3. Formy organizacyjne

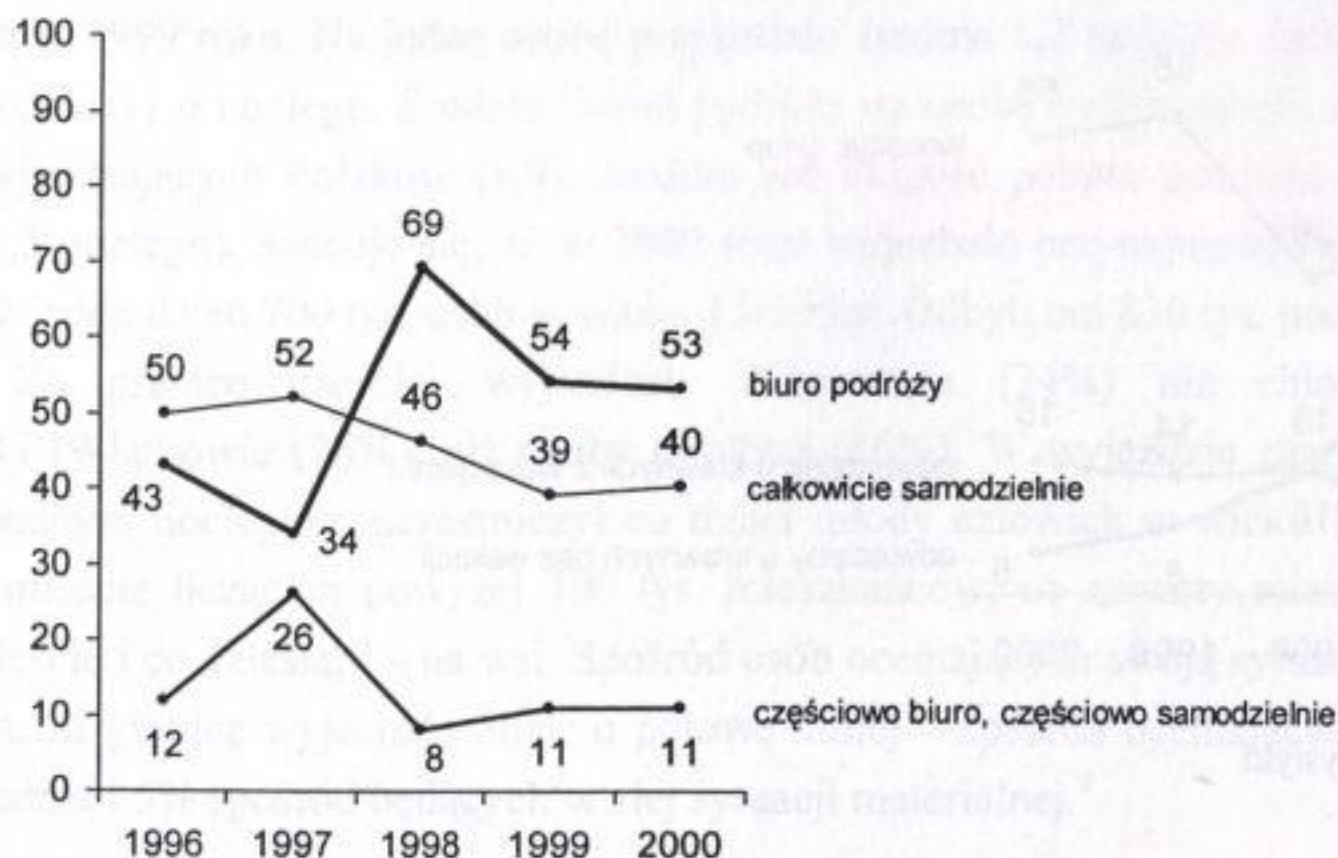
Ponad połowa uczestników wyjazdów zagranicznych w wieku 15-19 lat wyjeżdżała na wycieczki zorganizowane przez biuro podróży, 40% uczestniczyło w wyjazdach organizowanych bez pośredników. W całej populacji Polaków jest odwrotnie – większość wyjeżdżających za granicę organizowała sobie wyjazd samodzielnie (62%), a tylko co trzecia osoba skorzystała z pełnego pakietu biura podróży (33%).

Rys. 28. Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych w 2000 r. według form organizacyjnych (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

Rys. 29. Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych według form organizacyjnych w latach 1996-2000 (%)

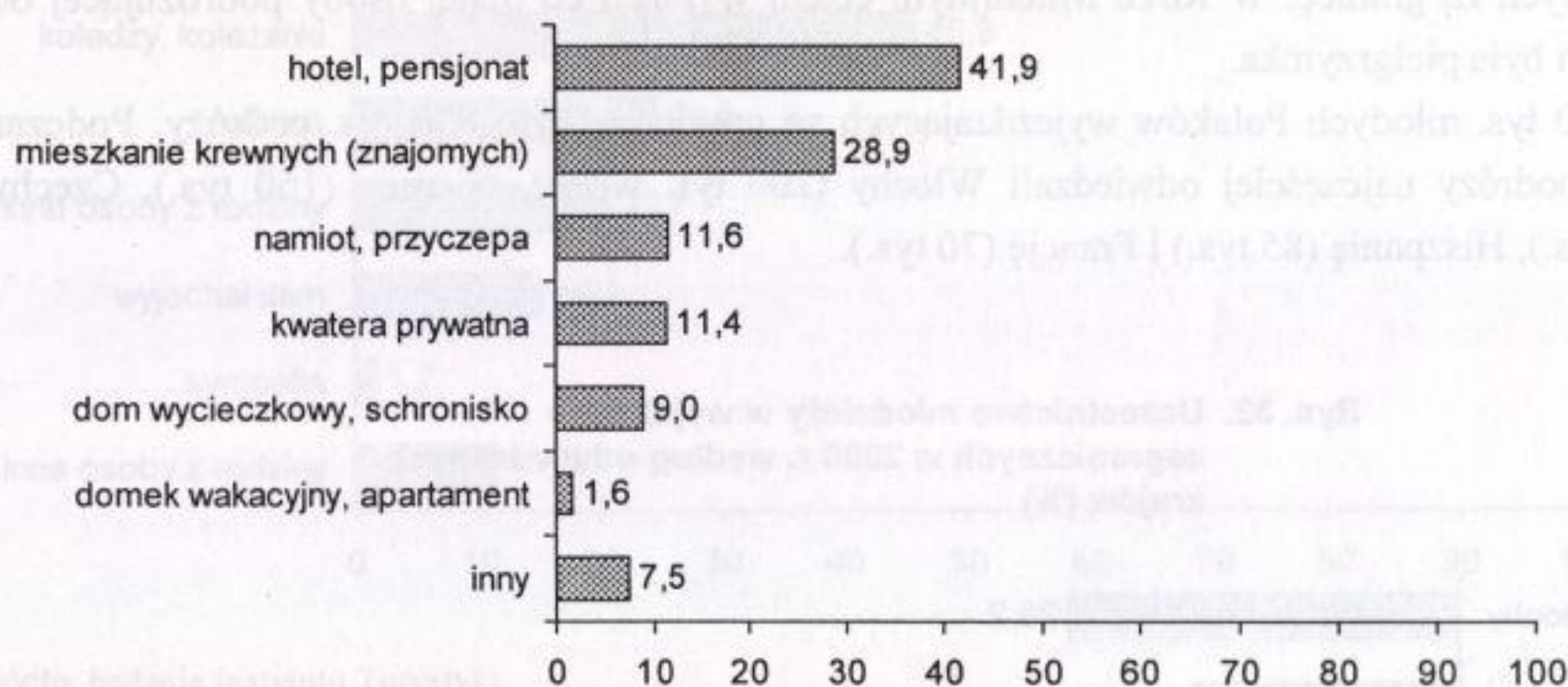
Źródło: badania Instytutu Turystyki

W ostatnich trzech latach z usług biura podróży korzysta większość wyjeżdżającej za granicę młodzieży, a mniej niż połowa uczestniczy w wyjazdach organizowanych całkowicie samodzielnie.

5.4. Rodzaje zakwaterowania

Za granicą młodzież najczęściej korzystała z zakwaterowania w hotelu lub pensjonacie oraz w domu krewnych lub znajomych.

Rys. 30. Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych w 2000 r. według rodzajów zakwaterowania (%)

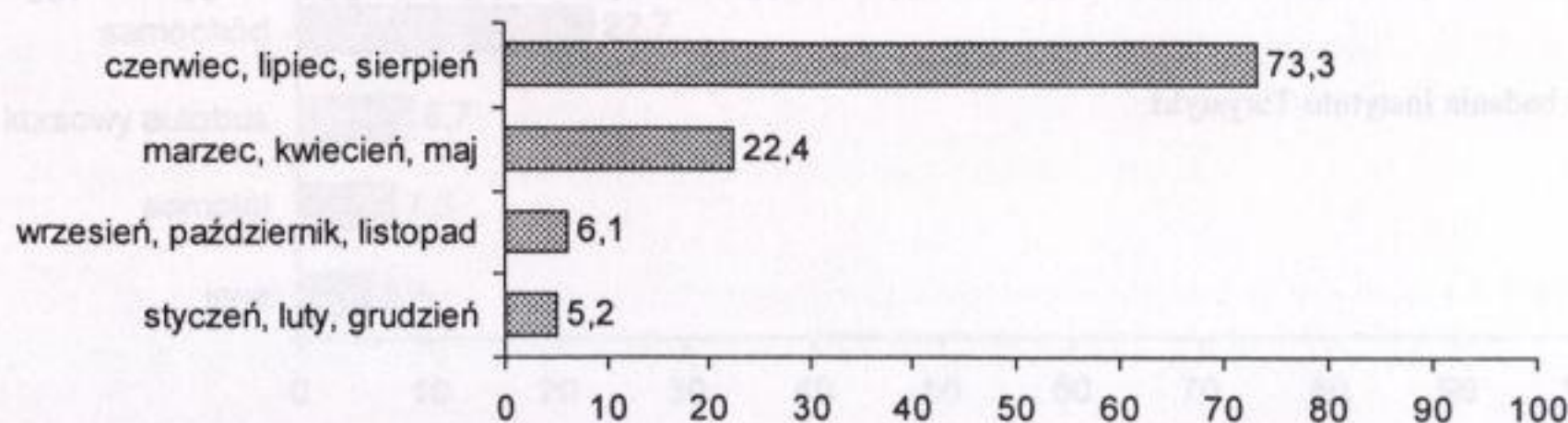
Źródło: badania Instytutu Turystyki

Młodzież częściej niż ogół Polaków korzystała z namiotu, z domów wycieczkowych, schronisk i nieco częściej z hotelu, rzadziej natomiast z noclegu u krewnych (znajomych), kwater prywatnych i nieco rzadziej – z wynajętych domków wakacyjnych.

W porównaniu z 1999 rokiem młodzież częściej korzystała z kwater prywatnych (wzrost o 8 punktów procentowych), rzadziej zaś z domów wycieczkowych i schronisk (spadek o 8 punktów).

5.5. Terminy wyjazdów

Rys. 31. Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych w 2000 r. według terminów wyjazdu (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

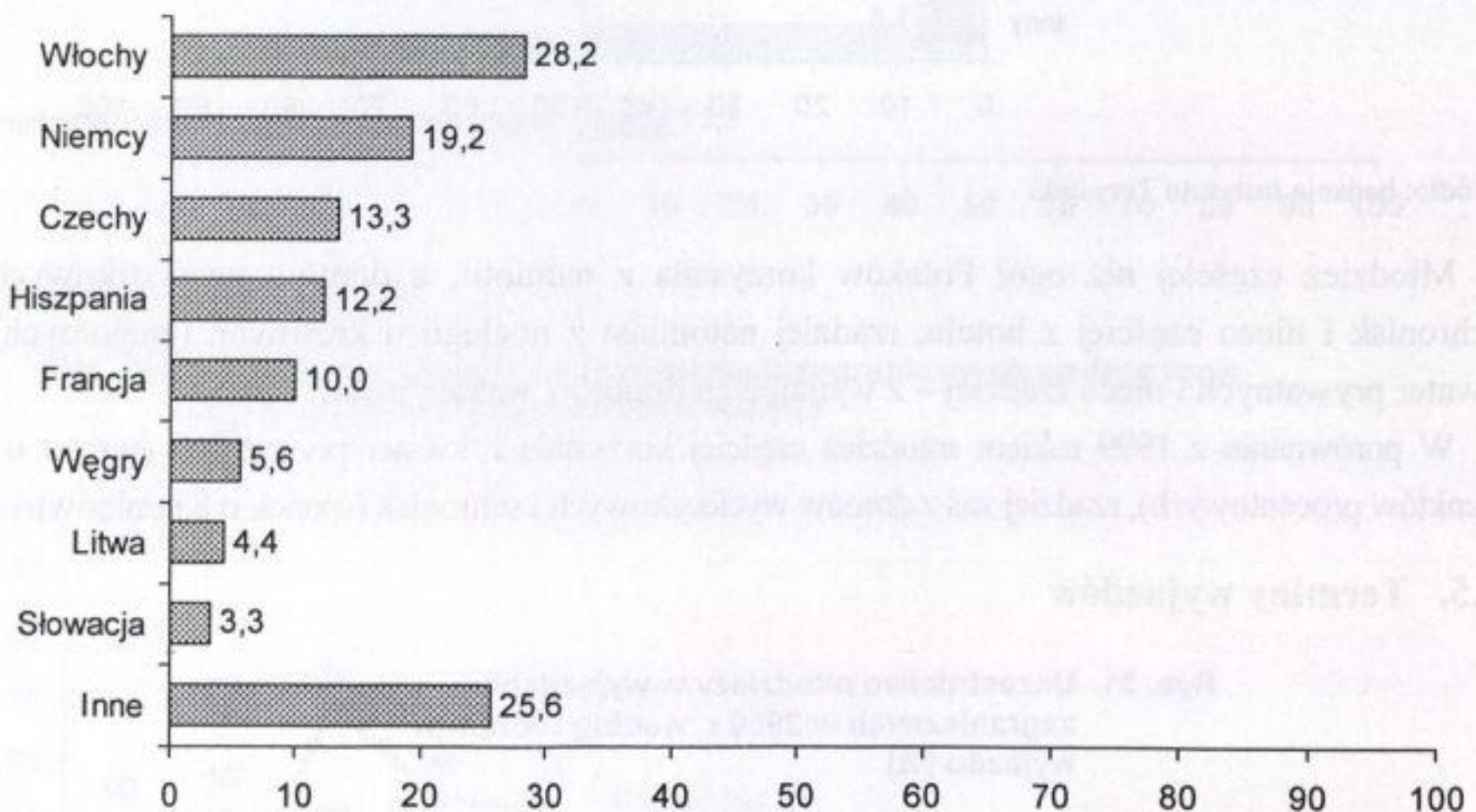
Młodzież częściej niż ogół Polaków wyjeżdżała za granicę w lecie, rzadziej w pozostałych porach roku, zwłaszcza zimą i jesienią. W 1999 roku jeszcze większy odsetek młodzieży wyjechał w lecie (79%), mniejszy na wiosnę (15%).

5.6. Kierunki wyjazdów

W 2000 roku najwięcej osób w wieku 15-19 lat odwiedziło Włochy – 28% spośród wyjeżdżających za granicę. W Roku Milenijnym celem wyjazdu co piątej osoby podróżującej do Włoch była pielgrzymka.

700 tys. młodych Polaków wyjeżdżających za granicę odbyło 830 tys. podróży. Podczas tych podróży najczęściej odwiedzali Włochy (200 tys. wizyt), Niemcy (160 tys.), Czechy (90 tys.), Hiszpanię (85 tys.) i Francję (70 tys.).

Rys. 32. Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych w 2000 r. według odwiedzanych krajów (%)

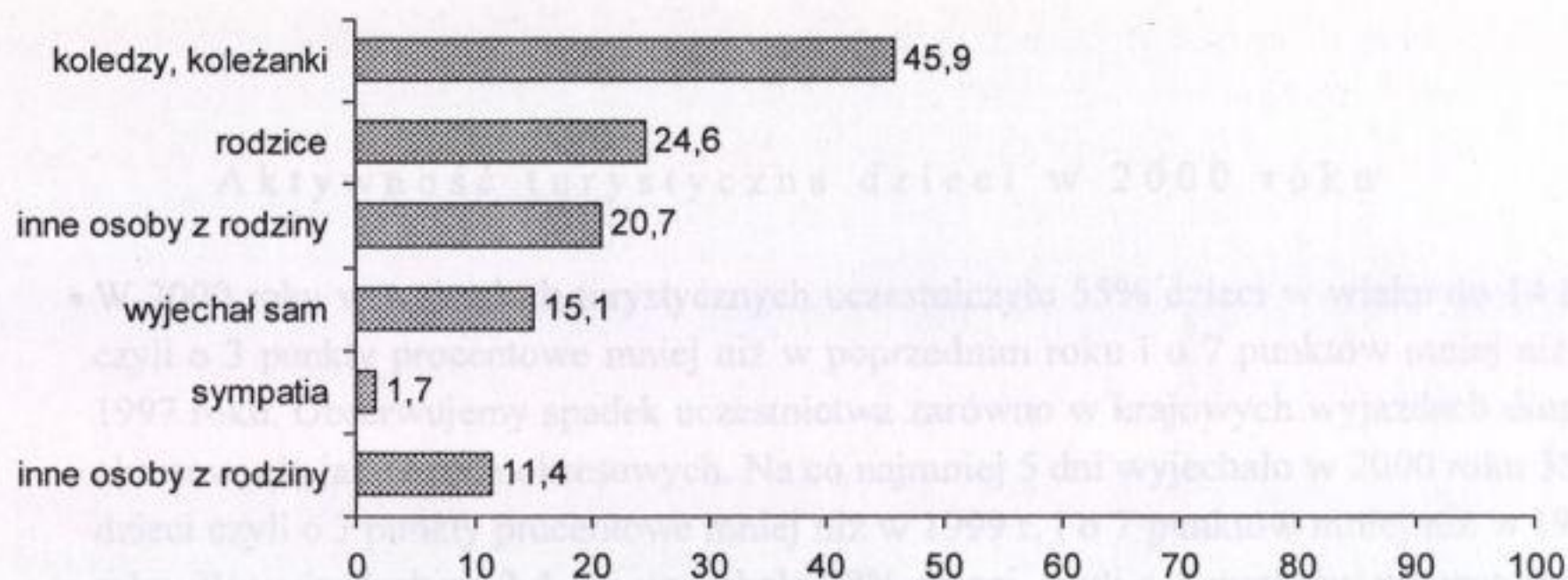

Źródło: badania Instytutu Turystyki

5.7. Osoby towarzyszące podczas wyjazdów

Młodzież wyjeżdża za granicę głównie z rodziną i rówieśnikami. Uczestnikom wyjazdów organizowanych przez biuro podróży towarzyszą głównie koleżanki i koledzy, samodzielnie wyjeżdża się głównie z rodziną.

Rys. 33. Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych w 2000 r. według osób towarzyszących w % (z kim wyjechał?)

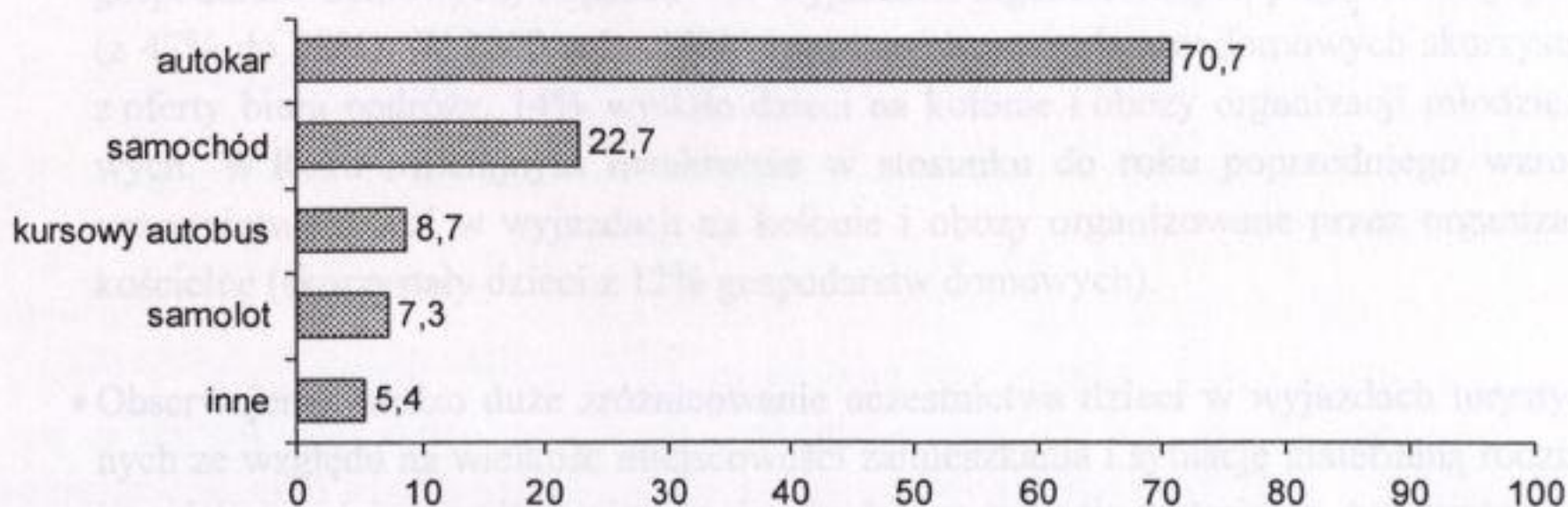

Źródło: badania Instytutu Turystyki

5.8. Środki transportu

Młodzież podróżuje za granicę głównie autokarem. Badania wykazały, że podczas podróży zagranicznych nie korzysta z kolei. W porównaniu z ogółem populacji Polaków młodzież prawie dwukrotnie częściej wyjeżdża autokarem, dwukrotnie rzadziej samochodem; również rzadziej pociągiem i samolotem.

Rys. 34. Uczestnictwo młodzieży w wyjazdach zagranicznych w 2000 r. według środków transportu (%)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

Podsumowanie

Aktywność turystyczna dzieci w 2000 roku

- W 2000 roku w wyjazdach turystycznych uczestniczyło 55% dzieci w wieku do 14 lat, czyli o 3 punkty procentowe mniej niż w poprzednim roku i o 7 punktów mniej niż w 1997 roku. Obserwujemy spadek uczestnictwa zarówno w krajowych wyjazdach długookresowych, jak i krótkookresowych. Na co najmniej 5 dni wyjechało w 2000 roku 38% dzieci czyli o 3 punkty procentowe mniej niż w 1999 r. i o 7 punktów mniej niż w 1997 roku. W wyjazdach na 2-4 dni wyjechało 28% dzieci, czyli o 5 punktów procentowych mniej niż w 1999 r. i o 6 punktów mniej niż w 1997. Za granicę wyjechało 6% dzieci – o 1 punkt procentowy więcej niż w trzech poprzednich latach.
- Najczęstszą formą wyjazdów dzieci na co najmniej 5 dni są wyjazdy do krewnych – w 2000 roku wypoczywało w ten sposób prawie co drugie dziecko spośród wyjeżdżających. Co trzecie dziecko wyjechało z rodziną na wczasy, co czwarte na kolonie. Głównymi organizatorami wyjazdów kolonijnych są szkoły i zakłady pracy rodziców. Na kolonie organizowane przez szkoły wyjechały dzieci z 31% gospodarstw domowych, w których wysyłano dzieci na kolonie, a na kolonie organizowane przez zakłady pracy – z 28% gospodarstw. W ciągu ostatnich czterech lat obserwujemy wzrost uczestnictwa dzieci w wyjazdach na kolonie organizowane przez szkoły (z 24% do 31% omawianych gospodarstw domowych) i spadek – w wyjazdach organizowanych przez zakłady pracy (z 47% do 28%). W 2000 roku 15% omawianych gospodarstw domowych skorzystało z oferty biura podróży, 14% wysłało dzieci na kolonie i obozy organizacji młodzieżowych. W Roku Milenijnym dwukrotnie w stosunku do roku poprzedniego wzrosło uczestnictwo dzieci w wyjazdach na kolonie i obozy organizowane przez organizacje kościelne (skorzystały dzieci z 12% gospodarstw domowych).
- Obserwujemy bardzo duże zróżnicowanie uczestnictwa dzieci w wyjazdach turystycznych ze względu na wielkość miejscowości zamieszkania i sytuację materialną rodziny: im większa miejscowość zamieszkania i im lepsza sytuacja materialna, tym wyższy poziom uczestnictwa w wyjazdach turystycznych. W 2000 roku dzieci z ponad połowy

wiejskich gospodarstw domowych ani razu nie wyjechały poza miejsce zamieszkania i tylko niecałe 20% – z gospodarstw domowych w miastach liczących powyżej 100 tys. mieszkańców. Podobnie nigdzie nie wyjechały dzieci z prawie połowy gospodarstw domowych będących w złej sytuacji materialnej i z jednej czwartej gospodarstw będących w dobrej sytuacji materialnej. Oba czynniki najbardziej różnicują uczestnictwo dzieci w wyjazdach zagranicznych i krajowych wyjazdach długookresowych.

- Dzieci z gospodarstw domowych w dużych miastach ponad dwukrotnie częściej uczestniczyły w krajowych wyjazdach długookresowych i ponad czterokrotnie częściej w wyjazdach zagranicznych niż dzieci z wiejskich gospodarstw domowych. Z kolei dzieci z rodzin dobrze sytuowanych prawie dwukrotnie częściej wyjeżdżały w kraju na co najmniej 5 dni i prawie trzykrotnie częściej za granicę niż dzieci z gospodarstw domowych będących w nienajlepszej sytuacji materialnej.

Aktywność turystyczna młodzieży w 2000 roku

- Młodzież w wieku 15-19 lat to kategoria wiekowa, która charakteryzuje się najwyższym wskaźnikiem uczestnictwa w wyjazdach turystycznych. W 2000 roku uczestnictwo młodzieży w wyjazdach turystycznych wynosiło 78% i było o 4 punkty procentowe niższe niż w roku 1999. Niższe było również uczestnictwo we wszystkich trzech wyróżnionych rodzajach wyjazdów: w krajowych wyjazdach długookresowych (51% – spadek o 6 punktów) i krótkookresowych (47% – spadek o 8 punktów) oraz w wyjazdach zagranicznych (21% – spadek o 2 punkty).
- Podobnie jak w wypadku dzieci, uczestnictwo młodzieży w wyjazdach turystycznych różnicuje wielkość miejscowości zamieszkania i sytuacja materialna. Młodzież zamieszkała w miastach liczących powyżej 100 tys. mieszkańców ponad dwukrotnie częściej uczestniczyła w krajowych wyjazdach długookresowych i ponad trzykrotnie częściej w wyjazdach zagranicznych niż zamieszkała na wsi. Młodzież z rodzin będących w dobrej sytuacji materialnej prawie dwukrotnie częściej wyjeżdżała w kraju na co najmniej 5 dni i ponad siedmiokrotnie częściej za granicę niż młodzież z rodzin będących w złej sytuacji materialnej. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach krótkookresowych jest zróżnicowane przez oba wymienione czynniki w znacznie mniejszym stopniu.
- Jako główne przyczyny nieuczestniczenia w wyjazdach turystycznych najczęściej wskazywano względy ekonomiczne („nie stać mnie na taki wyjazd” – 51%), organizacyjne („nie miałem dokąd wyjechać, nie miał mi kto zorganizować wypoczynku” – 15%) i wynikające z braku wykształconych potrzeb („nie miałem ochoty, nie jest mi to potrzebne” – 13%). W przypadku młodzieży szczególną uwagę zwraca odsetek wskazujących zwłaszcza tę ostatnią przyczynę.

- Główne cele długookresowych wyjazdów młodzieży to turystyka i wypoczynek (57%) oraz odwiedziny u krewnych lub znajomych (43%), z tym że w ostatnich latach młodzież częściej wyjeżdża w odwiedziny, rzadziej w celach turystyczno-wypoczynkowych. Równocześnie obserwujemy, że im gorsza sytuacja materialna, tym częstsze wyjazdy do krewnych lub znajomych. W 2000 roku 8% młodzieży wyjeżdżającej na 5 i więcej dni skorzystało z oferty biur podróży (11% z dużych miast, 3% zamieszkałych na wsi); 81% uczestniczyło w wyjazdach organizowanych samodzielnie. Zmniejsza się odsetek młodzieży uczestniczącej w wyjazdach organizowanych przez szkoły, organizacje społeczne, zakłady pracy itp. (38% w 1998 r., 21% w 2000 r.). 86% uczestników wyjazdów długookresowych w wieku 15-19 lat wyjechało w lecie, 16% w zimie, 15% na wiosnę i 13% na jesieni. Co czwarty wypoczywał nad morzem, co piąty nad jeziorem, co szósty w górach. Niewiele częściej wyjeżdżano z rodzicami (33%) niż z kolegami i koleżankami (30%). Podczas wyjazdów młodzież wypoczywa raczej w sposób bierny. Niespełna co czwarta osoba uczestniczyła w zajęciach sportowo-rekreacyjnych, 8% uprawiało turystykę kwalifikowaną.
- Na 2-4 dni młodzież częściej wyjeżdżała w odwiedziny do krewnych lub znajomych (50%) niż w celach typowo turystycznych (45%). 74% uczestniczyło w wyjazdach organizowanych samodzielnie, 30% w wyjazdach organizowanych przez szkołę, organizację społeczną, zakład pracy, 2% – przez biuro podróży. Bardzo popularną wśród młodzieży formą wyjazdów krótkookresowych są wyjazdy pod namiot (16%). 56% uczestników wyjazdów krótkookresowych w wieku 15-19 lat wyjechało w lecie, 35% na jesieni, 26% na wiosnę i 24% w zimie. W przybliżeniu co czwarty spośród nich wyjeżdżał w góry, co piąty nad jeziora; 4% było nad morzem. Na krótko częściej wyjeżdżano z rówieśnikami (46%) niż z rodzicami (23%). Podczas podróży krótkookresowych młodzież w jeszcze większym stopniu wypoczywała w sposób bierny niż podczas dłuższych. Niespełna co ósma osoba uczestniczyła w zajęciach sportowo-rekreacyjnych; 7% uprawiało turystykę kwalifikowaną.
- Ponad połowa młodzieży wyjechała za granicę w celach typowo turystycznych (55%), ponad jedna piąta, aby odwiedzić krewnych lub znajomych; dla 5% wyjazd miał charakter pielgrzymki. Ponad połowa wyjechała z biurem podróży (53%), 40% uczestniczyło w wyjazdach organizowanych samodzielnie. 73% osób wyjechało w lecie, 22% na wiosnę, 6% na jesieni i 5% w zimie. Kraje najczęściej odwiedzane przez młodzież to: Włochy (28% spośród wyjeżdżających za granicę), Niemcy (19%), Czechy (13%), Hiszpania (12%) i Francja (10%). Co czwarta osoba wyjechała za granicę z rodzicami, co piąta z innymi osobami z rodziny.

Aneks tabelaryczny

I. Uczestnictwo w turystycznych wyjazdach krajowych i zagranicznych według rodzajów wyjazdu i wybranych cech osób badanych (%*)

Czy w 2000 r. wyjeżdżał(a) Pan(i) w kraju lub za granicę na dłużej niż 1 dzień (co najmniej 1 nocleg) w celach służbowych, turystycznych lub innych osobistych?

Tab. 1. Uczestnictwo w turystycznych wyjazdach krajowych i zagranicznych według płci

		Płeć	
		mężczyzna	kobieta
	Ogółem		
N =	430	219	211
Nie wyjeżdżałem(am)	22,1	24,6	19,6
Wyjeżdżałem(am) na terenie kraju	70,0	67,1	73,0
Wyjeżdżałem(am) za granicę	21,0	18,3	23,7

Tab. 2. Uczestnictwo w turystycznych wyjazdach krajowych i zagranicznych według wieku

		Wiek	
		15-17 lat	18-19 lat
	Ogółem		
N =	430	204	226
Nie wyjeżdżałem(am)	22,1	22,9	21,5
Wyjeżdżałem(am) na terenie kraju	70,0	68,3	71,5
Wyjeżdżałem(am) za granicę	21,0	16,1	25,5

* Odsetki w tabelach nie sumują się do 100, gdyż osoby badane mogły uczestniczyć w różnych rodzajach wyjazdów. Jeśli w jakimś rodzaju wyjazdów uczestniczyły więcej niż raz, mogły wyjeżdżać w różnych celach, korzystać z różnych form organizacyjnych wyjazdu, rodzajów zakwaterowania, wyjeżdżać w różnych porach roku, korzystać z różnych środków transportu itd.

Tab. 3. Uczestnictwo w turystycznych wyjazdach krajowych i zagranicznych według miejsca zamieszkania

		Miejsce zamieszkania		
		Ogółem	wieś	miasto do 100 tys. miasto powyżej 100 tys.
N =	430	168	146	116
Nie wyjeżdżałem(am)	22,1	33,4	17,6	11,5
Wyjeżdżałem(am) na terenie kraju	70,0	59,8	71,1	83,2
Wyjeżdżałem(am) za granicę	21,0	9,6	24,0	33,7

Tab. 4. Uczestnictwo w turystycznych wyjazdach krajowych i zagranicznych według własnej oceny sytuacji materialnej

		Sytuacja materialna		
		Ogółem	dobra	średnia zła
N =	430	123	239	68
Nie wyjeżdżałem(am)	22,1	12,3	23,3	36,1
Wyjeżdżałem(am) na terenie kraju	70,0	79,9	67,2	61,5
Wyjeżdżałem(am) za granicę	21,0	35,9	18,0	4,7

II. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych i krótkookresowych według wybranych cech osób badanych (%)

Czy w 2000 roku wyjeżdżał(a) Pan(i) na co najmniej 5 dni (co najmniej 4 noclegi) poza miejsce swojego zamieszkania?

Czy w 2000 roku uczestniczył(a) Pan(i) w wyjazdach 2-4 dniowych? Chodzi o wyjazdy na terenie Polski obejmujące od 1 do 3 noclegów.

Tab. 5. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych i krótkookresowych według płci

		Płeć	
		mężczyzna	kobieta
	Ogółem		
N =	430	219	211
Wyjeżdżałem(am) na co najmniej 5 dni	50,7	47,3	54,2
Wyjeżdżałem(am) na 2-4 dni	46,9	47,6	46,3

Tab. 6. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych i krótkookresowych według wieku

		Wiek	
		15-17 lat	18-19 lat
	Ogółem		
N =	430	204	226
Wyjeżdżałem(am) na co najmniej 5 dni	50,7	50,9	50,5
Wyjeżdżałem(am) na 2-4 dni	46,9	49,0	45,1

Tab. 7. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych i krótkookresowych według miejsca zamieszkania

		Miejsce zamieszkania		
		Ogółem	wieś	miasto do 100 tys. miasto powyżej 100 tys.
N =	430	168	146	116
Wyjeżdżałem(am) na co najmniej 5 dni	50,7	34,9	52,9	70,7
Wyjeżdżałem(am) na 2-4 dni	46,9	42,9	43,9	56,6

Tab. 8. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych i krótkookresowych według własnej oceny sytuacji materialnej

		Sytuacja materialna		
		Ogółem	dobra	średnia zła
N =	430	123	239	68
Wyjeżdżałem(am) na co najmniej 5 dni	50,7	63,6	49,0	33,0
Wyjeżdżałem(am) na 2-4 dni	46,9	54,1	42,1	53,6

III. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych według celów i wybranych cech osób badanych (%)

Jaki był główny cel Pana(i) wyjazdu lub dwóch najdłuższych z kilku wyjazdów w 2000 roku (na co najmniej 5 dni)? (Tylko jedna odpowiedź dla każdego wyjazdu).

Tab. 9. Cele wyjazdów według płci

		Płeć	
		mężczyzna	kobieta
	Ogółem		
N =	218	104	114
Turystyczno-wypoczynkowy	57,0	52,0	61,7
Odwiedziny u krewnych lub znajomych	43,2	42,4	43,9
Inny, np. służbowy, religijny, sportowy	7,9	13,6	2,8

Tab. 10. Cele wyjazdów według wieku

		Wiek	
		15-17 lat	18-19 lat
	Ogółem		
N =	218	104	114
Turystyczno-wypoczynkowy	57,0	53,7	60,1
Odwiedziny u krewnych lub znajomych	43,2	46,9	39,7
Inny, np. służbowy, religijny, sportowy	7,9	9,5	6,5

Tab. 11. Cele wyjazdów według miejsca zamieszkania

	Ogółem	Miejsce zamieszkania		
		wieś	miasto do 100 tys.	miasto powyżej 100 tys.
N =	218	58	77	83
Turystyczno-wypoczynkowy	57,0	40,2	56,2	69,7
Odwiedziny u krewnych lub znajomych	43,2	54,1	38,2	40,0
Inny, np. służbowy, religijny, sportowy	7,9	8,5	12,1	3,6

Tab. 12. Cele wyjazdów według własnej oceny sytuacji materialnej

	Ogółem	Sytuacja materialna		
		dobra	średnia	zła
N =	218	79	117	22
Turystyczno-wypoczynkowy	57,0	75,3	48,0	46,9
Odwiedziny u krewnych lub znajomych	43,2	28,0	48,3	69,4
Inny, np. służbowy, religijny, sportowy	7,9	5,0	10,0	7,4

IV. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych według form organizacyjnych i wybranych cech osób badanych (%)

W jaki sposób organizował(a) Pan(i) swój wyjazd lub dwa najdłuższe z wyjazdów krajowych trwających co najmniej 5 dni? (Tylko jedna odpowiedź dla każdego wyjazdu).

Tab. 13. Organizacja wyjazdów według płci

	Ogółem	Płeć	
		mężczyzna	kobieta
N =	218	104	114
Wykupiony wcześniej w biurze podróży	7,6	3,8	11,1
Zorganizowany przez zakład pracy, szkołę, organizację społeczną	21,2	27,8	15,2
Zorganizowany samodzielnie – bez pośrednictwa	81,1	78,5	83,4

Tab. 14. Organizacja wyjazdów według wieku

	Ogółem	Wiek	
		15-17 lat	18-19 lat
N =	218	104	114
Wykupiony wcześniej w biurze podróży	7,6	7,6	7,6
Zorganizowany przez zakład pracy, szkołę, organizację społeczną	21,2	24,7	18,0
Zorganizowany samodzielnie – bez pośrednictwa	81,1	78,7	83,2

Tab. 15. Organizacja wyjazdów według miejsca zamieszkania

		Miejsce zamieszkania		
		Ogółem	wieś	miasto do 100 tys. miasto powyżej 100 tys.
N =	218	58	77	83
Wykupiony wcześniej w biurze podróży	7,6	2,6	7,3	11,4
Zorganizowany przez zakład pracy, szkołę, organizację społeczną	21,2	19,2	27,5	16,7
Zorganizowany samodzielnie – bez pośrednictwa	81,1	81,0	77,0	85,0

Tab. 16. Organizacja wyjazdów według własnej oceny sytuacji materialnej

		Sytuacja materialna		
		Ogółem	dobra	średnia zła
N =	218	79	117	22
Wykupiony wcześniej w biurze podróży	7,6	8,1	7,0	8,9
Zorganizowany przez zakład pracy, szkołę, organizację społeczną	21,2	19,9	24,6	7,4
Zorganizowany samodzielnie – bez pośrednictwa	81,1	85,4	74,6	100,0

V. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych według rodzajów zakwaterowania i wybranych cech osób badanych (%)

Z jakiego rodzaju noclegów korzystał(a) Pan(i) w czasie swojego wyjazdu lub dwu najdłuższych wyjazdów krajowych w 2000 r. trwających co najmniej 5 dni? (Można wybrać najwyżej dwie odpowiedzi dla każdego z wyjazdów).

Tab. 17. Rodzaje zakwaterowania według płci

		Płeć	
		mężczyzna	kobieta
	Ogółem		
N =	218	104	114
Mieszkanie krewnych lub znajomych	55,3	52,4	58,0
Turystyczne obiekty noclegowe*	37,2	34,5	39,6
Namiot, domek kempingowy, przyczepa	15,9	19,8	12,3
Inne, np. domek letniskowy na działce	12,9	12,9	1,4

Tab. 18. Rodzaje zakwaterowania według wieku

		Wiek	
		15-17 lat	18-19 lat
	Ogółem		
N =	218	104	114
Mieszkanie krewnych lub znajomych	55,3	60,1	51,0
Turystyczne obiekty noclegowe	37,2	30,8	43,0
Namiot, domek kempingowy, przyczepa	15,9	15,1	16,6
Inne, np. domek letniskowy na działce	12,9	8,0	5,9

* Wszystkie turystyczne obiekty noclegowe oprócz kempingów i pól biwakowych, tzn. hotele, motele, pensjonaty, domy wycieczkowe, schroniska, ośrodki wczasowe, kwatery prywatne.

Tab. 19. Rodzaje zakwaterowania według stałego miejsca zamieszkania osób badanych

		Miejsce zamieszkania		
		Ogółem	wieś	miasto do 100 tys. miasto powyżej 100 tys.
N =	218	58	77	83
Mieszkanie krewnych lub znajomych	55,3	67,5	54,1	47,8
Turystyczne obiekty noclegowe	37,2	21,5	36,1	49,3
Namiot, domek kempingowy, przyczepa	15,9	10,8	14,9	20,4
Inne, np. domek letniskowy na działce	6,9	8,5	7,0	5,7

Tab. 20. Rodzaje zakwaterowania według własnej oceny sytuacji materialnej

		Sytuacja materialna		
		Ogółem	dobra	średnia zła
N =	218	79	117	22
Mieszkanie krewnych lub znajomych	55,3	45,5	57,9	76,4
Turystyczne obiekty noclegowe	37,2	52,4	26,5	39,9
Namiot, domek kempingowy, przyczepa	15,9	19,8	14,6	8,5
Inne, np. domek letniskowy na działce	6,9	0,0	11,4	7,4

VI. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych według terminów wyjazdu i wybranych cech osób badanych (%)

W jakim miesiącu 2000 r. zakończył Pan(i) swój wyjazd lub wyjazdy trwające co najmniej 5 noclegów?

Tab. 21. Termin wyjazdu* według płci

		Płeć	
		mężczyzna	kobieta
	Ogółem		
N =	218	104	114
Zima	16,4	19,1	13,9
Wiosna	14,6	18,8	10,7
Lato	85,5	88,3	83,1
Jesień	12,7	17,3	8,6

Tab. 22. Termin wyjazdu według wieku

		Wiek	
		15-17 lat	18-19 lat
	Ogółem		
N =	218	104	114
Zima	16,4	13,0	19,4
Wiosna	14,6	11,6	17,2
Lato	85,5	90,0	81,5
Jesień	12,7	10,6	14,6

* Przyjęto, że zima obejmuje styczeń, luty i grudzień, wiosna – marzec, kwiecień i maj, lato – czerwiec, lipiec i sierpień, jesień – wrzesień, październik i listopad.

Tab. 23. Termin wyjazdu według miejsca zamieszkania

	Ogółem	Miejsce zamieszkania		
		wieś	miasto do 100 tys.	miasto powyżej 100 tys.
N =	218	58	77	83
Zima	16,4	2,6	19,9	22,8
Wiosna	14,6	0,0	13,2	26,1
Lato	85,5	89,1	82,3	86,1
Jesień	12,7	10,9	19,0	8,1

Tab. 24. Termin wyjazdu według sytuacji materialnej

	Ogółem	Sytuacja materialna		
		dobra	średnia	zła
N =	218	79	117	22
Zima	16,4	11,4	21,2	8,5
Wiosna	14,6	15,1	15,4	7,7
Lato	85,5	83,6	85,7	91,5
Jesień	12,7	13,5	13,0	8,5

VII. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych według kierunków wyjazdu i wybranych cech osób badanych (%)

Czy Pana(i) wyjazd lub dwa najdłuższe wyjazdy krajowe były wyjazdami: w góry, nad morze, nad jeziora, do miasta, na inne tereny? (zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi).

Tab. 25. Kierunki wyjazdu według płci

		Płeć	
		mężczyzna	kobieta
	Ogółem		
N =	218	104	114
W góry	17,5	18,5	16,6
Nad morze	25,2	23,8	26,4
Nad jeziora	19,5	24,3	15,2
Do miast	34,5	33,9	35,0
Na inne tereny	29,5	35,1	24,4

Tab. 26. Kierunki wyjazdu według wieku

		Wiek	
		15-17 lat	18-19 lat
	Ogółem		
N =	218	104	114
W góry	17,5	17,8	17,2
Nad morze	25,2	26,2	24,3
Nad jeziora	19,5	18,7	20,2
Do miast	34,5	28,9	39,5
Na inne tereny	29,5	37,1	22,5

Tab. 27. Kierunki wyjazdu według miejsca zamieszkania

	Ogółem	Miejsce zamieszkania		
		wieś	miasto do 100 tys.	miasto powyżej 100 tys.
N =	218	58	77	83
W góry	17,5	8,1	13,4	28,0
Nad morze	25,2	24,2	21,9	28,9
Nad jeziora	19,5	10,6	26,9	18,9
Do miast	34,5	35,3	41,3	27,6
Na inne tereny	29,5	35,4	32,6	22,3

Tab. 28. Kierunki wyjazdu według sytuacji materialnej

	Ogółem	Sytuacja materialna		
		dobra	średnia	zła
N =	218	79	117	22
W góry	17,5	27,9	13,9	0,0
Nad morze	25,2	26,6	23,3	29,9
Nad jeziora	19,5	27,9	14,5	38,7
Do miast	34,5	31,6	35,6	38,7
Na inne tereny	29,5	24,4	29,7	46,2

VIII. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach krótkookresowych według celów i wybranych cech osób badanych (%)

Jakie były główne cele Pana(i) wyjazdu krajowego lub wyjazdów trwających do 4 dni? (Zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi).

Tab. 29. Cele wyjazdów według płci

	Ogółem	Płeć	
		mężczyzna	kobieta
N =	202	104	98
Turystyczno-wypoczynkowy	45,2	44,5	46,0
Odwiedziny u krewnych lub znajomych	50,4	47,8	53,1
Inny, np. służbowy, religijny, sportowy	11,4	14,4	8,2

Tab. 30. Cele wyjazdów według wieku

	Ogółem	Wiek	
		15-17 lat	18-19 lat
N =	202	100	102
Turystyczno-wypoczynkowy	45,2	46,8	43,6
Odwiedziny u krewnych lub znajomych	50,4	52,6	48,1
Inny, np. służbowy, religijny, sportowy	11,4	8,4	14,4

Tab. 31. Cele wyjazdów według miejsca zamieszkania

		Miejsce zamieszkania		
		Ogółem	wieś	miasto do 100 tys. miasto powyżej 100 tys.
N =	202	72	64	66
Turystyczno-wypoczynkowy	45,2	35,8	54,9	46,1
Odwiedziny u krewnych lub znajomych	50,4	52,9	43,2	54,5
Inny, np służbowy, religijny, sportowy	11,4	13,6	13,1	7,5

Tab. 32. Cele wyjazdów według własnej oceny sytuacji materialnej

		Sytuacja materialna		
		Ogółem	dobra	średnia zła
N =	202	67	101	34
Turystyczno-wypoczynkowy	45,2	46,8	39,0	60,5
Odwiedziny u krewnych lub znajomych	50,4	49,1	54,2	41,5
Inny, np. służbowy, religijny i sportowy	11,4	10,1	14,6	4,8

IX. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach krótkookresowych według form organizacyjnych i wybranych cech osób badanych (%)

W jaki sposób organizował(a) Pan(i) najczęściej swój wyjazd (wyjazdy) trwający do 4 dni (z co najmniej jednym noclegiem poza miejscowością zamieszkania)?

Tab. 33. Organizacja wyjazdów według płci

		Płeć	
		mężczyzna	kobieta
	Ogółem		
N =	202	104	98
Wykupiony w biurze podróży	2,1	0,0	4,4
Zorganizowany przez zakład pracy, szkołę, organizację społeczną	30,3	24,5	36,4
Zorganizowany samodzielnie – bez pośrednictwa	73,5	75,5	71,3

Tab. 34. Organizacja wyjazdów według wieku

		Wiek	
		15-17 lat	18-19 lat
	Ogółem		
N =	202	100	102
Wykupiony w biurze podróży	2,1	2,3	1,9
Zorganizowany przez zakład pracy, szkołę, organizację społeczną	30,3	33,5	27,1
Zorganizowany samodzielnie – bez pośrednictwa	73,5	70,4	76,5

Tab. 35. Organizacja wyjazdów według miejsca zamieszkania

		Miejsce zamieszkania			
		Ogółem	wieś	miasto do 100 tys.	miasto powyżej 100 tys.
	N =	202	72	64	66
Wykupiony w biurze podróży		2,1	0,0	0,0	6,5
Zorganizowany przez zakład pracy, szkołę, organizację społeczną		30,3	22,2	39,6	29,9
Zorganizowany samodzielnie – bez pośrednictwa		73,5	77,8	65,3	76,6

Tab. 36. Organizacja wyjazdów według własnej oceny sytuacji materialnej

		Sytuacja materialna		
	Ogółem	dobra	średnia	zła
N =	202	67	101	34
Wykupiony w biurze podróży	2,1	3,5	2,0	0,0
Zorganizowany przez zakład pracy, szkołę, organizację społeczną	30,3	33,8	24,8	39,4
Zorganizowany samodzielnie – bez pośrednictwa	73,5	69,2	78,3	67,4

X. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach krótkookresowych według rodzajów zakwaterowania i wybranych cech osób badanych (%)

Z jakiego rodzaju noclegów korzystał(a) Pan(i) najczęściej w czasie krajowego wyjazdu (wyjazdów) trwającego do 4 dni (z co najmniej jednym noclegiem poza miejscowością zamieszkania)? Można wybrać najwyżej dwie odpowiedzi.

Tab. 37. Rodzaje zakwaterowania według płci

		Płeć	
		mężczyzna	kobieta
	Ogółem		
N =	202	104	98
Mieszkanie krewnych lub znajomych	55,9	53,1	58,8
Turystyczne obiekty noclegowe *	27,3	25,6	29,1
Namiot, domek kempingowy, przyczepa	16,4	18,2	14,5
Inne, np. domek letniskowy na działce	5,9	8,3	3,3

Tab. 38. Rodzaje zakwaterowania według wieku

		Wiek	
		15-17 lat	18-19 lat
	Ogółem		
N =	202	100	102
Mieszkanie krewnych lub znajomych	55,9	54,1	57,5
Turystyczne obiekty noclegowe	27,3	29,5	25,1
Namiot, domek kempingowy, przyczepa	16,4	14,0	18,8
Inne, np. domek letniskowy na działce	5,9	8,7	3,2

* Wszystkie obiekty noclegowe turystyki oprócz kempingów i pól biwakowych tzn. hotele, motele, pensjonaty, domy wycieczkowe, schroniska, ośrodki wczasowe, kwatery prywatne/

Tab. 39. Rodzaje zakwaterowania według stałego miejsca zamieszkania osób badanych

		Miejsce zamieszkania		
		Ogółem	wieś	miasto do 100 tys. miasto powyżej 100 tys.
N =	202	72	64	66
Mieszkanie krewnych lub znajomych	55,9	61,8	39,6	65,2
Turystyczne obiekty noclegowe	27,3	17,8	33,9	31,2
Namiot, domek kempingowy, przyczepa	16,4	18,2	26,4	4,9
Inne, np. domek letniskowy na działce	5,9	4,6	8,8	4,7

Tab. 40. Rodzaje zakwaterowania według oceny własnej sytuacji materialnej

		Sytuacja materialna		
		Ogółem	dobra	średnia zła
N =	202	67	101	34
Mieszkanie krewnych lub znajomych	55,9	47,9	66,0	41,5
Turystyczne obiekty noclegowe	27,3	32,4	22,8	30,4
Namiot, domek kempingowy, przyczepa	16,4	4,9	11,1	27,9
Inne, np. domek letniskowy na działce	5,9	4,7	6,4	7,0

XI. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach krótkookresowych według terminów wyjazdu i wybranych cech osób badanych (%)

W jakim miesiącu 2000 r. zakończył(a) Pan(i) swój wyjazd lub wyjazdy trwające do 4 dni (z co najmniej 1 noclegiem, ale nie więcej niż 3 noclegami poza miejscowością zamieszkania)?

Tab. 41. Termin wyjazdu według płci

		Płeć	
		mężczyzna	kobieta
	Ogółem		
N =	202	104	98
Zima	24,2	24,7	23,6
Wiosna	25,6	22,8	28,7
Lato	56,4	58,5	54,2
Jesień	34,8	33,1	36,6

Tab. 42. Termin wyjazdu według wieku

		Wiek	
		15-17 lat	18-19 lat
	Ogółem		
N =	202	100	102
Zima	24,2	30,9	17,6
Wiosna	25,6	25,9	25,3
Lato	56,4	54,5	58,3
Jesień	34,8	34,3	35,3

Tab. 43. Termin wyjazdu według miejsca zamieszkania

	Ogółem	Miejsce zamieszkania		
		wieś	miasto do 100 tys.	miasto powyżej 100 tys.
N =	202	72	64	66
Zima	24,2	15,3	20,8	37,1
Wiosna	25,6	17,5	35,1	25,3
Lato	56,4	64,7	64,9	39,2
Zima	34,8	26,5	31,4	47,2

Tab. 44. Termin wyjazdu według własnej oceny sytuacji materialnej

	Ogółem	Sytuacja materialna		
		dobra	średnia	zła
N =	202	67	101	34
Zima	24,2	23,8	25,9	19,9
Wiosna	25,6	23,2	23,5	36,6
Lato	56,4	50,1	60,5	56,9
Jesień	34,8	41,2	33,4	26,5

XII. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach krótkookresowych według kierunków wyjazdu i wybranych cech osób badanych (%)

Jakiego rodzaju był to wyjazd lub wyjazdy? Zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi.

Tab. 45. Kierunki wyjazdu według płci

		Płeć	
		mężczyzna	kobieta
	Ogółem		
N =	202	104	98
W góry	23,1	20,0	26,5
Nad morze	4,4	7,0	1,6
Nad jeziora	19,8	22,4	16,9
Do miast	33,2	27,8	38,9
Na inne tereny	27,6	28,8	26,6

Tab. 46. Kierunki wyjazdu według wieku

		Wiek	
		15-17 lat	18-19 lat
	Ogółem		
N =	202	100	102
W góry	23,1	24,3	22,0
Nad morze	4,4	5,7	3,1
Nad jeziora	19,8	20,3	19,3
Do miast	33,2	31,5	34,8
Na inne tereny	27,6	28,4	26,9

Tab. 47. Kierunki wyjazdu według miejsca zamieszkania

		Miejsce zamieszkania		
		Ogółem	wieś	miasto do 100 tys. miasto powyżej 100 tys.
N =	202	72	64	66
W góry	23,1	13,3	19,8	37,0
Nad morze	4,4	6,9	6,2	0,0
Nad jeziora	19,8	18,0	29,1	12,6
Do miast	33,2	35,4	29,9	33,9
Na inne tereny	27,6	28,7	27,3	26,8

Tab. 48. Kierunki wyjazdu według własnej oceny sytuacji materialnej

		Sytuacja materialna		
		Ogółem	dobra	średnia zła
N =	202	67	101	34
W góry	23,1	22,0	21,5	30,2
Nad morze	4,4	5,9	3,3	4,8
Nad jeziora	19,8	12,4	17,7	59,8
Do miast	33,2	36,8	37,8	12,5
Na inne tereny	27,6	25,3	30,6	23,6

9009

ISBN 83-88376-35-7